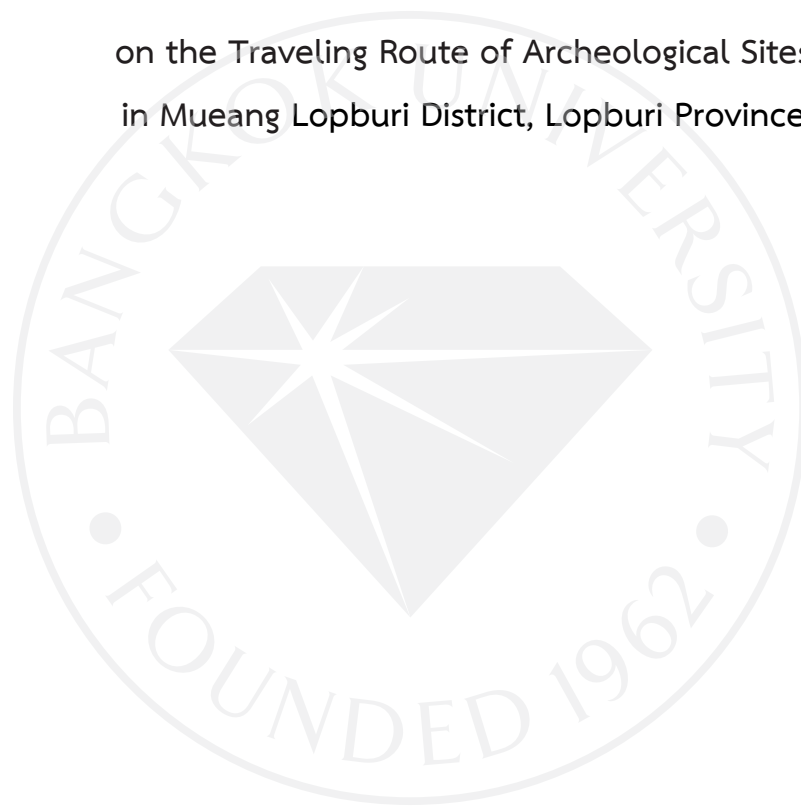

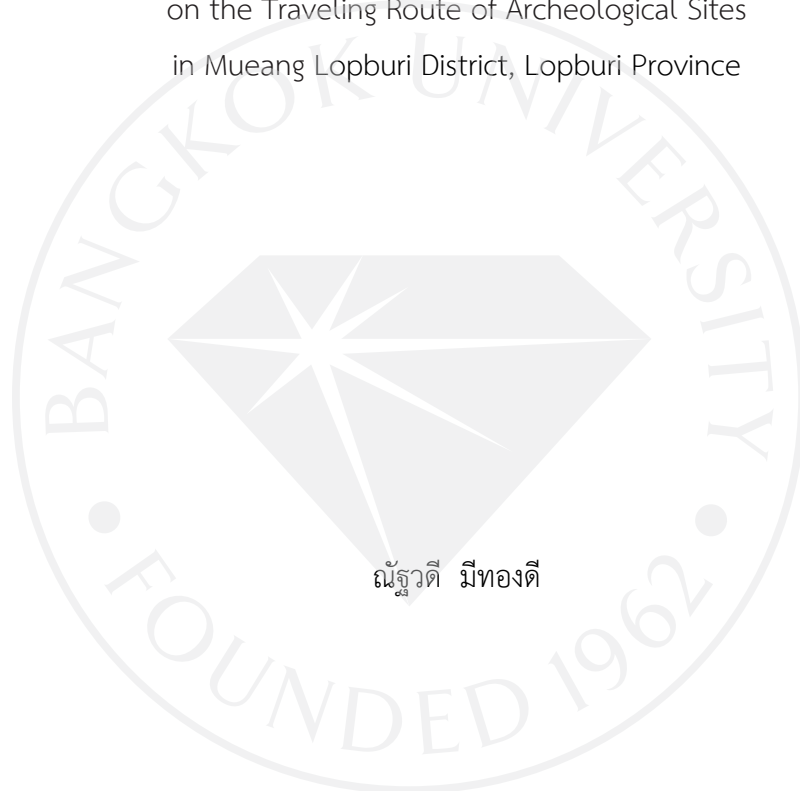
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
กรณีศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

Guidelines for Historical Tourism Promotion: A Case Study
on the Traveling Route of Archeological Sites
in Mueang Lopburi District, Lopburi Province

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
กรณีศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

Guidelines for Historical Tourism Promotion: A Case Study
on the Traveling Route of Archeological Sites
in Mueang Lopburi District, Lopburi Province

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2559

©2560

ณัฐวดี มีทองดี

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาเส้นทางท่องเที่ยว
ชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

ผู้วิจัย ญัฐวดี มีทองดี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ดวงธิดา นันทาภรณ์)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ดร.ชุติน แก้วนพรัตน์)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

24 พฤศจิกายน 2560

ณัฐวดี มีทองดี. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, พฤษจิกายน 2560, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี (130 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.ดวงธิดา นันทาภรณ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถาน และ 3) เพื่อศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ระหว่างเดือน กันยายน 2560 – ตุลาคม 2560 และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเส้นทางท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ (Stakeholders) และคนในพื้นที่การท่องเที่ยว จำนวน 6 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 16 -25 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคกลาง มีอาชีพนักเรียน/ นิสิต/ นักศึกษา เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถส่วนตัว มีจุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวคือเพื่อพักผ่อนในวันหยุด จากการศึกษาพบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ในอดีตและปัจจุบันมีความแตกต่างกัน โดยในปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวมีการเติบโตอย่างช้า ๆ ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนนี้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้ (Backpackers) ในด้านของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว จากผลสำรวจแบบสอบถามพบว่าด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้นอยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 7 ด้านที่เหลือทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเดินทาง ด้านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้านบริการการท่องเที่ยว ด้านความสะอาดและกำจัดขยะ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จึงเป็นข้อสรุปได้ว่า ปัจจัยต่างๆในเส้นทางท่องเที่ยว นั้นเกือบทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้สมควรอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาในอนาคต ภาครัฐควรส่งเสริมและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวให้มีการจัดการที่ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวใน
เส้นทางการท่องเที่ยว พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมือง
ลพบุรี มีสาธารณูปโภคและศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแล้ว จะ
เหลือก็เพียงแค่การร่วมมือกันของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวใน
อำเภอเมืองลพบุรีให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นเท่านั้น

คำสำคัญ: การส่งเสริมการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์, เส้นทางการท่องเที่ยวชม
โบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

Meethongdee, N. M.A. (Hospitality and Tourism Industry Management), November 2017, Graduate School, Bangkok University.

Guidelines for Historical Tourism Promotion: A Case Study on the Traveling Route of Archeological Sites in Mueang Lopburi District, Lopburi Province (130 pp.)

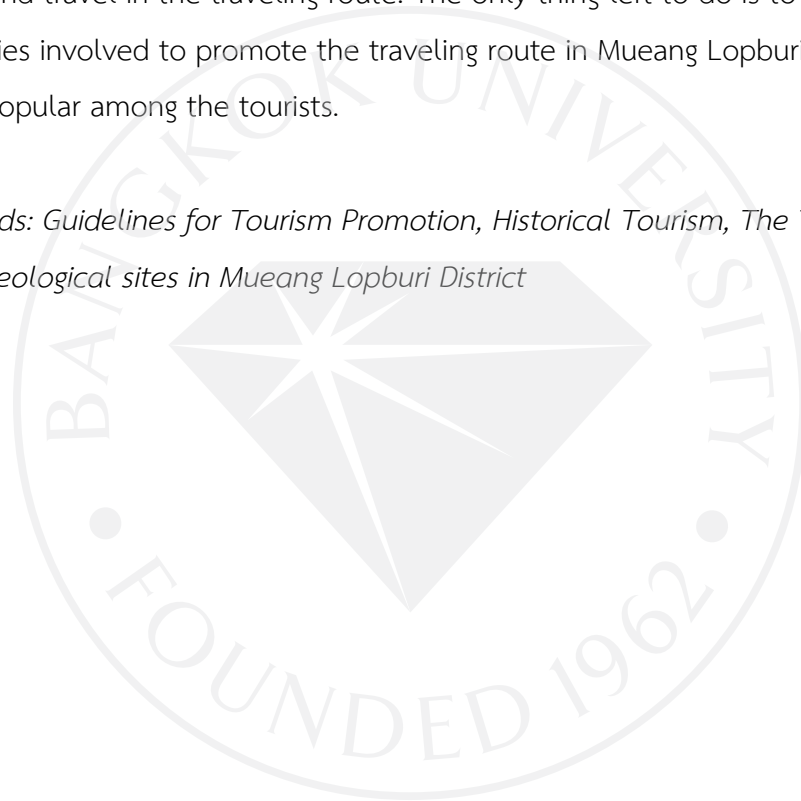
Advisor: Duangthida Nuntaphirat, Ph.D.

ABSTRACT

Objectives of this research are 1) To study the current situation of traveling route of archeological sites in Mueang Lopburi district. 2) To study the behavior and opinions of Thai tourists who visited the traveling route of archeological sites. 3) To study the standards and indicators of tourist attractions on tourism promotion of the traveling route. The data was collected from questionnaires from 400 Thai tourists from September 2017 to October 2017. Interviewed 6 people such as the government officials that associated with the traveling route, the stakeholders in the traveling route area, and the local people in the traveling route area. In addition, the observation and checklist of standard and indicator of tourist attraction have been done. The study shows that the majority of respondents were female in the ages between 16 and 25, have a domicile in the Central of Thailand, their occupation is student, come to travel by private cars and the main purpose of traveling is holiday-mass popular individual. According to the studies, it has been found that tourism situation in the traveling routes between the past and present are different. Currently, there are more tourists come to visit the traveling routes than in the past but the statistics of tourists still growing slowly. Moreover, the amount of backpackers tourists is increasing every year. For the tourists' opinion on tourism factors in the traveling route, the respondent agreed Lopburi has high potential for tourism management, and the rest 7 factors has average in terms of potential for tourism including travel souvenir products, security, food and drink, travel services, cleanliness and waste disposal, and the facilities for tourists. That means most of the

factors in the traveling routes have been evaluated and considered at a medium level, so it is necessary for tourism promotion and development to be taken in account in the future. Relevant tourism agents, especially those in public sector, should take a major role in promoting and improving the traveling routes with effective management. From the standards indicators of tourist attractions survey, the result found that the tourist attractions in the traveling route of archeological sites in Mueang Lopburi have the facilities and the ability to accommodate tourists to come and travel in the traveling route. The only thing left to do is to cooperate with all parties involved to promote the traveling route in Mueang Lopburi to become more popular among the tourists.

Keywords: Guidelines for Tourism Promotion, Historical Tourism, The Traveling Route of Archeological sites in Mueang Lopburi District

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ดร.ดวงธิดา นันทาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ความรู้และให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำไปแก้ไข และปรับปรุงงานวิจัยในครั้งนี้ อย่างสม่ำเสมอตลอดมา ทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี และขอขอบคุณ ดร.ชลวิทย์ สุทธิญาณรักษ์ ที่ให้คำชี้แนะในการเริ่มต้นทำงานวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยกรุงเทพทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ข้าพเจ้าตลอดช่วงระยะเวลาที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดลพบุรี เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี ผู้ประกอบการโรงแรมปิ่นนารา ผู้ประกอบการร้านเครื่องดื่ม Acup Aday และคนในพื้นที่ รวมถึงนักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยฉบับนี้

และขอขอบพระคุณ ครอบครัว เพื่อน และญาติทุกคน ที่คอยให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือ และช่วยเก็บข้อมูลพื้นที่ในงานของข้าพเจ้า ให้การเก็บข้อมูลเป็นไปได้อย่างดีและสะดวกรวดเร็วซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งเป็นกำลังใจให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ของข้าพเจ้าสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ณัฐวดี มีทองดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	4
1.4 คำถามของงานวิจัย	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	9
1.7 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	9
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.2 สมมติฐาน	16
2.3 กรอบแนวคิดตามทฤษฎี	20
2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในเส้น ทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี	23
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	36
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.3 การสร้างเครื่องมือ	37
3.4 ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ) วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
3.7 วิธีการทางสถิติ	40
3.8 การสรุปข้อมูลทางประชากรศาสตร์	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	42
4.1.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับ	42
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	
4.1.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น	46
ต่อปัจจัยการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว	
4.1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยว	53
ชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี	
4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	55
4.2.1 ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ	56
ที่เกี่ยวข้องในการดูแลเส้นทางการท่องเที่ยว	
4.2.2 ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	63
(Stakeholders) ในพื้นที่	
4.2.3 ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่	67
4.3 ข้อเสนอจากแบบสำรวจด้านมาตรฐานและตัวชี้วัด	73
ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	81
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	85
5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	88
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	93
ประวัติผู้เขียน	130
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการขออนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1: แสดงสถิติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดลพบุรี ระหว่างปี 2554 - 2558	2
ตารางที่ 1.2: การเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดลพบุรีและจังหวัดอยุธยาในปี 2554 - 2558	3
ตารางที่ 4.1: จำนวนและร้อยละของเพศผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตารางที่ 4.2: จำนวนและร้อยละของอายุผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตารางที่ 4.3: จำนวนและร้อยละของภูมิลำเนาผู้ตอบแบบสอบถาม	43
ตารางที่ 4.4: จำนวนและร้อยละของอาชีพผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตารางที่ 4.5: จำนวนและร้อยละของประเภทยานพาหนะ ที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตารางที่ 4.6: จำนวนและร้อยละของจุดประสงค์หลัก ในการเดินทางมาท่องเที่ยว	45
ตารางที่ 4.7: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับ ความเห็นด้วยด้านการเดินทางในเส้นทางการท่องเที่ยว	46
ตารางที่ 4.8: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเห็นด้วยด้านความสะดวกและการกำจัดขยะ ของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว	47
ตารางที่ 4.9: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วย ด้านความปลอดภัยในเส้นทางการท่องเที่ยว	48
ตารางที่ 4.10: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเห็นด้วยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว	48
ตารางที่ 4.11: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเห็นด้วยด้านอาหารและเครื่องดื่ม ในเส้นทางการท่องเที่ยว	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเห็นด้วยด้านการบริการการท่องเที่ยว ในเส้นทางการท่องเที่ยว	50
ตารางที่ 4.13: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเห็นด้วยด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว	51
ตารางที่ 4.14: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับ ความเห็นด้วยด้านศักยภาพในการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว	52
ตารางที่ 4.15: ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นด้วยด้านมาตรฐานและ ตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทาง การท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน	53

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1: แผนที่แสดงที่ตั้งจังหวัดลพบุรี	4
ภาพที่ 1.2: แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอ จังหวัดลพบุรี	5
ภาพที่ 1.3: แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี	6
ภาพที่ 1.4: กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	9
ภาพที่ 2.1: ภาพด้านหน้าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ	23
ภาพที่ 2.2: ภาพพระอุโบสถวัดกวีศรารามราชวรวิหาร	24
ภาพที่ 2.3: ภาพพิพิธภัณฑ์หอโสภณศิลป์ วัดเชิงท่า	25
ภาพที่ 2.4: ภาพภายในพระนารายณ์ราชนิเวศ	26
ภาพที่ 2.5: ภาพวัดเสาธงทอง	27
ภาพที่ 2.6: ภาพศาลลูกศร	28
ภาพที่ 2.7: ภาพภายในบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์)	29
ภาพที่ 2.8: ภาพพระปรางค์สามยอด	30
ภาพที่ 2.9: ภาพศาลพระกาฬ	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product หรือ GDP) ของในแต่ละประเภท ดังนั้นการแข่งขันทางด้านอุตสาหกรรมของแต่ละประเทศที่เป็นเมืองท่องเที่ยว และประเทศที่กำลังจะพัฒนาตัวเองให้เป็นเมืองท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยการดึงเอาศักยภาพและจุดเด่นของตัวเองออกมาสู่ตลาดการแข่งขัน ในส่วนของปี 2559 ที่ผ่านมา อัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวโลกอยู่ที่ร้อยละ 3.8 ในส่วนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ในปี 2559 นั้นทำรายได้อยู่ที่ประมาณ 2.51 ล้านล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.93 จากปี 2558 (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

ประเทศไทยนั้นจัดได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีชื่อเสียงในด้านของการท่องเที่ยว เนื่องจากมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ประกอบการค่าครองชีพที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับประเทศการท่องเที่ยวในหลาย ๆ ประเทศ อีกทั้งสภาพแวดล้อมแต่ละภาคของประเทศไทยยังเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จัดได้ว่ามีความโดดเด่นมากในรูปแบบการท่องเที่ยวของไทย การท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นได้มีการพัฒนาขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2467 สมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินมาจนถึงปัจจุบัน และเมื่อปี พ.ศ. 2559 ที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้คว้าแชมป์เมืองจุดหมายปลายทางของโลก จากผลสำรวจของมาสเตอร์การ์ด (MasterCard Global Destination Cities Index) หลังจากอยู่อันดับ 2 เป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน โดยอัตราการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังต่อไปนี้ (MasterCard, 2559)

ตารางที่ 1.1: แสดงสถิติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดลพบุรี
ระหว่างปี 2554 – 2558

ปี (พ.ศ.)	นักท่องเที่ยว ไทย	นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ (คน)	รวมจำนวน นักท่องเที่ยวทั้งหมด (คน)	เปลี่ยนแปลง จากปีก่อน (เปอร์เซ็นต์)
2554	133,177,728	40,940,649	174,118,377	+11.30 %
2555	150,509,362	48,478,144	198,987,506	+14.28 %
2556	161,724,688	55,387,752	217,112,440	+10.72 %
2557	169,903,946	57,322,553	227,226,499	+4.66 %
2558	185,110,333	63,963,878	249,074,211	+9.61 %

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). รายงานสภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว. สืบค้นจาก http://www.mots.go.th/more_news.php?cid=397.

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของประเทศไทย และการท่องเที่ยวในประเทศไทย นั้นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ประเทศไทยเป็นรูปแบบหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ อันเนื่องมาจากจากความสมบูรณ์ของแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมไปถึงความน่าสนใจของประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาในแต่ละยุคสมัยในประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์มากมายกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ กำหนดพื้นที่การศึกษาวิจัยไปที่อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เนื่องจากเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานที่มีความสมบูรณ์และพร้อมให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่หลายแห่ง

จังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดที่มีแหล่งความหลากหลายและมีความเจริญทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 3,000 ปี ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยมีหลักฐานทางโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สามารถชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรมมากมายโดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรียังคงมีจำนวนนักท่องเที่ยวและอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวน้อย เมื่อเทียบกับจังหวัดอยุธยาที่มีประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงโบราณสถานในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

อัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดลพบุรีมีดังนี้

ตารางที่ 1.2: การเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดลพบุรีและจังหวัดอยุธยาในปี 2554 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวรวม			
	จังหวัดลพบุรี		จังหวัดอยุธยา	
	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ	อัตราการเติบโต	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ	อัตราการเติบโต
2554	2,971,324	-39.31%	9,781,895	-25.15%
2555	5,575,050	+87.63%	12,133,090	+24.04%
2556	5,605,880	+0.55%	12,452,848	+2.64%
2557	5,858,398	+4.50%	13,397,122	+7.58%
2558	6,147,904	+4.94%	13,989,076	+4.42%

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). รายงานสภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว. สืบค้นจาก http://www.mots.go.th/more_news.php?cid=397.

จากตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดอยุธยา จะเห็นได้ว่าจำนวนของนักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่จังหวัดลพบุรีมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่จังหวัดอยุธยาเป็นอย่างมาก อีกทั้งอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดลพบุรียังมีอัตราการเติบโตที่ต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดอยุธยา โดยทั้งนี้ทั้งสองจังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่น่าสนใจอยู่หลายแห่ง การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นไปยังการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ทัศนศึกษา เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี เพื่อให้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมมากขึ้น ในหมู่นักท่องเที่ยว

1.2 จุดประสงค์ของงานวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

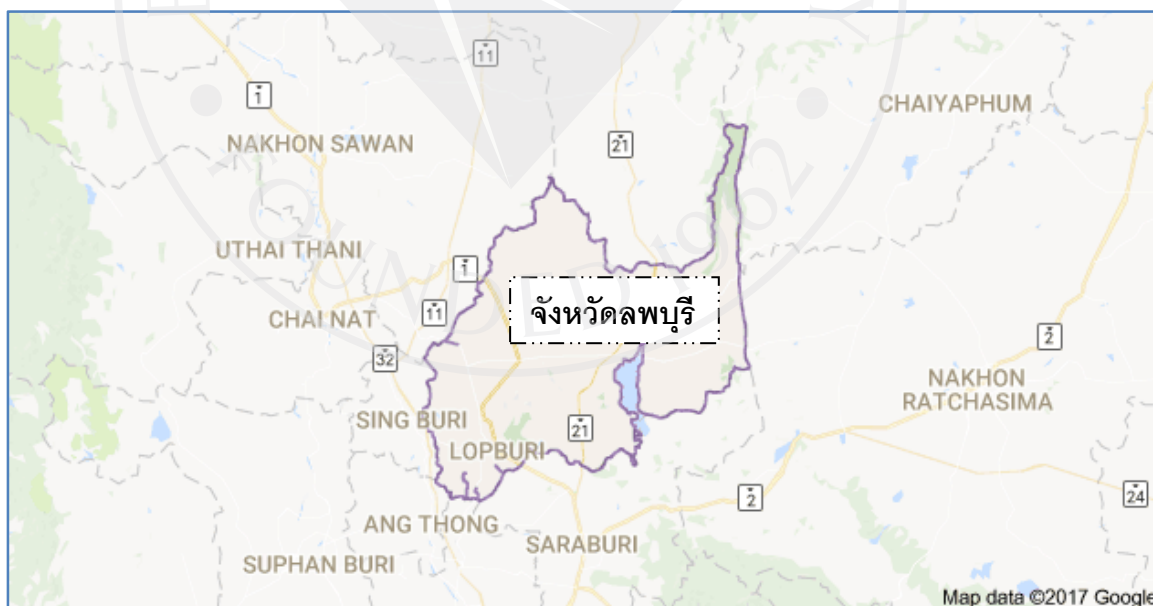
1.2.3 เพื่อศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ทัศนศึกษา เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรีโดยขอบเขตการวิจัยมีดังนี้

ภาพที่ 1.1: แผนที่แสดงที่ตั้งจังหวัดลพบุรี

ที่มา: Google Map. (2560). แผนที่จังหวัดลพบุรี. สืบค้นจาก <https://www.google.co.th/maps/place/Lopburi>.

ภาพที่ 1.2: แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอ จังหวัดลพบุรี

ที่มา: สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. (2560). แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอจังหวัดลพบุรี. สืบค้นจาก http://osm.ddd.go.th/web_forest/J_Lopburi/index_Lopburi.html.

ภาพที่ 1.3: แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานลพบุรี. (2560). *แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี* [เอกสารแผ่นพับ]. ลพบุรี: ผู้แต่ง.

- 1) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
- 2) วัดกวีศรารามราชวรวิหาร
- 3) วัดเชิงท่า
- 4) พระนารายณ์ราชนิเวศ
- 5) วัดเสาธงทอง
- 6) ศาลลูกศร
- 7) บ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์)
- 8) พระปรางค์สามยอด
- 9) ศาลพระกาฬ

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี โดยสุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จำแนกได้ดังนี้

- 1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี จำนวน 400 คน
- 2) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่
 - เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จำนวน 1 คน
 - เจ้าหน้าที่กรมศิลปากร จำนวน 1 คน
- 3) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)
 - ผู้ประกอบการที่พัก จำนวน 1 คน
 - ผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน 1 คน
- 4) คนในพื้นที่ จำนวน 2 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรี โดยทำการศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรี และศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรีเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมนต่อไป

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้มีระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม 2560

1.4 คำถามของงานวิจัย

1.4.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรีเป็นอย่างไร

1.4.2 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไร

1.4.3 ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว ในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีเป็นอย่างไร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้เพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของจังหวัดลพบุรี

1.5.2 เพื่อให้แนวทางการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรีสามารถนำไปปรับใช้เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน

1.5.3 เพื่อให้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แหล่งอื่น ๆ ในประเทศไทย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมสิ่งที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยได้รับรู้และทำความเข้าใจ ต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นนั้น ๆ ควบคู่ไปกับการมีจิตสำนึกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมท้องถิ่น (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

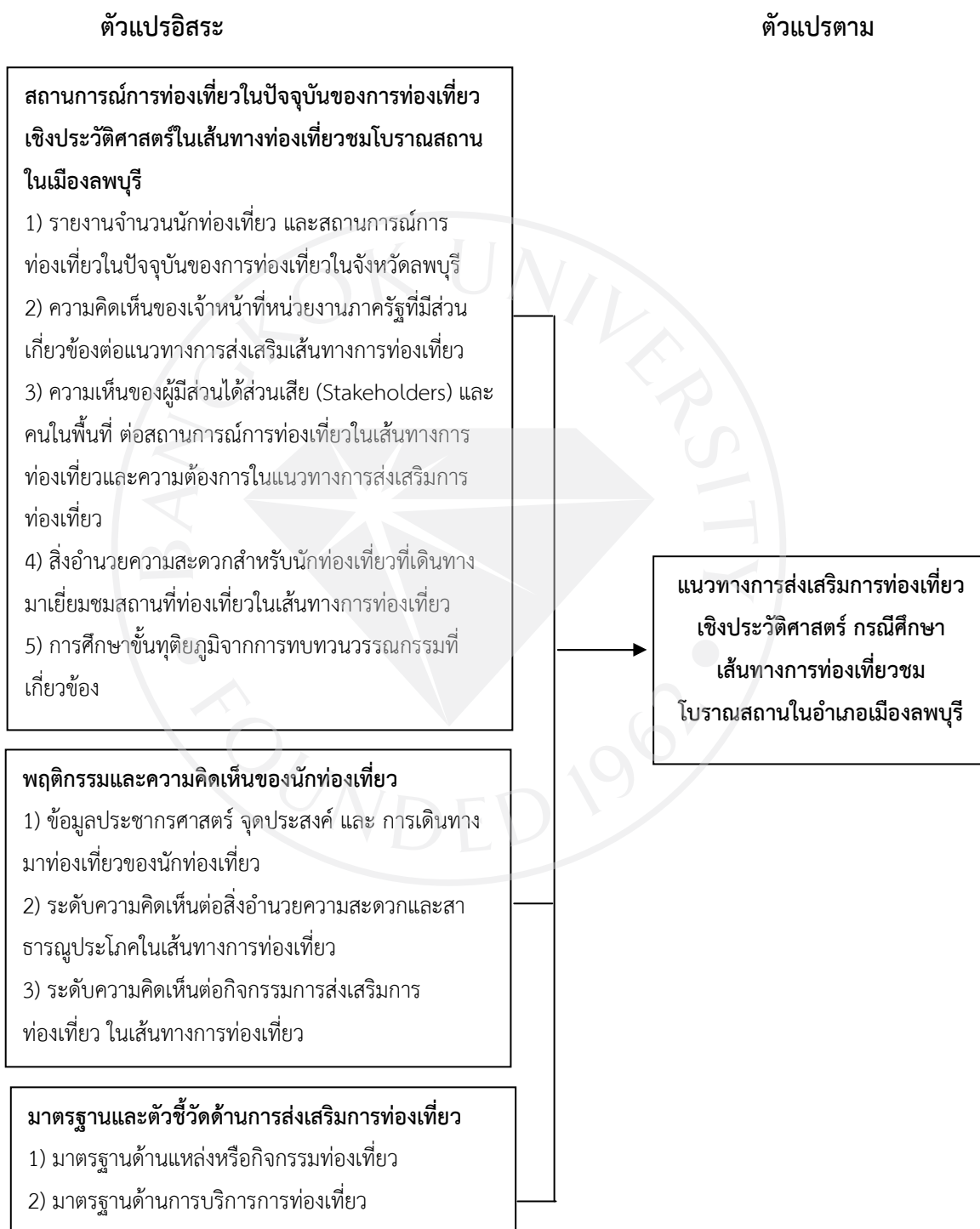
เส้นทางท่องเที่ยว หมายถึง เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี

เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถาน 9 แห่งในเมืองลพบุรี ได้แก่ 1) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ 2) วัดกวีศรารามราชวรวิหาร 3) วัดเชิงท่า 4) พระนารายณ์ราชนิเวศ และ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ 5) วัดเสาธงทอง 6) ศาลลูกศร 7) บ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) 8) พระปรางค์สามยอด และ 9) ศาลพระกาฬ

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี

1.7 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 1.4: กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ภูมิศึกษา เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี” มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาใช้ประกอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวคือกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ที่มีขึ้นเพื่อการพักผ่อนและมีส่วนช่วยในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยมีผู้ให้คำนิยามและความหมายของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2506 (ค.ศ. 1963) องค์การสหประชาชาติ ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “การท่องเที่ยว” ไว้ว่า “การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐานหรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร”

องค์การท่องเที่ยวโลก ได้กำหนดความหมายของ การท่องเที่ยว ไว้ในปี พ.ศ. 2506 ว่า คือ การเดินทาง จากสถานที่อยู่อาศัยประจำไปยังสถานที่อื่น ๆ ด้วยความสมัครใจ คือการเดินทาง จากสถานที่อยู่อาศัยประจำไปยังสถานที่อื่น ๆ ด้วยความสมัครใจ และเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ การท่องเที่ยว มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- 1) การเดินทางไปสู่จุดหมายต่าง ๆ รวมทั้งการหยุดพัก ณ สถานที่เหล่านั้น
- 2) องค์ประกอบของการท่องเที่ยวมี 2 ส่วนคือ การเดินทางสู่จุดหมาย และการหยุดพักประกอบกิจกรรม ณ สถานที่นั้น ๆ
- 3) การเดินทางและการแวะพักเกิดที่ขึ้นนอกถิ่นฐานของตนหรือที่ทำงาน ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยให้เกิดกิจกรรม ซึ่งแตกต่างจากกิจวัตรของถิ่นที่นักท่องเที่ยวเดินทางผ่านและแวะพัก

4) การเดินทางสู่จุดหมายนั้น เป็นการเดินทางชั่วคราวในระยะเวลาสั้น ๆ โดยมีความตั้งใจว่าจะกลับภายใน 2-3 วัน 2-3 สัปดาห์ หรือ 2-3 เดือน ความตั้งใจในการเยือนจุดหมายปลายทางมีได้เป็นไป เพื่อย้ายที่อยู่อาศัย หรือประกอบอาชีพ การท่องเที่ยวจึงเป็นการเดินทาง ตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ คือ

- 4.1) เป็นการเดินทางชั่วคราว
- 4.2) เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ
- 4.3) ไม่เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพ

สหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization หรือ IUOTO) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีเงื่อนไขตามหลักสากลดังต่อไปนี้ คือ (Goeldner & Ritchie, 2006)

- 1) การท่องเที่ยวคือการเดินทางออกจากแหล่งที่อยู่อาศัย ไปยังสถานที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว
- 2) เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจของนักท่องเที่ยว
- 3) การท่องเที่ยวต้องไม่ใช่การเดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ในกาเดินทางนั้น

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

อุษณีย์ ศรีภูมิ (2544) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นความต้องการอย่างหนึ่ง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันดังนี้

- 2.1.2.1 ความอยากรู้อยากเห็นในด้านต่าง ๆ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป
- 2.1.2.2 การพักผ่อนหย่อนใจเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน
- 2.1.2.3 ความสนใจทางด้านศาสนาและประวัติศาสตร์
- 2.1.2.4 เพื่อประกอบอาชีพและธุรกิจ
- 2.1.2.5 อื่น ๆ ได้แก่ การเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ซึ่งการเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์นี้ มักจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด วันเทศกาลต่าง ๆ

2.1.3 รูปแบบของการท่องเที่ยว

UNWTO (2540) กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว ไว้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่

2.1.3.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (Natural Based Tourism)

ประกอบด้วย

1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยว ในแหล่งธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์และมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนในอนาคต

2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism)) หมายถึง การท่องเที่ยว อย่างมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยว

3) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo-Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยว ในแหล่งธรรมชาติที่ เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มี การเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่โลกตามธรรมชาติ ของหิน ดิน แร่ต่าง ๆ และฟอสซิล เพื่อได้ความรู้ และประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่าง โดยท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปลูกฝังจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม และ การจัดการการท่องเที่ยว

4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร หรือฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชื่นชมทัศนียภาพของสถานที่นั้น ๆ และได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ด้วยความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยว

5) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล โดยคนในชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการการท่องเที่ยว บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.1.3.2 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism)

ประกอบด้วย

1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมโบราณสถาน สถาปัตยกรรม โบราณ โดยมีการเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม

2) การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ที่ท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น เพื่อความบันเทิง พร้อมทั้งศึกษาความเชื่อของท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาคมในท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวได้

3) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism / Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตโดดเด่นในเรื่องของภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อทำความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม

2.1.3.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism)

ประกอบด้วย

1) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยว ในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ เพื่อซึ่งให้ได้มาซึ่งความรู้ในการดำรงชีวิตที่ดีอย่างมีคุณภาพ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถจัดรูปแบบได้เป็น เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงามควบคู่ไปด้วยกันได้

2) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา เพื่อประสบการณ์และความรู้ใหม่ ทำให้ชีวิตมีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมี โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เพื่อให้มีประสบการณ์และความรู้ใหม่ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

4) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจในประเภทกีฬา เพื่อความความเพลิดเพลิน สนุกสนานตื่น และได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

5) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวผจญภัยแล้วได้รับความบันเทิง ความสนุกสนานตื่นเต้น และได้ประสบการณ์ใหม่ อย่างปลอดภัย

6) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์ (Home Stay & Farm Stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตและเรียนรู้วิถีชีวิตผู้คนในท้องถิ่นที่ไปเยือน โดยทำการพักอาศัยอยู่กับครอบครัวของคนในพื้นที่ เพื่อทำการเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้ก่อเกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

7) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) หมายถึง กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว และพำนักในสถานที่ต่างแดนเป็นระยะเวลานานในบั้นปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงาน โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3 - 4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างน้อย 1 เดือน

8) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) หมายถึง การจูงใจให้แก่อำนาจกลุ่มพนักงานขององค์กรที่ประสบความสำเร็จ ในการขายสินค้า นั้น ๆ ตามเงื่อนไขที่ทางองค์กรตั้งไว้ใน การได้รับรางวัล โดยรางวัลตอบแทนที่ได้รับคือ การโดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พักและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจูงใจการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเป็นพิเศษเพื่อให้ผู้เดินทางท่องเที่ยวรู้สึกพิเศษและคุ้มค่าหลังจากเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย

9) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE หมายถึง M=Meeting/ I= Incentive/ C=Conference / E=Exhibition) เป็นการจําหน่ายให้แก่อุ้มนักค้าของผูู้้จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนและหลังการประชุม (โดยการจําหน่ายรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ไปทั่ว ประเทศตามจุดเด่นของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อบริการให้กับผูู้้เข้าร่วมประชุมและผูู้้ร่วมเดินทางกับผูู้้ ประชุม

10) การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้้จัดการ การ ท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจําหน่ายนำเที่ยวเพื่อใหู้้ นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยณะนั้น เช่น การท่องเที่ยวแบบ โฮมสเตย์และผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น

2.1.4 ประเภทของนักท่องเที่ยว

Gray (1970 อ้างใน รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์, 2558, หน้า 30 - 31) อธิบายว่า แนวคิด เกี่ยวกับการจําแนก ประเภทของนักท่องเที่ยว ใช้เกณฑ์ทางด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว เพื่อหลัก หนีความจําเจในชีวิิตประจำวัน และต้องการออกไปท่องเที่ยวยังสถานที่ชั้ครว โดยสถานที่ท่องเที่ยว นั้นมีสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าและแปลกใหม่ ที่เป็นแรงผลักดันให้นักท่องเที่ยวต้องการไปประกอบด้วย 2 กลุ่มใหญ่ เช่น

2.1.4.1 นักท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาแสงแดด (Sunlusts) นักท่องเที่ยวประเภทนี้มี ความต้องการหลีกเลี่ยงสภาพอากาศที่หนาวเย็นตลอดทั้งปี ส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวเที่ยวมาจาก ประเทศที่มีอากาศหนาวถึงหนาวจัด เช่น นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศที่ตั้งบริเวณขั้วโลกเหนือ อาทิ ประเทศนอร์เวย์สวีเดน ฟินแลนด์ เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในที่ตั้งดังกล่าว นั้น จะชอบเดินทางไปท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมในประเทศที่มีสภาพอากาศอบอุ่น พร้อมกันนั้นมักจะสนใจทำกิจกรรม กลางแจ้ง หรือที่รู้จักกันกันคือ 3s ประกอบด้วย “Sun” “Sea” และ “Sand“ คือ แสงแดด ท้อง ทะเล และหาดทรายสิ่งสำคัญของนักท่องเที่ยประเภทนี้ที่ ต้องการ คือ การพักผ่อน และการรับ การ บริการที่สะดวกสบายรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1.4.2 นักท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาความแปลกใหม่ทางด้านวัฒนธรรม (Wanderlusts) นักท่องเที่ยวประเภทนี้มี ความสนใจและมีความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ทาง วัฒนธรรมที่แปลกใหม่ โดยนักท่องเที่ยวมักจะพยายามศึกษาความรู้ด้านวัฒนธรรมกับคนในท้องถิ่น รวมถึงการเรียนรู้ในวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และ สังคม รวมถึงสถานที่ที่มีความผูกพันทางจิตใจของชนรุ่นหลัง เพื่อชื่นชมและเรียนรู้ต่อประวัติศาสตร์และโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว นั้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว นั้น โดยยกตัวอย่างรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น การจัดรายการเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์ ชมซากอารยธรรมโบราณสถานต่าง ๆ อนุสาวรีย์/ อนุสรณ์สถาน สิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นต้น (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2553)

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การไปเยี่ยมชมยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยได้รับความรู้และความเข้าใจต่อคุณค่าของโบราณสถานนั้น ๆ อีกทั้งยังตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของประวัติศาสตร์ มีจิตสำนึกที่ดีในการรักษามรดกอันทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยที่คนในชุมชนนั้น ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (วาริษฐ์ มัธยมบุรุษ, 2554)

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction)

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคาร สิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑสถาน วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction Standard)

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction Standard) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ทั้งนี้ใน แต่ละองค์ประกอบจะมีหลักเกณฑ์และดัชนีชี้วัดในการพิจารณาความมีศักยภาพ ความมีประสิทธิภาพและความมีคุณภาพเพื่อใช้ในการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์นั้นด้วย

กรอบแนวคิดและการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

ปัจจัยสำคัญที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น ๆ ได้ สถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ จะต้องมีความดึงดูดใจที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวพอใจได้ ซึ่งศักยภาพในการดึงดูดใจสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง ความปลอดภัย และความสามารถในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจแล้วสถานที่ท่องเที่ยวควรมีศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวด้วย ไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน การสนับสนุนทางด้านนโยบายด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามการที่แหล่งท่องเที่ยวจะสามารถคงอยู่ได้นั้น การบริหารจัดการการท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งในด้านการจัดการด้านการอนุรักษ์ การฟื้นฟูสภาพของแหล่งท่องเที่ยว การจัดทำมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตัวแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งการจัดการด้านการท่องเที่ยว เช่น การบริการและการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสม นอกจากนี้จากเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เน้นการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยที่ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวนั้น ทำให้การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวในครั้งนี้จึงให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก รวมทั้งการจัดการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

จากแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น มีองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ไว้ 3 ด้าน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งที่น่าสนใจ สนใจหรือมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจได้ เช่น มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น มีสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่สวยงาม รวมไปถึงการมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งมีการจัดการทางกายภาพและการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อีกด้วย สำหรับองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน ได้แก่

- 1) คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 8 ดัชนีชี้วัด ได้แก่
 - 1.1) ความสำคัญทางประวัติศาสตร์
 - 1.2) หลักฐานทางโบราณคดี
 - 1.3) ความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัย
 - 1.4) ความเป็นเอกลักษณ์ทางกายภาพของแหล่งประวัติศาสตร์
 - 1.5) ความสมบูรณ์และความสวยงามทางสถาปัตยกรรม
 - 1.6) ความสมบูรณ์และความสวยงามทางศิลปกรรม
 - 1.7) ความมีชื่อเสียงและการเป็นที่ยอมรับของแหล่งประวัติศาสตร์
 - 1.8) ความผูกพันต่อท้องถิ่น
- 2) ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 ดัชนีชี้วัด ได้แก่
 - 1.1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
 - 1.3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว
 - 1.4) ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่างที่ส่งเสริมแหล่งประวัติศาสตร์นั้น ให้มีความสำคัญ และเหมาะสำหรับการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่าง เช่น แหล่งประวัติศาสตร์อาจมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวสูง แต่ก็มีข้อจำกัดในการพัฒนาที่สูงด้วยเช่นกัน อีกทั้งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว ส่งผลให้ศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยวลดลงน้อยไปด้วย สำหรับศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน ได้แก่

- 1) ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
- 2) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ดูแล การดำเนินงานการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) กำหนดมาตรฐานการจัดการโดยมี การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2) ให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก โดยพิจารณาการจัดการจากการดำเนินงานขององค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลรับผิดชอบพื้นที่ใน อีกทั้งยังรวมถึงการสร้างจิตสำนึกและส่งเสริม

การเรียนรู้ถึงคุณค่าของแหล่งประวัติศาสตร์แก่นักท่องเที่ยว โดยเจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ กลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน หรือชาวบ้านในพื้นที่การท่องเที่ยว

3) การบริหารจัดการจัดการเศรษฐกิจและสังคม โดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมึผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีเพื่อชื่นชมและศึกษาประวัติศาสตร์ในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อให้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึก

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

- 1) อุทยานประวัติศาสตร์ (Historical Park)
- 2) ซากอารยธรรมแหล่งโบราณคดี เมืองโบราณ (Dead Monuments Archaeological Sites/Old Town)
- 3) พระราชวัง วัง พระตำหนัก พระที่นั่ง คຸ້ມ (Palace/ Residence of royalty)
- 4) ศาสนสถาน (Religious Place)
- 5) ปราสาทหิน ปรารังค์ กູ່ (Sandstone Sanctuary)
- 6) อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน ศาลวีรชน สุสาน (Monument)
- 7) พิพิธภัณฑ์ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและศิลปะร่วมสมัย (Historical and Cultural Museum)
- 8) ป้อมปราการ กำแพงเมือง ประตูเมือง คูเมือง (Fortress/ City Wall/ City Gate/ Moat)
- 9) สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม (Other Historical and Cultural Elements)
- 10) สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม (Architectural Building)

ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทที่มนุษย์สร้างขึ้น และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและสังคม และเป็นสถานที่ที่มีความผูกพันต่อคนในรุ่นหลัง ประเทศไทยถือได้ว่าแหล่งประวัติศาสตร์จำนวนมาก ซึ่งสถานที่ต่างๆได้กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญ แต่หากการเปิดแหล่งประวัติศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวที่ดีก็อาจทำให้เกิดความ

เสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยวได้ ซึ่งบางส่วนยากต่อการฟื้นฟูแก้ไขให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และส่งผลกระทบต่อทางลบต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว ควรมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว เพื่อยกระดับมาตรฐานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทยและยังสามารถใช้ป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว ให้มีส่วนสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้ต่อพื้นที่ และเป็นการยกระดับมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.3.1 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.3.1.1 ความหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการท่องเที่ยว (Tourism Promotion) หมายถึงกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกระบวนการขายโดยบุคคล (Personal Promotion) และไม่ใช่บุคคล (Non-Personal Selling) เข้าไปติดต่อกันเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการ โดยวัตถุประสงค์ที่ทำให้สินค้าและบริการ เคลื่อนย้ายจากผู้ผลิต ไปยังผู้บริโภค ให้มากที่สุด รวดเร็วที่สุด และมีผลกำไรตามธุรกิจนั้น ต้องการ (ศศิกันต์ กุลวานิช, 2551)

2.3.1.2 วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- 1) เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว และให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
- 2) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าในประเทศ โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว
- 3) เพื่อรักษาหรือเพิ่มส่วนครองตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market Share)
- 4) เพื่อเพิ่มพูนการระลึกถึง จดจำ การยอมรับ และความเชื่อถือด้านการท่องเที่ยว
- 5) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นในอนาคต
- 6) เพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการท่องเที่ยวให้เหนือคู่แข่ง

2.3.2 หลักดำเนินการด้านการท่องเที่ยว

ในการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีหลักการดำเนินการที่สำคัญ 5 ประการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2549) ได้แก่

- 1) เร่งพัฒนา บุคลากร ฟื้นฟูมรดก และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ทั้งในเขตเมืองและ นอกเมือง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายสินค้า ของนักท่องเที่ยวโดยส่งเสริม บทบาทเอกชน ร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว และวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่าง ต่อเนื่อง
- 2) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่ง ใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปสหกรณ์การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- 3) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบ นักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง
- 4) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยรอบทั้งด้านการตลาด การลงทุนและ การจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว
- 5) บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาด เชิงรุก โดยสร้างกิจกรรม การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้ง การโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย

2.3.3 มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการ ดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนด มาตรฐาน ออกเป็น 3 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2549) ได้แก่

2.3.3.1 มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1) สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- 2) สนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
- 3) สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

2.3.3.2 มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย
- 2) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการรถแท็กซี่และร้านอาหาร
- 3) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก
- 4) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว
- 5) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
- 6) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิง และนันทนาการ
- 7) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ
- 8) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง

2.3.3.3 มาตรฐานด้านการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย

ท่องเที่ยว

- 1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยว
- 2) สนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่ง
- 3) สนับสนุนหรือจัดให้มีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว

โดยมาตรฐานในแต่ละด้าน ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโดย ตัวชี้วัดมี 2 ระดับ ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ
- 2) ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนาระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือก้าวหน้ากว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ความพร้อมทางด้านงบประมาณ บุคลากร ฯลฯ

การสนับสนุนหรือจัดให้มี หมายถึง ในแต่ละมาตรฐานตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดมาตรฐานที่จะสนับสนุนภารกิจนั้น ๆ เช่น ป้ายบอกทางที่ได้มาตรฐานและการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยว ซึ่งรายละเอียดของมาตรฐานและตัวชี้วัด แสดงไว้ในตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ภาคผนวก)

2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

1) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

วัดแห่งนี้สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 18-19 ในสมัยลพบุรี ตามคติการสร้างวัดมหาธาตุไว้กลางเมืองสำคัญเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ วัดมหาธาตุได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยกษัตริย์แต่ละสมัยเรื่อยมา สถาปัตยกรรมที่สำคัญคือ ‘พระปราง’ ตั้งอยู่กึ่งกลางของวัด ก่อด้วยศิลาแลงสูง 30.7 เมตร มีมุขยื่น ประดับลวดลายปูนปั้นเป็นพระพุทธรูปและพุทธประวัติที่หน้าบัน ลวดลายหน้าบุคคลและพันธุ์พฤกษา มีระเบียงคดล้อมรอบสองชั้น เชื่อว่าเป็นปรางค์แบบไทยองค์แรก ด้านหน้าของปรางค์ประธานเป็น ‘วิหารหลวง’ (วิหารเก้าห้อง) ‘ศาลาเปลื้องเครื่อง’ เป็นที่สำหรับพระเจ้าแผ่นดินเปลื้องเครื่องทรงก่อนเข้าไปประกอบศาสนกิจบริเวณรอบองค์ปรางค์ประธาน มีปรางค์รายทรงกลีบบมะเฟือง ประดับปูนปั้นนูนสูงรูปเทพพนม เจดีย์และปรางค์หลายรูปแบบ ซึ่งเป็นลักษณะการวางแผนตั้งแต่สมัยอยุธยาถึงอยุธยาตอนต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.1: ภาพด้านหน้าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

2) วัดกวีศรารามราชวรวิหาร

แต่เดิมชื่อว่า วัดขวิด ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ วัดขวิด พระราชทานนามเปลี่ยนเป็น วัดกวีศราราม และได้เรียกต่อมาว่า วัดกวีศราราม ซึ่งมีพระอุโบสถศิลปกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย มีช่องลมทำเป็นช่องลูกมะหวดให้แสง และอากาศถ่ายเทในประดิษฐานพระประธานศิลาทราย พอกปูนทับแล้วลงรักปิดทองพุทธลักษณะแบบอุ้มทอง มีภาพจิตรกรรมงดงามมากที่ฝาผนังและเสา บานประตูไม้แกะสลักเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระอุโบสถแห่งนี้เป็นที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของบรรดาราชการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.2: ภาพพระอุโบสถวัดกวีศรารามราชวรวิหาร

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). ภาพพระอุโบสถวัดกวีศรารามราชวรวิหาร.

สืบค้นจาก <https://thai.tourismthailand.org>.

3) วัดเชิงท่า

วัดเชิงท่า หรือเดิมคือ วัดท่าเกวียน เป็นท่าเกวียนลำเลียงขนส่งสินค้ามาลงท่าแม่น้ำแม่ปูลพบุรี โบราณสถานสำคัญที่สร้างสมัยอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ คือพระอุโบสถ เจดีย์พระประธาน ภูมิสงฆ์แบบตึกทรงเก๋งจีน สูง2ชั้น ศาลาตรีมุข อาคารโถงทานธรรมสภา หอระฆังและศาลาการเปรียญ ‘พิพิธภัณฑ์หอโสภณศิลป์’ สร้างเมื่อปี พ.ศ.2540 เป็นสถานที่ให้ความรู้เรื่องพระพุทธศาสนา และจัดแสดงศิลปวัตถุล้ำค่าหาชมยากใน 4 เรื่องหลักคือ ‘ประวัติวัดเชิงท่า’ โดยใช้ภาพถ่ายโบราณสถานที่สำคัญ ‘เรื่องพระสงฆ์’ นำเสนอชีวประวัติพระครูโสภณธรรมรัต และเครื่องถ้วยล้ำค่าที่สะสมไว้ ‘เรื่องพระธรรม’ การนำพระคัมภีร์ พระไตรปิฎก ตู้พระธรรม ผ้าห่อคัมภีร์ ซึ่งเป็นผ้าโบราณมาจัดแสดงเรื่อง พระพุทธเจ้า การนำพระพุทธรูปโบราณ ภาพพระบรมชาติก เรื่องพระเวสสันดร และพระพิมพ์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.3: ภาพพิพิธภัณฑ์หอโสภณศิลป์ วัดเชิงท่า

4) พระนารายณ์ราชนิเวศ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระมหากษัตริย์องค์ที่ 27 แห่งกรุงศรีอยุธยาโปรดฯ ให้วิศวกรชาวฝรั่งเศส และอิตาลีร่วมกันออกแบบสร้างพระราชวังเมืองลพบุรีในปี พ.ศ. 2209 สำหรับเป็นที่ประทับแปรพระราชฐานออกรักราชการ ต้อนรับแขกเมืองและล่าสัตว์ พระองค์โปรดฯ ประทับ ณ เมืองลพบุรีปีละ 8-9 เดือน ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้บูรณะพระราชวังสร้างพระที่นั่งขึ้นใหม่ และพระราชทานนามว่า “พระนารายณ์ราชนิเวศ” ในปี พ.ศ. 2504 ได้ประกาศเป็น ‘พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์’ จัดแสดงเรื่องประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่ค้นพบในจังหวัดลพบุรีและที่อื่นๆ ตั้งแต่สมัยทวารวดี ศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสน สุโขทัย อุทอง อโยธยา รัตนโกสินทร์ และนิทรรศการพิเศษเฉพาะเรื่องพระนารายณ์ราชนิเวศน์ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 41 ไร่ มีกำแพงก่ออิฐถือปูนและใบเสมาล้อมรอบป้อมปืน 7 ป้อม ประตูพระราชวังรูปโค้งแหลม 11 ประตู มีการเจาะช่องรูปโค้งแหลมเล็กที่กำแพงและประตูมากกว่า 2,000 ช่อง สำหรับวางตะเกียงให้แสงสว่างยามค่ำคืน เป็นรูปแบบศิลปกรรมเฉพาะในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระราชวังแบ่งเป็น 3 เขต คือ ‘เขตพระราชฐานด้านนอก’ ประกอบด้วยอ่างเก็บน้ำ สิบสองท้องพระคลัง ดิگเลี้ยงรับรองแขกเมือง ดิگพระเจ้าเหา และ โรงช้างหลวง, ‘เขตพระราชฐานชั้นกลาง’ ประกอบด้วย พระที่นั่งจันทรพิศาล พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท หมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ และทิมดาบ ‘เขตพระราชฐานชั้นใน’ คือ พระที่นั่งสุทธาสวรรค์ และอาคาร ดิگพระประเทียบ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

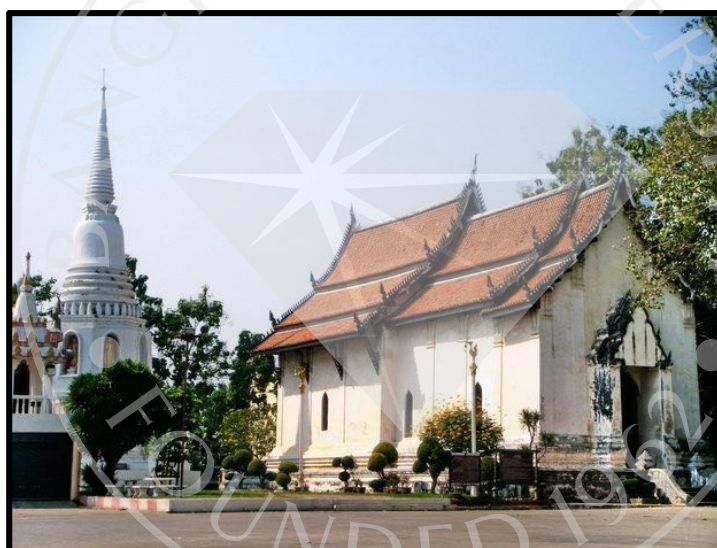
ภาพที่ 2.4: ภาพภายในพระนารายณ์ราชนิเวศ

5) วัดเสาชางทอง

วัดแห่งนี้สร้างในสมัยอยุธยา มีหลักฐานในแผนที่ซึ่งชาวฝรั่งเศสทำไว้ระบุว่า เป็นบริเวณที่พำนักของชาวเปอร์เซีย มีมัสยิดเป็นที่ประกอบศาสนกิจในศาสนาอิสลาม สันนิษฐานว่าเป็นที่ตั้งของพระวิหารหลวงในปัจจุบัน ด้านหลัง คือ ตึกปิฎ และตึกคชสาร (โคระसान) เป็นสถานที่พำนักของแขกเมืองและราชทูตต่างประเทศ ภายในพระวิหารหลวงเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย (หลวงพ่อดโต) พุทธลักษณะศิลปะอยุธยา ที่ผนังเจาะเป็นช่องซุ้มโค้งแหลม ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณ ทรงคุณค่าทางศิลปกรรมอย่างมาก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.5: ภาพวัดเสาชางทอง

ที่มา: มูลนิธิเพื่อลพบุรี. (2560). ภาพวัดเสาชางทอง. สืบค้นจาก <http://www.lmf-lopburi.com>.

6) ศาลหลักเมือง หรือ ศาลลูกศร

สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงนิพนธ์เกี่ยวกับศาลลูกศรไว้ในตำนานเมืองลพบุรีว่า “..หลักเมืองลพบุรี อยู่ทางตลาดข้างเหนือวัง เรียกกันว่า ศรพระราม จะมีมาแต่สมัยขอม ถ้าเมื่อครั้งขอมทราบไม่ได้แน่ ที่เรียกกันว่าศรพระรามนั้นเกิดเอาแต่เรื่องรามเกียรติ์ สมมติฐานเป็นตำนานของเมืองนี้คือ เมื่อเสร็จศึกทศกัณฐ์ พระรามกลับไปครองเมืองอโยธยาแล้ว จะสร้างเมืองประทานตรงนั้น ลูกศรพระรามไปตกบนภูเขา บ้านดาลให้ยอดเขานั้นราบลง เมื่อหนุมาณตาม

ไปถึงจึงเอาหางกวาดดินเป็นกำแพงเมืองหมายไว้เป็นสำคัญ แล้วพระวิษณุกรรมลงมาสร้างเมือง ครั้นเสร็จแล้วพระรามจึงประทานนามว่า “เมืองลพบุรี” ด้วยเหตุนี้อ้างอิงกันต่อมาว่า หลักรเมืองนั้นคือลูกศรพระรามที่กลายเป็นหิน และเนินดินตามกำแพงเมืองที่ยังปรากฏอยู่เป็นของหนุมานที่เอาหางกวาดทำไว้...” เรื่องเล่าต่อกันมา คือ “ลูกศรพระรามที่ตกลงมานั้นก่อให้เกิดไฟลูกใหม่ไปทั่ว ดินสอพองที่มีมากในเมืองลพบุรีคือดินที่สุกจากความร้อนของศรพหุมาสเตอร์นั่นเอง และบรรดาฝูงลิงทั้งหลายแถบศาลพระกาฬก็กลายเป็นหลานหรือบริวารของหนุมานไปโดยปริยาย” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.6: ภาพศาลลูกศร ลพบุรี

ที่มา: Pach_toungporn. (2555). ศาลลูกศรลพบุรี. สืบค้นจาก <https://www.flickr.com/photos/90280438@N04/>.

7) บ้านหลวงรับราชทูต หรือ บ้านวิชาเยนทร์

สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เพื่อใช้เป็นที่พำนักของคณะราชทูตจากฝรั่งเศส ชุดแรกที่เข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2228 โดย เซอ วาเลียร์ เดอ โชมอง นำพระราชสาส์นของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 มาถวายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ต่อมาชาวกรีกชื่อ นายคอนสแตนติน ฟอลคอน (Constantin Falcon) เข้ามารับราชการอยู่ในราชสำนักและได้รับความดีความชอบ จนได้รับแต่งตั้งเป็น “เจ้าพระยาวิชาเยนทร์” ได้รับพระราชทานที่พักอาศัยทางด้านทิศตะวันตกของบ้านหลวงรับราชทูต อาคารส่วนใหญ่มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

(Renaissance) ผสมผสานกับศิลปะรูปแบบไทยรูปแบบสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ส่วนกลางเป็นหอระฆังและโบสถ์ในคริสต์ศาสนาที่มีผังแบบยุโรป มีซุ้มประตูหน้าต่างแบบซุ้มเรือนแก้วแบบศิลปะไทย ทิศตะวันออก คือส่วนที่พักอาศัย ของราชทูตและบาทหลวง เป็นอาคาร 2 ชั้น บันไดทางขึ้นด้านหน้าและซุ้มประตูเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลม ทิศตะวันตก คือ ส่วนที่พักอาศัยของเจ้าพระยาวิชาเยนทร์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.7: ภาพภายในบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์)

ที่มา: สุนิสา เจริญพงษ์. (2555). สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองลพบุรี. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/53011010720inets8/lphburi/s>.

8) พระปราสาทสามยอด

พระปราสาทสามยอดเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนาเถรวาทนิกายมหายาน ศิลปะมีฉนวนทางเดินเชื่อมต่อกัน ปราสาทองค์กลางเป็นปราสาทประธานสูง 21.5 เมตร เดิมเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางนาคปรก ปราสาทองค์ด้านเหนือประดิษฐานรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ปราสาทองค์ด้านใต้ประดิษฐานรูปนางปรัชญาปารมิตา ภายนอกตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้น ซุ้มประตูเดิมมีทับหลัง ปัจจุบันพบเพียงเสาประดับกรอบประตูแกะสลักเป็นรูปฤษีนั่งชันเข่า ส่วนบนตกแต่งด้วยกลีบขนุน ทำด้วยหินทรายสลักเป็นรูปทวารบาล รูปพระนารายณ์ และนาค 5 เศียร ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดฯให้บูรณะพระปราสาทสามยอด และสร้างพระวิหารก่อด้วยอิฐ เป็นสถาปัตยกรรมไทย

ผสมตะวันออก ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปหินทรายปางมารวิชัย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.8: ภาพพระปรางค์สามยอด

9) ศาลพระกาฬ

เทวสถานในศาสนาพราหมณ์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 สร้างด้วยศิลาแลงเรียงซ้อนกันเป็นฐานสูงย่อมุม มีบันไดขึ้นลง 4 ด้าน ในสมัยอยุธยาเรื่อนธาตหรือองค์ปรางค์หักพังหมด และได้มีการซ่อมแซมในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ต่อมาปี พ.ศ. 2494 ได้สร้างศาลก่อดูหรืออุโบสถขึ้นทับบนฐานเดิม เป็นที่ประดิษฐาน “เจ้าพ่อพระกาฬ” ประติมากรรมรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ศิลปะแบบลพบุรี สลักศิลามี 5 พระกร พระเศียรเดิมหายไป มีผู้นำพระเศียรพระพุทธรูปศิลาทรายสมัยอยุธยามาสวมต่อไว้ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคูเมืองลพบุรี บริเวณศาลพระกาฬมีสิ่งอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี, 2560)

ภาพที่ 2.9: ภาพศาลพระกาฬ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา รัตนินติ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาการท่องเที่ยว เขตเมืองเก่าลพบุรี เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมืองเก่าลพบุรี ผู้วิจัยได้ ศึกษาวิวัฒนาการ และการใช้ประโยชน์ที่ดินของการท่องเที่ยวในเขตเมืองเก่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งทางด้านสังคม วิถีชีวิตเส้นทางและกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยว จากเอกสารและการสำรวจ ภาคสนาม ผู้วิจัยพบว่าเมืองเก่าลพบุรีมีศักยภาพทั้งทางกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้าง พื้นฐานและการบริการการท่องเที่ยวตอบสนองความต้องการของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ได้ แต่สิ่งที่ยังเป็นปัญหาอยู่คือการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แบบมีจิตสำนึกของทั้งผู้เข้ามาท่องเที่ยว และคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของลพบุรียังไม่มากพอ และปัญหาของการรกร้างการใช้ประโยชน์ที่ดินในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้อยู่อาศัยในเขตเมืองเก่า ทำให้โบราณสถาน บางแห่งถูกทำลายและบางแห่งโดนปล่อยทิ้งร้าง เมืองเก่าลพบุรีจึงสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมให้อยู่ร่วมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ได้อย่างไม่รบกวนโบราณสถาน โดยสามารถเอื้อ ประโยชน์และส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่ทั้งทางด้านของเศรษฐกิจในพื้นที่และการปลูกจิตสำนึกที่ดี สร้างสิ่ง กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่ยังอาศัยอยู่ในพื้นที่รู้จักและเกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมทั้ง ควบคุมการขยายตัวของเมืองในเขตพื้นที่ที่มีแหล่งโบราณสถาน ให้รองรับกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เขตเมืองเก่าลพบุรี

ทิพาพร ไตรบรรณ (2557) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษา หมู่บ้านอรัญญิกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา

นโยบายด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้านอรัญญิก 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของคนในชุมชนอรัญญิก 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของหมู่บ้านอรัญญิก โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยสอบถามกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน และกลุ่มผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านอรัญญิก จำนวน 235 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 4 แห่ง และกลุ่มผู้ประกอบการในหมู่บ้านอรัญญิก จำนวน 11 แห่ง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาพบว่า 1) นโยบายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยหน่วยงานภาครัฐควรมีความร่วมมือกับชาวบ้านในหมู่บ้านอรัญญิก เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้ตามที่มุ่งหวัง 2) ชาวบ้านในหมู่บ้านอรัญญิกยังขาดการมีส่วนร่วมและขาดความรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาคณากรที่มีความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวมาอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้าน 3) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น และคนในหมู่บ้านจะรับจ้างตีมีดส่งให้กับร้านค้ามีดในหมู่บ้าน เป็นการกระจายรายได้และมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 4) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเดินทาง ด้านความสะอาดและการกำจัดขยะ และด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ส่วนปัจจัยรองลงมาที่นักท่องเที่ยวมีทัศนคติว่าควรปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้านการบริการการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยคือ หน่วยงานภาครัฐควนส่งเสริมและสนับสนุนโดยให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการรับรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน และควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

ชมภูษุช หุ่นนาค (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ 3) เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SWOT Analysis และเลือกใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ศึกษาเฉพาะกรณี จากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน ภาคประชาสังคม คนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ คือ “เป็นเส้นทางเรียนรู้ประวัติศาสตร์อันยาวนาน ที่ทุกคนเข้าถึงได้ ภายในวันเดียวแห่งแรกของประเทศไทย” เน้นการจัดการด้านกายภาพ อนุรักษ์ ดูแล รักษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และการจัดการด้านทัศนียภาพ รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก อีกทั้งพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ให้กับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจ และคนในชุมชนได้ร่วมเรียนรู้ ศึกษา ตลอดจนสร้างสรรค์กิจกรรมรูปแบบใหม่ที่สะท้อนอัตลักษณ์ ความมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของสถานที่ท่องเที่ยว จากผลวิจัยดังกล่าวนำไปสู่ข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) เน้นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างหลากหลาย 2) การรณรงค์ให้ชุมชน ท้องถิ่นโดยรอบพื้นที่เข้าใจ ตระหนัก ห่วงแหนภูมิปัญญา คุณค่าความงามในงานช่างฝีมือ ประเพณี วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อยังคงรักษาบริบท สภาพแวดล้อมของพื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ที่อยู่ใกล้เคียงกัน และ 3) นโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดทำขึ้นต้องเอื้ออำนวย หรือสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

อิรวาวัฒน์ ชมระภา (2554) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเข้าด้วยกัน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าในเขตตำบลฝายหลวงมีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 7 แห่ง ส่วนใหญ่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความสำคัญของโบราณสถานมีความสำคัญมาก ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ศักยภาพค่อนข้างน้อย แสดงให้เห็นว่าความสำคัญของตัวโบราณสถาน รวมทั้งประเพณีวัฒนธรรม หรือวันสำคัญในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานนั้น สามารถที่จะนำมาใช้เป็นจุดขายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้มาเที่ยวส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์ วัตถุประสงค์เดินทางมาเพื่อมาทัศนศึกษา เดินทางเข้ามา 1-2 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตำบลฝายหลวงจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความต้องการระดับมาก ยกเว้นการพักค้างคืนกับชุมชน (Home Stay) และคุณภาพของผู้นำเที่ยวพูดภาษาต่างประเทศมีความต้องการระดับปานกลาง ศักยภาพการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมจัดว่ามีคุณค่าและมีศักยภาพ แต่ยังขาดการเชื่อมโยงคุณค่าเหล่านี้กับกิจกรรมส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางการส่งเสริมการตลาดที่นำมาใช้คือ การรวมกลุ่มแบบภาคีมีการร่วมมือกับองค์กรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงลูกค้าเป็นรายบุคคลโดยตรง และการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องอาศัยการจัดการโดยท้องถิ่น และการจัดการเชิงธุรกิจอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

นุชนารถ จันทร์แรม (2559) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา 1) ศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของ

นักท่องเที่ยว 2) เพื่อศึกษาผลกระทบการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวและ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ระหว่างเดือนธันวาคม 2558 ถึง เดือนมกราคม 2559 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ฯ และผู้ประกอบการบริเวณรอบศูนย์ฯ เดินทางกันมาเป็นครอบครัวด้วยรถยนต์ส่วนตัวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจพักผ่อนด้วยการกางเต็นท์และนำอาหารมารับประทานกันเอง ค่าใช้จ่ายต่อ 1 คนประมาณ 1,000-2,000 บาท ช่วงเดือนธันวาคมและมกราคมมีนักท่องเที่ยวมากที่สุด และจะกลับมาเที่ยวอีกเพราะบรรยากาศดีมีความเป็นธรรมชาติ การรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่รู้จักศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จากเพื่อน/ญาติ ปลอดภัยทำให้ทางศูนย์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของการจองห้องพัก/เต็นท์ กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในช่องทางผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นช่องทางที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพเข้าถึงนักท่องเที่ยว แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ควรมีการเพิ่มพนักงานในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากและควรมีการเพิ่มกิจกรรมในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย ควรเตรียมระบบสาธารณูปโภคให้มีความพร้อมอยู่เสมอ มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยขั้นพื้นฐาน ระบบการสื่อสารควรมีการปรับปรุงเพื่อให้นักท่องเที่ยวสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบมากที่สุดคือ กิจกรรมกางเต็นท์/เข้าค่าย ส่วนกิจกรรมการเดินป่าเพื่อการศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศเป็นกิจกรรมที่ชื่นชอบรองลงมา

ปัทมทิยา สิงห์คราม, สุปราณีวี ขวัญบุญจันทร์ และธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ในเขตพื้นที่ประวัติศาสตร์ พันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อสร้างปรากฏการณ์ในการพลิกฟื้นประวัติศาสตร์พันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร รวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวิพากษ์ (Critical Content Analysis) ตามประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวใน 6 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) แนวคิดการท่องเที่ยวใหม่ตามแผนปฏิบัติการ 21 2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์เป็นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3) ความแตกต่างและความเหมือนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ นำไปสู่การกำหนดองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ 4) คุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ต่อชุมชน 5) การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหัวใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ และ 6) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ และทำการสังเคราะห์เพื่อกำหนดปัจจัยพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ในพื้นที่ประวัติศาสตร์พันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร ได้ข้อค้นพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประวัติศาสตร์นั้น ประกอบด้วยปัจจัยพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ 5 ประการ อาทิ เช่น 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) การสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่น 3) การสร้างคุณค่าใหม่ 4) การสร้างการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน และ 5) การเกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ประการนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่จะนำไปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์เพื่อสร้างปรากฏการณ์ในการพลิกฟื้นประวัติศาสตร์พันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไป

ชายชาญ ปฐมกาญจนา และนรินทร์ สังข์รักษา (2558) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 2) เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว และ 3) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดบางหลวง 400 คน ผู้ให้ข้อมูลหลัก 14 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านเดินทาง ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ด้านการบริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจการท่องเที่ยวตลาดบางหลวงไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ควรมีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่มีจิตอาสาในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ด้านการเงินหรืองบประมาณ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณในจำนวนที่มากพอ ควรมีการรวมกลุ่มกันในการให้ความช่วยเหลือ ประสานงาน และให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นเครือข่าย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษา เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายโดยได้แบ่งวิธีการและดำเนินการวิจัยออกมาเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประเภทของการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การทดสอบเครื่องมือ
- 3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 ประเภทของตัวแปร
- 3.7 วิธีการทางสถิติ
- 3.8 การสรุปข้อมูลทางประชากรศาสตร์

3.1 ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยวิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด แล้วนำข้อมูลมาป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่

3.2.1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรี ในปี พ.ศ.2560

3.2.1.2 พนักงานจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) เจ้าหน้าที่กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
- 2) เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี

3.2.1.3 ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอเมืองลพบุรี ได้แก่

- 1) ผู้ประกอบการร้านอาหาร
- 2) ผู้ประกอบการที่พัก
- 3) คนในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (คำนวณจากสูตรได้ 398 คน) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีระหว่างเดือน กันยายน 2560 - ตุลาคม 2560 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของตารางกำหนดตัวอย่างของ ยามาเน (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวิฑูฒิ เอกะกุล, 2543) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{แทนค่า } 398 = 61,895 \frac{61,895}{1 + 61,895(0.05)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (ที่ระดับ 5%)

วิธีการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Convenience หรือ Accidental Sampling) จำนวน 400 คน จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีระหว่างเดือน กันยายน ถึงเดือน ตุลาคม 2560 โดยแบ่งกลุ่มการแจกแบบสอบถามไปยังสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 9 แห่ง ให้ได้จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใกล้เคียงกันในแต่ละแห่ง จนครบจำนวน

3.3 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิชาการแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้วนำมาปรับใช้ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ทัศนศึกษา เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

3.3.2 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยครอบคลุมเนื้อหาวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรี ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรีโดยลักษณะ คำถามเป็นการให้เรียงลำดับ 1-5 โดยเรียงลำดับให้ 1 คือมีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุดมากที่สุดและ 5 คือมีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับตั้งแต่มากที่สุดมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึงเห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึงเห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมาก

คะแนน 3 หมายถึงเห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึงเห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นน้อย

คะแนน 1 หมายถึงเห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นน้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมคะแนนคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างและหาอันตรภาคชั้นในการแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับซึ่งมี เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย (X) ความหมาย

1.00–1.50 เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

1.51–2.50 เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

2.51–3.50 เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

3.51–4.50 เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

4.51–5.00 เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

3.3.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดูแล และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรี จำนวน 2 ท่าน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นเรื่องสถานการณ์ปัจจุบันในการท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์ในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี และนโยบายในการ ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว

2) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเมืองลพบุรีประเด็นเรื่องสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความคิดเห็นต่อสถานะการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวฯ ในปัจจุบันอย่างไร และต้องการให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวพัฒนาไปในทิศทางใด

3.4 การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่า Cronbach's Alpha ไม่น้อยกว่า 0.7 เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ทัศนศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีว่าแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการส่งเสริมหรือไม่อย่างไรจากนั้นผู้วิจัยซึ่งใช้เกณฑ์ในการประเมินข้อคำถามแต่ละข้อดังนี้

ค่า +1 สอดคล้อง

ค่า 0 ไม่แน่ใจ

ค่า -1 ไม่สอดคล้อง

และได้ปรับแก้เนื้อหาของข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล และทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีจำนวน 400 ชุดและจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ รวมถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี จำนวน 6 คน

3.5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยจึงนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

3.6 ประเภทของตัวแปร

3.6.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

- 1) พฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
- 2) ปัจจัยการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว

3.6.2 ตัวแปรตามได้แก่แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

3.7 วิธีการทางสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมีดังนี้

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีจะถูกนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส (Coding) ที่กำหนดทำการบันทึกลงข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package for Social Science) ประมวลผลและสรุปผลโดยวิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แสดงผลเป็นจำนวนร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกนำมาตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา สรุปตีความ (Conclusion and Interpretation) และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมภายใต้ขั้นตอนของการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive) ในแต่ละประเด็นของการศึกษา

3.8 การสรุปข้อมูลทางประชากรศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีโดยทำการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว 400 ชุด และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี จำนวน 6 คน โดยแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยว และบุคคลในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอนดังนี้

4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วนประกอบ ดังนี้

4.1.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยการท่องเที่ยวในเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

4.1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2.1 ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลเส้นทาง การท่องเที่ยว

- เจ้าหน้าที่จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

- เจ้าหน้าที่จากสำนักศิลปากรที่ 4 ลพบุรี

4.2.2 ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในพื้นที่

- ผู้ประกอบการ คาเฟ่ Acup Aday

- ผู้ประกอบการโรงแรม ปันนารา

4.2.3 ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่

- คนในพื้นที่ 1

- คนในพื้นที่ 2

4.2.4 ข้อเสนอสรุปจากแบบสำรวจด้านมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว

- มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยว

4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

4.1.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิภาค อาชีพ ยานพาหนะที่ใช้เดินทางในการท่องเที่ยว และ จุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

รายละเอียดดังตารางที่ 4.1-4.9

ตารางที่ 4.1: จำนวนและร้อยละของเพศผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	163	40.80
หญิง	237	59.20
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.20 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.80

ตารางที่ 4.2: จำนวนและร้อยละของอายุผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
15-25 ปี	157	37.80
26-35 ปี	74	18.50
36-45 ปี	69	17.20
46-55 ปี	52	13.00
56 ปีขึ้นไป	54	13.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.80 รองลงมาคืออายุ 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.50 รองลงมาคืออายุ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ

17.20 รองลงมาอีกคืออายุ 56 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ13.50 และ รองลงมาคืออายุ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.00

ตารางที่ 4.3: จำนวนและร้อยละของภูมิลำเนาผู้ตอบแบบสอบถาม

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	14	3.50
ภาคกลาง	350	87.50
ภาคใต้	8	2.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18	4.50
ภาคตะวันออก	6	1.50
ภาคตะวันตก	2	0.50
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	2	0.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 4.50 รองลงมาคือ ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 3.50 รองลงมาคือ ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 2.00 รองลงมาอีกคือ ภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 1.50 รองลงมาคือ ภาคตะวันตก และ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 4.4: จำนวนและร้อยละของอาชีพผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	101	25.20
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	51	12.80
พนักงานเอกชน/ ลูกจ้างเอกชน	53	13.20
รับจ้างทั่วไป	35	8.80
เกษตรกร	23	5.80
นักเรียน/ นิสิต/ นักศึกษา	117	31.80
อื่น ๆ	10	2.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น นักเรียน/ นิสิต/ นักศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 31.80 รองลงมาคือ ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 25.20 รองลงมาคือ พนักงานเอกชน/ ลูกจ้างเอกชน คิดเป็นร้อยละ 13.20 รองลงมาคือ ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 12.80 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 8.80 รองลงมาอีกคือ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 5.80 และรองลงมาคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตารางที่ 4.5: จำนวนและร้อยละของประเภทยานพาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ยานพาหนะ	จำนวน	ร้อยละ
รถส่วนตัว	284	71.00
รถโดยสารประจำทาง	84	21.00
รถของบริษัทนำเที่ยว	24	6.00
อื่น ๆ	8	2.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่ายานพาหนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้เดินทางส่วนใหญ่เป็น รถส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 71.00 รองลงมาคือ รถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 21.00 รองลงมาคือรถของบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 6.00 และรองลงมาคือยานพาหนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.00

ตารางที่ 4.6: จำนวนและร้อยละของจุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อพักผ่อนในวันหยุด	251	62.80
เพื่อการศึกษา	73	18.20
เพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ	54	13.50
เพื่อประชุมสัมมนา	4	1.00
อื่น ๆ	18	4.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่าจุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือเพื่อพักผ่อนในวันหยุด คิดเป็นร้อยละ 62.80 รองลงมาคือ เพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 13.50 รองลงมาคือ เพื่อการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.20 รองลงมาคือ เพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 13.50 รองลงมาคือ จุดประสงค์อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.50 และรองลงมาคือ เพื่อประชุมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 1.00

4.1.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยการท่องเที่ยว ในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

ตารางที่ 4.7: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นด้วยด้านการเดินทาง
ในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้านการเดินทาง	ระดับความคิดเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. สภาพถนนในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีมีสภาพดี	48 (12.00)	155 (38.80)	167 (41.80)	27 (6.80)	3 (0.80)	3.54	0.82	มาก
2. ป้ายบอกทางอยู่ในตำแหน่งที่ชัดเจนเหมาะสม	35 (8.80)	136 (34.00)	186 (46.50)	43 (10.80)	0 (0.00)	3.41	0.80	ปานกลาง
3. เส้นทางรถประจำทางสาธารณะเพื่อเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความสะดวก	41 (10.20)	132 (33.00)	161 (40.20)	59 (14.80)	7 (1.80)	3.35	0.91	ปานกลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามด้านการเดินทางที่นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า สภาพถนนในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีมีสภาพดี ($\bar{x} = 3.54$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ป้ายบอกทางอยู่ในตำแหน่งชัดเจน ($\bar{x} = 3.41$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเส้นทางรถประจำทางสาธารณะเพื่อเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความสะดวก ($\bar{x} = 3.35$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ 4.8: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านความสะอาด และการกำจัดขยะของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้านความสะอาดและการกำจัดกำจัดขยะ	ระดับความเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	53 (13.20)	124 (31.00)	175 (43.80)	41 (10.20)	7 (1.80)	3.44	0.91	ปานกลาง
2. มีการจัดวางที่ทิ้งขยะอย่างเหมาะสม	37 (9.20)	91 (22.80)	193 (48.20)	71 (17.80)	8 (2.00)	3.20	0.91	ปานกลาง
3. บริเวณที่ทิ้งขยะมีความสะอาด ไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการท่องเที่ยว	42 (10.50)	100 (25.00)	175 (43.80)	76 (19.00)	7 (1.80)	3.24	0.94	ปานกลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามด้านความสะอาดและการกำจัดขยะที่มีความเห็นว่า สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด ($\bar{x} = 3.44$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ บริเวณที่ทิ้งขยะมีความสะอาด ไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.24$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ มีการจัดวางที่ทิ้งขยะอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.20$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านความปลอดภัยในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้านความปลอดภัย	ระดับความเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การเดินทางมาท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	56 (14.00)	167 (41.80)	137 (34.20)	39 (9.80)	1 (0.20)	3.60	0.86	มาก

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ): ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านความปลอดภัย
ในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. มีการจัดให้มีพนักงาน รักษาความปลอดภัย ประจำแหล่งท่องเที่ยว	44 (11.00)	111 (27.80)	168 (42.00)	71 (17.80)	6 (1.50)	3.29	0.94	ปาน กลาง
3. ที่จอดรถของ นักท่องเที่ยวมีความ ปลอดภัย	41 10.2	106 26.5	158 39.5	81 20.2	14 3.5	3.20	0.99	ปาน กลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามด้านความปลอดภัยมีความเห็น
ว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.60$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มี
การจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.29$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
ปานกลาง และ ที่จอดรถของนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.20$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน
กลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 : ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้านสิ่ง อำนวยความสะดวกแก่นัก ท่องเที่ยว	ระดับความเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. มีสถานที่จอดรถอำนวยความสะดวก ให้นักท่องเที่ยว	45 (11.20)	102 (25.50)	134 (33.50)	102 (25.50)	17 (4.20)	3.14	1.06	ปาน กลาง
2. ห้องสุขาเพียงพอต่อการ ใช้งาน	40 (10.00)	80 (20.00)	149 (37.20)	111 (27.80)	20 (5.00)	3.02	1.04	ปาน กลาง
3. มีสถานที่นั่งพักผ่อนให้แก่นัก ท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	52 (13.00)	116 (29.00)	120 (30.00)	96 (24.00)	16 (4.00)	3.23	1.01	ปาน กลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า มีสถานที่นั่งพักผ่อนให้นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.23$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีสถานที่จอดรถอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.14$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ ห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.02$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านอาหารและเครื่องดื่มในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้าน อาหารและเครื่องดื่ม	ระดับความเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. จำนวนร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่การท่องเที่ยวเพียงพอต่อการให้บริการ	58 (14.50)	116 (29.00)	151 (37.80)	58 (14.50)	17 (4.20)	3.35	1.03	ปานกลาง
2. อาหารและเครื่องดื่มมีความสะอาด	46 (11.50)	118 (29.50)	172 (43.00)	63 (15.80)	1 (0.20)	3.36	0.89	ปานกลาง
3. อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพคุ้มกับราคา	37 (9.20)	140 (35.00)	153 (38.20)	66 (16.50)	4 (1.00)	3.35	0.90	ปานกลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามด้านด้านอาหารและเครื่องดื่มในเส้นทางการท่องเที่ยว มีความเห็นว่า อาหารและเครื่องดื่มมีความสะอาด ($\bar{x} = 3.36$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ จำนวนร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่การท่องเที่ยวเพียงพอต่อการให้บริการ และ อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพคุ้มกับราคา ($\bar{x} = 3.35$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านการบริการ
การท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้านการ บริการการท่องเที่ยว	ระดับความเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. เจ้าหน้าที่สามารถให้ คำแนะนำ/ ให้ข้อมูลด้านการ ท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวได้ อย่างถูกต้อง	44 (11.00)	145 (36.20)	136 (34.00)	73 (18.20)	2 (0.50)	3.39	0.93	ปาน กลาง
2. จำนวนข้อมูลสารสนเทศ เช่น แผ่นพับ, โบรชัวร์ ที่มีข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	32 (8.00)	128 (32.00)	156 (39.00)	82 (20.50)	2 (0.50)	3.26	0.90	ปาน กลาง
3. ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับ ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวมีความ ชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วน	48 (12.00)	125 (31.20)	148 (37.00)	79 (19.80)	0 (0.00)	3.36	0.93	ปาน กลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านการบริการการท่องเที่ยว
ในเส้นทางการท่องเที่ยว มีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่สามารถให้คำแนะนำ/ ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
ในสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x} = 3.39$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อมูล
สารสนเทศ เกี่ยวกับข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวมีความชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วน ($\bar{x} = 3.36$) โดยมี
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ จำนวนข้อมูลสารสนเทศ เช่น แผ่นพับ, โบรชัวร์ ที่มีข้อมูล
เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.26$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน
กลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านผลิตภัณฑ์

ของที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้าน ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของ สถานที่ท่องเที่ยว	ระดับความเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. สินค้าที่ระลึกมีความเป็น เอกลักษณ์	71 (17.80)	150 (37.50)	105 (26.20)	73 (18.20)	1 (0.20)	3.54	0.99	มาก
2. รูปแบบของสินค้าที่ระลึกมี ความแปลกใหม่น่าสนใจ	46 (11.50)	109 (27.20)	149 (37.20)	91 (22.80)	5 (1.20)	3.25	0.98	ปาน กลาง
3. ราคาของสินค้าที่ระลึกมีความ เหมาะสมกับคุณภาพ	47 (11.80)	120 (30.00)	152 (38.00)	80 (20.00)	1 (0.20)	3.33	0.93	ปาน กลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว มีความเห็นว่า สินค้าที่ระลึกมีความเป็นเอกลักษณ์ ($\bar{x} = 3.54$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ราคาของสินค้าที่ระลึกมีความเหมาะสมกับคุณภาพ ($\bar{x} = 3.33$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ รูปแบบของสินค้าที่ระลึกมีความแปลกใหม่น่าสนใจ ($\bar{x} = 3.25$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยด้านศักยภาพในการจัดการ
ด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นด้าน ศักยภาพการท่องเที่ยว	ระดับความเห็นด้วย					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. มีจุดเด่นด้านวัฒนธรรมหรือ ความงามที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น สถาปัตยกรรม, ศิลปะหัต กรรม, หรือประเพณีท้องถิ่น	99 (24.80)	227 (56.80)	72 (18.00)	2 (0.50)	0 (0.00)	4.06	0.67	มาก
2. การจัดเทศกาลเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยว (เช่น การจัดงาน แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์, การจัดเลี้ยงโต๊ะจีนลิง) มีความ น่าสนใจ	128 (32.00)	204 (51.00)	63 (15.80)	4 (1.00)	1 (0.20)	4.13	0.72	มาก
3. การประชาสัมพันธ์สถานที่ที่มี ความน่าสนใจ	69 (17.20)	133 (33.20)	116 (29.00)	77 (19.20)	5 (1.20)	3.46	1.03	ปาน กลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านศักยภาพในการจัดการ
ด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว มีความเห็นว่า การจัดเทศกาลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมี
ความน่าสนใจ ($\bar{x} = 4.13$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีจุดเด่นด้านวัฒนธรรมหรือความ
งามที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.06$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์
การท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ($\bar{x} = 3.46$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15: ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นด้วยด้านศักยภาพในการจัดการการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 8 ด้าน

ศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1) ด้านการเดินทาง	3.44	0.73	ระดับปานกลาง
2) ด้านความสะอาดและการกำจัดขยะ	3.29	0.82	ระดับปานกลาง
3) ด้านความปลอดภัย	3.36	0.83	ระดับปานกลาง
4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	3.13	0.96	ระดับปานกลาง
5) ด้านอาหารและเครื่องดื่ม	3.35	0.87	ระดับปานกลาง
6) ด้านบริการการท่องเที่ยว	3.34	0.84	ระดับปานกลาง
7) ด้านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยว	3.37	0.89	ระดับปานกลาง
8) ด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว	3.88	0.66	ระดับมาก

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านศักยภาพในการจัดการ
การท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน ในเส้นทางการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นต่อด้านต่างๆเรียงตามลำดับจาก
มากไปน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.88$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มาก 2) ด้านการเดินทาง ($\bar{x} = 3.44$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของ
สถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.37$) 4) ด้านความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.36$) 5) ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ($\bar{x} =$
3.35) 6) ด้านบริการการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.34$) 7) ด้านความสะอาดและการกำจัดขยะ ($\bar{x} = 3.29$)
และ 8) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.13$)

4.1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอ เมืองลพบุรีของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้เป็น 5 ประเด็นหลัก ตามหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านความสะอาด

- ควรมีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบอย่า
สม่ำเสมอ เพื่อภูมิทัศน์ที่ดี
- ควรเพิ่มสถานที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
- ควรจัดทำป้ายบอกทางในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก
ให้นักท่องเที่ยว
- ควรจัดให้มีรถบริการรับส่งระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว

เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวมีระยะทางที่ค่อนข้างไกลจากกัน ถ้าไม่มีรถส่วนตัว จะเป็นการลำบากต่อผู้สูงอายุหากต้องเดินเท้า

- ควรเพิ่มการดูแลรักษาความสะอาดของสุขาในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ
- ควรจัดระเบียบทางเดินเท้าเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น
- ควรดูแลความสะอาดในพื้นที่ที่มีสิ่งอาศัยอยู่ เนื่องจากสิ่งที่อยู่ในพื้นที่มักสร้างความสกปรกจากขยะ อาหาร และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ทำให้เกิดความสกปรกและส่งกลิ่นเหม็น

ข้อเสนอแนะด้านการประชาสัมพันธ์

- ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้ทันต่อยุคสมัย ให้ความน่าสนใจ และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้
- เพิ่มกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว และสนับสนุนให้จัดกิจกรรมนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยมุ่งเน้นวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ เป็นพิเศษ
- ควรจัดรถรับส่งให้นักท่องเที่ยวแต่งกายชุดไทยย้อนยุคเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศของเส้นทางท่องเที่ยว
- ควรดำเนินการส่งเสริมให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวอย่างจริงจัง
- ควรเพิ่มป้ายแนะนำการแต่งกายของนักท่องเที่ยวให้แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวบางสถานที่ เป็นวัด และ ศาสนสถานโบราณที่ศักดิ์สิทธิ์
- ควรเพิ่มความแปลกใหม่ให้แก่ของฝากโดยยังคงรักษาเอกลักษณ์เดิมของจังหวัดลพบุรีไว้

ข้อเสนอแนะด้านความปลอดภัย

- ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพิ่มขึ้น เพื่อดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว จากมิจฉาชีพ, อุบัติเหตุ, และสิ่งอันตรายในพื้นที่
- ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยจากสิ่งของที่อาจทำอันตรายแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
- สถานที่จอดรถควรบกวานจากสิ่งอันตรายในพื้นที่
- บริเวณที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยวควรมีความ ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย
- ควรปรับปรุงคุณภาพของรถประจำทางในตัวเมืองให้มีความสะอาด ปลอดภัย ทันสมัย และเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้งาน
- ควรปรับปรุงสถานที่จอดรถให้ปลอดภัยจากการถูกเฉี่ยวชน และมีหลังคาบังแดด ฝน

ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อม

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดูแลปรับปรุง และ บำรุงรักษาสภาพของสถานที่ท่องเที่ยวให้คงความสมบูรณ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- ควรปรับปรุงร้านอาหารในเส้นทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะร้านอาหารรถเข็นตามทางเท้า
- ควรปรับแต่งร้านอาหารในพื้นที่ให้มีเอกลักษณ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

- ควรจัดเพิ่มมีคฤเขตก - ล่าม ในพื้นที่เพื่อดูแลและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

4.2.1 เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี จำนวน 2 คน คือ

- 1) เจ้าหน้าที่จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานลพบุรี
- 2) เจ้าหน้าที่จากสำนักศิลปากรที่ 4 ลพบุรี

4.2.2 ผู้ประกอบการในพื้นที่การท่องเที่ยว (Stakeholders)

- 1) ผู้ประกอบการ โรงแรมป็นนารา
- 2) เจ้าของคาเฟ่ Acup Aday

4.2.3 คนในพื้นที่การท่องเที่ยว

- 1) คนในพื้นที่ 1
- 2) คนในพื้นที่ 2

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จะนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนาความ (Descriptive Approach) ดังนี้

4.2.1 ข้อสรุปจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

4.2.1.1 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีรายละเอียดดังนี้

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยว

สถานการณ์เส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรีนั้น เจ้าหน้าที่จาก ททท. สำนักงานลพบุรีได้ให้กล่าวว่า

“ในอดีตกับปัจจุบันเดี๋ยวนี้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยอะมาก ส่วนใหญ่เนี่ยนักท่องเที่ยวจะมาเพื่อดูสิ่งสวยงาม ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาตินะ บริษัททัวร์เขาจะเป็นคนพามา แล้วก็ส่วนใหญ่ไปเข้าเย็นกลับ แล้วก็ไม่ค่อยพักค้างคืนเนื่องจากว่ามันเป็นเส้นทางที่ใกล้กรุงเทพ แล้วก็มันเป็นทางผ่านที่จะขึ้นไปทางเหนือ” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560) สถานที่ท่องเที่ยวจากอดีตสู่ปัจจุบันไม่ค่อยมีความเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าไร แต่ที่เปลี่ยนแปลงไปก็คือ จำนวนนักท่องเที่ยวมีเพิ่มมากขึ้นทั้งชาวไทยและต่างประเทศ “แต่ส่วนมากนักท่องเที่ยวที่ตั้งใจเดินทางมาท่องเที่ยวชมโบราณสถานส่วนมากจะเป็นชาวต่างชาติ” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560)

ซึ่งจะมาเป็นคณะทัวร์ และนักท่องเที่ยวสะพายเป้ ที่สนใจในวัฒนธรรมใหม่ ๆ และเดินทางมาดูสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี “ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นเห็นว่าจะไม่ค่อยสนใจการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เท่าไรนัก” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560)

คำถามเกี่ยวกับจุดเด่น และจุดด้อย ของเส้นทางการท่องเที่ยว

ในส่วนของจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กล่าวถึงความนิยมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงโบราณสถานทั้ง 4 แห่งอำเภอเมืองลพบุรีดังนี้

“ลพบุรีในเมืองมันมีอยู่สี่ที่ พระปรางค์สามยอด ศาลพระกาฬ พระนารายณ์ราชนิเวศ และวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ เขาจะมาเยอะมากช่วงมางานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ งานแผ่นดินนี้ก็ส่วนใหญ่อะไรจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คนไทยก็จะมาแต่ไทย แต่งตัวสวยงาม ช่วงนั้นจะเยอะมาก” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560)

เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวจะได้แต่งกายชุดไทยเดินชมโบราณสถาน ซึ่งทำให้เข้ากับบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยวอีกทั้งสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานต่าง ๆ ยังมีการประดับ

ตกแต่งด้วยดอกไม้บานาพรรณ และประดับตกแต่งด้วยไฟสวยงามให้ความตื่นตาตื่นใจแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้สถานที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ตลอดทั้งปีก็คือ ศาลพระกาฬ เพราะนอกจากเป็นสิ่งสิทธิ์ที่ชาวลพบุรีเคารพนับถือแล้ว ยังเป็นที่เคารพบูชาของผู้คนที่เกิดในปีออกอีกด้วย

คำถามด้านนโยบายและบทบาทขององค์กรที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทาง การท่องเที่ยว

การส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวต้องอาศัยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ได้ความว่า

“ททท. มีหน้าที่ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว มีหน้าที่เอาเส้นทางในพื้นที่เอาไปขาย และรณรงค์ให้เดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำ อีกทั้งยังหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยว ส่วนบทบาทด้านการดูแลและพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นเป็นส่วนหน้าที่ของทางกรมการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดลพบุรี” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560)

โดยตอนนี้ทาง ททท. ได้พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถือเป็นอีกตัวเลือกหนึ่งให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางต่อไปได้หลังจากเดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นไม่ค่อยมีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เท่าไรนัก จึงต้องหาแนวทางการท่องเที่ยวใหม่เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว

ในการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์นั้น หากให้นักท่องเที่ยวเดินชมเองตามอัธยาศัยก็จะไม่น่าสนใจเท่ากับการที่มีวิทยากรคอยให้การบรรยายเกี่ยวกับสถานที่อย่างถูกต้อง ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็คือ กรมศิลปากร จังหวัดลพบุรีจึงได้มีการจัดวิทยากรสำหรับพานักท่องเที่ยวเดินชมโบราณสถาน แต่กระนั้นต้องติดต่อล่วงหน้าเพื่อระบุวันเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวก่อนเพื่อทางหน่วยงานจะได้จัดเตรียมวิทยากรไว้บริการ

ขณะนี้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ททท. จังหวัดลพบุรีนั้น มีทั้งหมดรวม 10 คน ทำหน้าที่ดูแลสี่จังหวัดก็คือ ลพบุรี สิงบุรี อ่างทอง และ ชัยนาท เราจึงต้องแบ่งหน้าที่กันไปดูแลทางด้านการตลาดของจังหวัดต่างๆ เนื่องจากบุคลากรของเรายังไม่เป็นที่เพียงพอเท่าที่ควร โดยผลงานเด่นของทางททท. จังหวัดลพบุรีที่ผ่านมาก็คือ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์งานประจำปี งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นจังหวัดเดียวที่สามารถแต่งไทยได้ทั้งเมือง หากใครมาร่วมงานแล้วไม่ได้แต่งกายด้วยชุดไทยก็เหมือนกับว่ามาไม่ถึง

งบประมาณของหน่วยงาน ททท. ในแต่ละปีนั้นจากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ว่า “เราจะมิงงบประมาณในส่วนของเรา ส่วนของจังหวัดเขาก็มีของเขา มอบให้แก่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้ดำเนินการ แต่ถ้างบประมาณทางด้านการตลาด งบประมาณทางด้าน ททท. จะเป็นของ

หน่วยงานเราที่เดียวเลย เราจะได้ใช้งบประมาณจากที่อื่น” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560)

ซึ่งค่าใช้จ่ายที่ได้จากงบประมาณจะใช้จ่ายกับค่าเดินทางเป็นส่วนมาก เพราะงบด้านการโฆษณาเราจะทำผ่านสื่อออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางป้ายบิลบอร์ด โฆษณา หรือผ่านทางสื่อวิทยุในปัจจุบันไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควรแล้ว แต่สื่อทีวี และสื่อออนไลน์ยังได้รับความนิยมและสามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้อยู่ การนำ QR โค้ดเข้ามาเป็นส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยขึ้นทางหนึ่ง สืบเนื่องจากปัจจุบันนี้สื่อออนไลน์ถือเป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน

การใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารถึงนักท่องเที่ยวทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการโฆษณา และสามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วขึ้นนอกจากการที่ทางองค์กรทำสื่อต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์แล้ว ก็จะมีนักข่าว หรือ ผู้ดูแลเว็บไซต์ต่างๆเดินทางมาท่องเที่ยว และนำไปประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ด้วยเช่นกัน ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ที่ได้รับชมเป็นจำนวนมาก

มุมมองด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรีในอนาคต

ด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวของลพบุรีที่ยังไม่เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวเท่าไรนัก สาเหตุหนึ่งพบว่า ลพบุรีนั้นมีลักษณะเป็นเมืองผ่านที่จะเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่นทางภาคเหนือ อีกทั้งการท่องเที่ยวในตัวเมืองยังไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจได้มากนัก จากบทสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ ททท. ดังนี้

“ลพบุรีเป็นลักษณะที่เป็นเมืองผ่าน ถ้าเขาไม่ได้ตั้งใจที่จะมาจริง ๆ เขาก็จะไม่เข้ามา เนื่องจากเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ไม่มีหาดทราย ชายทะเล เหมือนอย่างอื่น ๆ อย่างของเรานี้คนต้องตั้งใจอยากมาจริง ๆ ถึงจะมา แต่ถ้าไม่ตั้งใจมาก็จะรู้สึกว่าย โอ้ย ลพบุรีไม่เห็นมีอะไรน่าเที่ยว มีแต่โบราณสถาน คนก็ไม่ค่อยอยากมา โอกาสเติบโตจะไม่ค่อยเท่าไร ไม่ก้าวกระโดด มันจะค่อย ๆ ไป ทีละนิด เดินหน้าแล้วก็อยู่ตัว เดินหน้าแล้วก็อยู่ตัว” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560)

นอกเสียจากว่านักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเที่ยวในช่วงนี้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆด้วย เช่น งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ ทุ่งทานตะวัน หรือ เทศกาลขึ้นเขาวงพระจันทร์

ส่วนการขยายตลาดนักท่องเที่ยวในเรื่องของการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายนั้นเห็นว่าน่าจะเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยาก “เพราะถ้าให้พูดจริง ๆ คือ ส่วนใหญ่คนไทยจะไม่ค่อยสนใจเรื่องประวัติศาสตร์ ก็อยากให้เห็นมาสนใจประวัติศาสตร์กัน เพราะว่าลพบุรีเป็นเมืองสำคัญที่สอง รองจากอยุธยา ที่พระนารายณ์

มาพำนักอยู่ถือได้ว่าเป็นเมืองรอง แต่โบราณสถานต่าง ๆ ที่เรามีก็นับได้ว่ายังสมบูรณ์ที่สุด” (เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ตุลาคม 2560)

4.2.1.2 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี
ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 มีรายละเอียดดังนี้

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี

เจ้าหน้าที่จากกรมศิลปากรได้ให้สัมภาษณ์เปรียบเทียบสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี ในอดีตและปัจจุบันดังนี้

“ถ้าให้เทียบสถิติก็ยังทรงตัวอยู่นะครับ ก็ไม่เพิ่มขึ้นมากนักนะครับ แต่ก็มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากในอดีต ถ้าสถานที่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด สำหรับชาวต่างชาติ ก็คือปราสาทสามยอด มีสถิติการเข้าชมที่มากที่สุด แต่ถ้าเป็นชาวไทยก็จะเป็นศาลพระกาฬ ส่วนใหญ่จะมาไหว้พระกาฬ แล้วก็อย่างมีประเพณีบวชพระหรืออะไรก็ตาม แล้วก็รองลงมาถ้าเป็นพวกนักเรียนนักศึกษาจะมาที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ กับวังนารายณ์กันเยอะ” (เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2560)

ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่จากททท. ในเรื่องของสถานที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม

โดยประเภทของนักท่องเที่ยวจะแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มหลักก็คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ และ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวด้วยตัวเอง โดยนักท่องเที่ยวรูปแบบที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว หรือ กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษาที่เดินทางมาทัศนศึกษา ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวด้วยตนเอง ได้แก่ นักท่องเที่ยว Backpack เป็นต้น

ในด้านของความนิยม ความนิยมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและความนิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้น ค่อนข้างที่จะแตกต่างกัน โดยชาวต่างชาตินิยมที่จะเดินทางมาเข้าชมโบราณสถานเชิงวัฒนธรรม และคูลิง ที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี โดยสถานที่ที่ได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติมากที่สุดคือ ปราสาทสามยอด ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นจะนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่เดินทางมาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ โดยสถานที่ที่ได้รับความนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มากที่สุด คือ ศาลพระกาฬ และหากเป็นนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มของนักเรียน/ นักศึกษาที่เดินทางมาทัศนศึกษาหาความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดก็คือ วังนารายณ์ราชนิเวศ และ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

คำถามด้านนโยบายและบทบาทขององค์กรที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว

กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรีนั้นถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญหน่วยหนึ่งในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีดังกล่าวให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ถ้าพูดถึงบทบาทของสำนักศิลปากรที่ 4 ลพบุรี หน้าที่หลักก็จะดูแลเรื่องโบราณสถานอยู่ แล้ว ก็ดูแลทั้งโบราณสถานที่เก็บค่าเข้าชม ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก แล้วก็โบราณสถานย่อยๆที่อยู่ภายในเมืองด้วย” (เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2560)

อีกทั้งการบำรุงรักษา การดูแลด้านความสะอาด การจำหน่ายตั๋วเข้าชมโบราณสถานที่มีการเก็บค่าเข้าชม รวมไปถึงการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อย่างเช่น ห้องน้ำ และไฟส่องสว่าง ในสถานที่ท่องเที่ยว ก็เป็นสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากรเช่นกัน แต่ทั้งนี้การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวก็ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควรจากการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“แต่ว่ามันก็ไม่ได้ผลเท่าไร เพราะว่าลพบุรีไม่ใช่เมืองท่องเที่ยวที่จะมีการนอนค้างคืน” (เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2560)

ในการร่วมมือกันส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวของหน่วยงานรัฐบาลนั้นจากการสัมภาษณ์สำหรับกรมศิลปากรได้ข้อมูลด้านบทบาทของหน่วยงานดังนี้

“ส่วนใหญ่ของสำนักเราจะไม่ค่อยได้จัดการด้านการพรีเซนท์เท่าไร ส่วนใหญ่จะจัดการเรื่องวัตถุเป็นวัตถุของการท่องเที่ยว อย่างเช่นพวกโบราณสถานอะไรแบบนี้ การสร้างแหล่งท่องเที่ยว การจัดการแหล่งท่องเที่ยวซะมากกว่า ส่วนทางด้านการขายไม่ค่อยจะมีบทบาทในการทำงานด้านนี้ ถ้าจะมีบ้างก็จะเป็นการร่วมมือกับ ททท.บางงาน ถ้า ททท.เป็นฝ่ายขายก็จะมี Events เข้ามา” (เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2560)

ซึ่งการจัดงานเทศกาลในอำเภอเมืองลพบุรีมีส่วนช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นได้มากเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงการท่องเที่ยวปกติ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศิลปากรได้ข้อมูลว่า

“ถ้ามี Events เข้ามาช่วยเนี่ย ก็จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาได้เป็นช่วง ๆ แลละ อย่างถ้าเอาประมาณว่า มีงานหลักสักสองเดือนครั้งแบบนี้มันก็จะมียกนักท่องเที่ยวเข้ามา อย่างงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ก็ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาอย่างมหาศาล แต่พอหลังจากช่วงนั้นเขาก็หายไป ถ้ามีพวก Events อะไรเพิ่มขึ้นมามันก็อาจช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มบ้าง” (เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2560)

อุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็พอมืออยู่บ้าง ซึ่งอุปสรรคหลัก ๆ ก็จะแบ่งเป็นส่วนหลักๆได้ดังนี้ คือ 1 การสื่อสารกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่อาจมีการคลาดเคลื่อน และ 2 เรื่องของชุมชนในด้านการของความสะอาด และการเข้ามาตั้งที่อยู่อาศัยภายในเขตโบราณสถาน 3 ข้อจำกัดทางกายภาพของเมืองลพบุรีเปรียบได้ว่าเป็นเมืองที่มีชีวิต มีชุมชนอาศัยอยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน เพราะฉะนั้นการที่เราจะเข้าไปดำเนินการต่าง ๆ จะไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาอันสั้น ต้องมีการวางแผนดำเนินโครงการในระยะเวลาเป็นสิบปี นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหาในเรื่องของสิ่งที่ยังมีอยู่ในเมือง สร้างความเดือดร้อนในการก่อกรรบ้านค้า และสร้างความสกปรกบริเวณทางเดินเท้าและสถานที่ท่องเที่ยว อีกทั้งบ่อยครั้งทำทำอันตรายแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งปัญหาเรื่องสิ่งนี้เป็นปัญหาที่จัดการได้ยากเนื่องจากมีคนบางส่วนคัดค้านการควบคุมประชากรลิง

จากการสัมภาษณ์เรื่องของงบประมาณ พบว่างบประมาณในการดูแลโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีของกรมศิลปากรแบ่งออกเป็นหลัก ๆ ได้ 2 ส่วน ดังนี้

“งบประมาณถ้าของเฉพาะลพบุรีนั้น ได้มาทุกปีก็จะเป็นการพัฒนา คือเงินอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานลพบุรี อันนี้เป็นงบที่แต่ละปีจะได้มา ส่วนใหญ่จะหมดไปกับค่าจ้างของพนักงานทำความสะอาดและพนักงานชายบัตรอะไรพวกนี้ แล้วก็จะมีพวกเงินจร คือต้องมีโครงการเข้ามา ซึ่งแต่ละปีก็ไม่แน่นอนแล้วแต่ว่าจะมีการจัดสรรมาเท่าไร หรือทำอะไรบ้าง”(เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2560)

และงบประมาณอีกทางหนึ่งก็คือ งบประมาณของกลุ่มจังหวัด โดยหากเป็นของกลุ่มจังหวัด ต้องมีการนำเสนอโครงการที่ต้องการพัฒนาเพื่อยื่นให้คณะกรรมการได้พิจารณาจัดแจงงบประมาณให้ตามความเหมาะสม โดยจังหวัดที่อยู่ในส่วนของกลุ่มจังหวัดได้แก่ ลพบุรี สิงบุรี อ่างทอง และชัยนาท

คำถามด้านมุมมองสถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคต

เจ้าหน้าที่จากกรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ถึงความต้องการที่จะมีส่วนในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวในอนาคต โดยให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของกลุ่มนักท่องเที่ยวไว้ดังนี้

“ถ้าความต้องการใช้ใหม่ จริง ๆ คืออยากได้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ มีมาแบบพักค้างคืน และมีความสนใจเฉพาะด้านจริง ๆ คือการเข้ามาในการท่องเที่ยวชมโบราณสถาน อย่างแรกก็ต้องมีพื้นความรู้ และความต้องการที่จะรู้ มีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับทางด้านประวัติศาสตร์ ทางด้านโบราณสถาน มีการชื่นชมความงามเป็นพื้นฐานอะไรแบบนี้ ควรจะได้ประโยชน์มากกว่าการที่จะมาดูของแปลก อาจจะเข้ามาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ แต่มากันเยอะ ๆ แบบนี้ แล้วก็ถ้ามาแบบกรุ๊ปทัวร์เนี่ย

ผมว่ามันไม่ค่อยได้ประโยชน์กับท้องถิ่นเท่าไร เพราะว่าเขามาแค่แป๊บเดียว แล้วก็ไปที่อื่นต่อ การจับจ่ายใช้สอยอาจจะไม่เยอะ มาชั่วโมงเดียวแวะประทศสามยอดถ่ายรูปกับลิงแล้วก็ขึ้นรถทัวร์กลับไปนอนที่อื่นอะไรแบบนี้ เมืองลพบุรีก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร” (เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 ลพบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 ตุลาคม 2560)

ส่วนในปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวนั้นก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีการกระจายตัวมาจากจังหวัดอยุธยาที่ขณะนี้มีย่านนักท่องเที่ยวแน่นขนัด จึงทำให้ 2-3 ปีที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยว Backpack เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น ขั้นตอนที่สำคัญต่อไปในอนาคตของการท่องเที่ยวในเมืองลพบุรีก็คือการประชาสัมพันธ์ เพราะในตอนนี้วัตถุดิบในการท่องเที่ยวของเรามีพร้อมที่จะเปิดรับนักท่องเที่ยวแล้ว

ข้อสรุปมุมมองที่เหมือนกันของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

- สถานการณ์การท่องเที่ยวในตัวเมืองลพบุรี มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากแต่ก่อนแต่ไม่มากนักจากการเทียบสถิติ ส่วนมากแล้วจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่ม Backpackers ชาวต่างชาติ
- นักท่องเที่ยวที่ตั้งใจเดินทางมาเยี่ยมชมโบราณสถานส่วนมากจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
- นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนมากจะเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ ไม่ค่อยให้ความสนใจกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงโบราณสถานนัก
- ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานมากที่สุด คือช่วงที่จังหวัดลพบุรีจัดงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์
- นักท่องเที่ยวส่วนมากเดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานเนื่องจากอยู่ในเส้นทางผ่านเพื่อเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่น และส่วนมากมักไม่พักค้างคืนที่จังหวัดลพบุรี
- สถานที่ท่องเที่ยวเชิงโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี มีสภาพที่สมบูรณ์และพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาเที่ยวชม ที่เหลือก็มีเพียงแต่การประชาสัมพันธ์ที่จะจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวชม

4.2.2 ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์ของเจ้าของกิจการ (Stakeholders) ในพื้นที่

4.2.2.1 ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ โรงแรมปิ่นนารา

ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ โรงแรมปิ่นนารา มีรายละเอียดดังนี้

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการโรงแรมปิ่นนารา ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลพบุรีในภาพรวมดังนี้

“ส่วนใหญ่ในอดีต คนที่เข้ามาเที่ยวลพบุรีก็จะมาชมพิกโบราณสถานที่มีอยู่รอบเมือง แต่ในปัจจุบันลพบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากมาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ อย่างเช่น น้ำตกวังก้านเหลือง สวนสัตว์ลพบุรี เขาวงพระจันทร์ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวลพบุรีเพิ่มขึ้น จากแต่ก่อนครับ” (เจ้าของกิจการ โรงแรมปิ่นนารา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นไม่ใช่มีเพียงแต่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในตัวเมืองลพบุรีเท่านั้น ซึ่งได้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ ททท. ที่ได้กล่าวถึงการเพิ่มรูปแบบและสนับสนุนแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรีมากขึ้น

คำถามเกี่ยวกับจุดเด่น และจุดด้อย ของเส้นทางท่องเที่ยว

สำหรับจุดเด่นของการท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรี เจ้าของกิจการได้ให้สัมภาษณ์ถึงด้านของโบราณสถานที่ทำให้การท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรีมีความโดดเด่นดังนี้

“ถ้าจุดเด่นจุดแรกเลยก็คงจะเป็นเรื่องของโบราณสถานนะครับ ที่ว่าเป็นศิลปะของเขมรโบราณที่เป็นเอกลักษณ์ถ้าเทียบกับจังหวัดอื่น แล้วก็การอนุรักษ์ที่ดีของทางจังหวัดที่ทำให้แหล่งโบราณสถานมีสภาพที่ดูสมบูรณ์ แล้วก็มีเรื่องของการจัดระเบียบการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น” (เจ้าของกิจการ โรงแรมปิ่นนารา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

ส่วนจุดอ่อนของการท่องเที่ยวคือการที่ลพบุรีนั้น คือเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอยุธยาแล้ว ยังถือว่ามีย่านนักท่องเที่ยวน้อยกว่าอยู่มาก เนื่องจากลพบุรียังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเมืองโบราณเท่าไรนัก

คำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อเส้นทางาท่องเที่ยว และแนวทางการส่งเสริมเส้นทางาท่องเที่ยว

สำหรับด้านเศรษฐกิจในอนาคตที่มีผลมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ เจ้าของกิจการโรงแรมปันนาราได้ให้ความเห็นว่า หากลพบุรีนั้นได้พัฒนากลายเป็นเมืองท่องเที่ยวย่างเต็มตัวก็จะมีส่วนช่วยในการเติบโตของเศรษฐกิจภายในพื้นที่การท่องเที่ยวด้วย

“การส่งเสริมที่มากขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น คือแน่นอนว่าเศรษฐกิจต้องดีขึ้นครับ ลพบุรีก็จะกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวย่างเต็มตัว ประชาชนก็จะเริ่มประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการต้อนรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น เช่นการขายสินค้าพื้นเมือง สินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้น” (เจ้าของกิจการโรงแรมปันนารา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560) ทำให้เป็นการกระจายรายได้อีกด้วย

ในกลุ่มของธุรกิจที่พักในจังหวัดลพบุรี และตัวเมืองลพบุรีนั้น จากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลว่าช่วงหลายปีหลังนี้ ธุรกิจที่พักในจังหวัดลพบุรีเริ่มมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นสัญญาณที่ดีในการพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยในจังหวัดลพบุรี โดยผู้ประกอบการสามารถมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวยได้ “โดยรวมมือกันในการให้ข้อมูลในการท่องเที่ยวยแก่นักท่องเที่ยวยนะครับ แล้วก็อาจมีบริการจัดรถรับ-ส่งให้ ในกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สะดวกที่จะเดินทางไปชมโบราณสถานหรือสถานที่ท่องเที่ยวยต่าง ๆ ก็อยากให้ร่วมมือกันในการสนับสนุน และให้ข้อมูลครับ” (เจ้าของกิจการ โรงแรมปันนารา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวยในเส้นทางาท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะจากเจ้าของกิจการโรงแรมปันนารา คือต้องการให้ทางจังหวัดลพบุรี มุ่งเน้นส่งเสริมในด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวยเพิ่มขึ้น ตามคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ตอนนี้ลพบุรีตอนนี้มีแหล่งท่องเที่ยวยหลัก ๆ ก็คือโบราณสถานนะครับ แล้วก็แหล่งท่องเที่ยวยธรรมชาติ แล้วก็ยังมีวัดอีกหลาย ๆ แห่งที่ดูร่มรื่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวยได้ คือแหล่งท่องเที่ยวยเราก็มีพร้อมแล้ว ขาดแต่เรื่องการสนับสนุนประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ก็น่าจะช่วยให้ประชาชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลังไหลเข้ามาลพบุรีมากขึ้น” (เจ้าของกิจการ โรงแรมปันนารา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

4.2.2.2 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ Acup Aday (ร้านขายเครื่องดื่ม)

ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ Acup Aday มีรายละเอียดดังนี้

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันอำเภอเมืองลพบุรีเป็นสถานที่ขึ้นชื่อเกี่ยวกับโบราณสถานและสัตว์คู่บ้านคู่เมืองก็คือลิง โดยเจ้าของกิจการ Acup Aday ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของเมืองลพบุรีในอดีตว่า

“ลพบุรีในอดีตก็จะเป็นเมืองที่มีคนรู้จักอยู่แล้ว คนที่จะมาเที่ยวลพบุรีส่วนใหญ่ก็จะ เป็นคนที่ชอบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หรือโบราณสถาน เพราะจุดเด่นๆของจังหวัดลพบุรีในเมืองก็ น่าจะเป็นพวกนั้นนะครับ หรือว่าอีกเรื่องก็คือลิงลพบุรีที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีเลย”

(เจ้าของกิจการ Acup Aday, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

และสิ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวนี้แตกต่างจากอดีตก็คือ จำนวน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามามากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวแบบ Backpacker และแบบ กลุ่มเล็ก ๆ แต่กระนั้นแล้วก็ยังไม่เป็นที่คึกคักเท่าที่ควร อีกทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นจะไม่ค่อยให้ ความสนใจในการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์มากเท่าใดนัก สังเกตได้จากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ และ โบราณสถานต่าง ๆ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา จะเดินทางมาเพื่อสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประจำเมืองลพบุรี นั่นก็คือศาลพระกาฬเสียเป็นส่วนมาก

คำถามเกี่ยวกับจุดเด่น และจุดด้อย ของเส้นทางการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ Acup Aday ในด้านจุดเด่นและจุดด้อยของการ ท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ได้ความเห็นว่าจุดเด่นและจุดด้อยของการท่องเที่ยวมี ความกำกวมกันอยู่มาก ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“จริง ๆ จุดเด่นกับด้อยเนี่ยมันอยู่กำกวมกันมาเลยนะ ถ้าพูดถึงว่าจุดเด่นของสถานที่ ท่องเที่ยวในลพบุรี เรื่องของโบราณสถานคือ หนึ่ง จริง ๆ แล้วมันเป็นของที่มาง่ายอยู่ใจกลางเมืองเลย อยู่ใกล้สถานีรถไฟ ใกล้การคมนาคมอะไรต่าง ๆ อยู่ในเมืองนะ เพราะว่าปกติคนเราเวลาไปจังหวัด ไหนเขาก็ต้องมุ่งไปที่ตัวเมืองก่อนเลยใช่ไหม แต่มันเป็นเมืองซ้อนเมืองอยู่ เป็นเมืองใหม่ซ้อนเมืองเก่า อยู่ที่เป็นเมืองโบราณ ที่จริงมันคือจุดเด่นนะแต่มันก็แฝงด้วยจุดด้อย คือการจัดการดูแลค่อนข้างจะ ลำบาก เพราะว่าชีวิตคนในปัจจุบันที่ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ตรงนี้นั้นก็ทับกันอยู่ อย่างเช่นมีตลาด มี แหล่งชุมชน มันก็ทำให้โบราณสถานอะไรต่าง ๆ เนี่ยมันดูไม่ค่อยเด่นขึ้นมา” (เจ้าของกิจการ Acup Aday, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

คำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อเส้นทางทหารท่องเที่ยว และ แนวทางการส่งเสริมเส้นทางทหารท่องเที่ยว

อนาคตของเส้นทางท่องเที่ยวการท่องเที่ยวในเมืองลพบุรีนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับชาวลพบุรีว่าเราจะเริ่มช่วยกันดูแลอย่างจริงจังหรือไม่ ทั้งในด้านความสะอาด หรือการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว หากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้น “เศรษฐกิจก็ย่อมจะดีขึ้นเพราะว่าเดี๋ยวนี้ ตอนนี้เศรษฐกิจในลพบุรี เอ่อ..ในเมือง ในพื้นที่เมืองเก่าเนี่ย ค่อนข้างจะลดลง เพราะว่ามี การขยายเมืองออกไปด้านนอก พวกศูนย์การค้าอะไรก็ไปอยู่ข้างนอก คนก็จะไปจ่ายใช้สอยข้างนอกมากขึ้น ตอนนี้นี้ก็ได้ยินเสียงจากผู้ประกอบการด้วยกันนะ ก็บ่นว่า ธุรกิจมันแย่งลงกว่าเดิม” (เจ้าของกิจการ Acup Aday, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

สิ่งที่เจ้าของธุรกิจต่าง ๆ จะสามารถร่วมมือกันส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวอำเภอเมืองลพบุรีได้นั้น

“คือการช่วยกันร่วมมือในการจัดระเบียบต่างๆ เรื่องความสะอาด ความเรียบร้อยของถนนหนทาง ให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินได้สะดวกอะไรพวกนี้ ก็มีผล แล้วก็อีกอย่างก็คือช่วยกันโปรโมทตัวจังหวัดลพบุรีต่าง ๆ สถานที่ท่องเที่ยวก็ เวลาใครมา การต้อนรับของผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวมาก็ต้องใช้บริการอยู่แล้ว ถ้ามีการต้อนรับเอาใจใส่ที่ดีก็เป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว”(เจ้าของกิจการ Acup Aday, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560) ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดมีการบอกต่อให้คนเดินทางมาท่องเที่ยวลพบุรีเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

ด้านข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ก็ต้องตั้งเป้าหมายก่อนว่า อยากจะสนับสนุนสิ่งใดให้เป็นจุดขายในการท่องเที่ยว

“ถ้าเราขาย เราจะขายสถานที่โบราณ ขายแหล่งท่องเที่ยวโบราณ ถ้ามันเป็นจุดขาย มันก็ต้องพัฒนาตรงนี้ หนึ่งเรื่องความปลอดภัย เรื่องการดูแลรักษาสถานที่โบราณต่าง ๆ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี ปรับให้มันเป็นเมืองเก่าไปเลย แล้วก็มีการตกแต่งร้านต่างๆให้ความร่วมมือกัน -มันต้องมีจุดที่อนุรักษ์ให้มันเข้ากับสภาพเมือง ต้องสร้างบรรยากาศ เช่นเชียงคานเนี่ยก็จะบ้านเมืองเก่า ๆ ป้ายอะไรต่าง ๆ เขาก็จะมีข้อกำหนดซึ่งทุกคนต้องยอมรับด้วย มันขึ้นอยู่กับว่าชาวลพบุรีเนี่ยจะร่วมมือกันมากแค่ไหน พร้อมทั้งจะทำหรือเปล่า ส่วนใครจะไปซื้อปิ้งหรือศูนย์การค้าอะไรก็ไปในที่ไหนใหม่อีกที่หนึ่งที่แบ่งแยกกันไปนะ ตรงนี้น่าจะทำให้ดึงดูดได้” (เจ้าของกิจการ Acup Aday, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2560)

ข้อสรุปมุมมองที่เหมือนกันของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Stakeholders) ที่มีต่อ เส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

- จุดเด่นของการท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรีคือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงโบราณสถาน
- หากมีการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ก็จะมีส่วนในการกระตุ้นเศรษฐกิจในตัวเมือง และส่งผลดีต่อผู้ประกอบการทั้งรายเล็กและรายใหญ่ให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น เกิดอาชีพเกี่ยวกับการบริการด้านการท่องเที่ยว
- สิ่งที่ผู้ประกอบการสามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองได้ก็คือ ทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านที่ดีในการให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในกรณีที่สามารถทำได้
- การร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยว เพื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวจะช่วยให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมากขึ้น

4.2.3 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่

4.2.3.1 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1

ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1 คนมีรายละเอียดดังนี้

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว

ลพบุรีในอดีตเมื่อหลายสิบปีก่อนมาจนถึงปัจจุบัน สถานการณ์การท่องเที่ยวได้เปลี่ยนไปอย่างมาก จากคำให้สัมภาษณ์ของคนในพื้นที่ 1 คือ

“ในปัจจุบันนี้จะคาดว่า การท่องเที่ยวดีขึ้นกว่าเดิมมาก เพราะว่า เมื่อสมัยก่อนนี้ยังไม่ได้พัฒนา อย่างเช่นวังนารายณ์ราชนิเวศเนี่ยก็ยังไม่มีการบูรณะหรือว่าพัฒนา ก็ทำให้เป็นที่รกร้าง ในปัจจุบันนี้ได้พัฒนาขึ้นมาอย่างมากเลยทำให้สวยงามแล้วก็มีการจัดงานประจำปี ทุกๆปีมีการประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จัก จากที่ป่าได้พบเห็นก็จะเห็นว่าในปัจจุบันนี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามา มาก โดยเฉพาะชาวต่างประเทศแล้วก็ชาวไทย ทำให้มีคนรู้จักมากขึ้นเยอะ” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

คำถามเกี่ยวกับจุดเด่น และ จุดด้อย ของเส้นทางท่องเที่ยว

จุดเด่นของการท่องเที่ยวก็คือ การประชาสัมพันธ์เมื่อมีการจัดเทศกาลประจำปี ทำให้คนให้ความสนใจอยากเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อดูว่า ลพบุรีในอดีตมีความเป็นมาอย่างไร โดยศึกษาได้จากร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่

“จุดอ่อนคือ ลพบุรีเนี่ยเป็นเมืองเล็ก การคมนาคมเนี่ย ถึงแม้ว่าจะไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากแต่ด้วยความที่โบราณสถานเนี่ยที่อยู่อย่างวังนารายณ์ราชนิเวศ ปรากฏสามยอด ศาลพระกาฬเนี่ยอยู่ใกล้กัน เป็นกลุ่มที่ใกล้กัน ถ้าได้วางผังเมืองตั้งแต่สมัยก่อน ก็จะทำให้มีถนนหนทาง ที่มีที่จอดรถ ปรับปรุงให้สวยงามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรงได้เลย แต่เนื่องจากมาสร้างอาคาร ตึกราม บ้านช่องเสียก็ทำให้สถานที่เนี่ยแคบลง แล้วความสวยงามจุดเด่นก็เลยลดลงไป หรือวามาสร้างเสารับสัญญาณโทรศัพท์แบบนี้ขึ้นมา มันก็ลดความสำคัญลงไป ความสวยงามก็น้อยลง อันนี้น่าจะมีการปรับปรุงและแก้ไขเป็นอย่างมากเลย” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

คำถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อแนวโน้มการท่องเที่ยว และการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว

หากมีการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยคนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1 ได้แสดงความคิดเห็นหากมีการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวว่า

“เมื่อเป็นเช่นนั้นนะ คนก็จะมา อย่างที่เคยได้ทำไป จัดให้มีตลาดน้ำก็ต้องล้มเลิกไป เพราะว่าไม่มีที่จอดรถ แล้วก็ทางหน่วยราชการคือมาเริ่มแล้วก็ไม่จริงจัง ไม่ดูแลตลอดไป มันก็จะทำให้ชบเซา เมื่อคนมาครั้งหนึ่งแล้วก็จะมีการพูดปากต่อปากว่า ไม่มีที่จอดรถ ไม่สะดวก ประชาชนความร่วมมือในการจัดเอาของมาขายหรือว่าการต้อนรับนี่ก็เลยลดลง ถดถอยไป แต่ถ้าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน อย่างเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง หน่วยต่าง ๆ ถ้าร่วมมือด้วยแล้วก็ทำอย่างจริงจัง มีการประชาสัมพันธ์หรือว่าจัดหาสิ่งเพิ่มเติมที่จะดึงดูดความสนใจ คนในพื้นที่ก็จะได้รับสิ่งเหล่านี้ เรื่องการค้าขาย หรือว่าคนที่เดินมาท่องเที่ยว ก็จะทำให้มีงานเพิ่มขึ้นหลายด้าน การต้อนรับ การค้าขาย อะไร ๆ ที่พังกี่ด้วย ก็จะดีไปหมด” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

โดยคนในพื้นที่เองก็สามารถช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เช่นกัน โดยร่วมมือกันช่วยอนุรักษ์พื้นที่การท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม และจัดการเรื่องความสะอาด ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวไว้

“คนในพื้นที่เองก็มาสามารถช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ ในเรื่องความสะดวกแล้วก็ ความรับผิดชอบในบ้านเมืองเรา ช่วยกันพัฒนา บ้านเมืองเราก็จะมีความเจริญ เราก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องความเป็นอยู่ เราได้อวดชาวต่างประเทศได้ ว่าบ้านเมืองเราสะดวก น่าอยู่ เรียบร้อย จริง ๆ เรามีสิ่งเหล่านี้ที่จะอวดเขาอยู่แล้วแต่เราไม่ได้ทำให้เต็มที่” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ข้อเสนออีกอย่างหนึ่งที่ต้องการให้ทำอย่างจริงจังและสม่ำเสมอก็คือ รถนำเที่ยวที่ นำออกมาใช้เพียงครั้งคราว อยากให้นำรถออกมานำเที่ยวตลอดพร้อมทั้งมีมัคคุเทศก์บรรยายให้ ความรู้แก่นักเรียนที่เดินทางมาทัศนศึกษารวมไปถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักผ่อนด้วย หากการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวเมืองลพบุรียังเป็นอยู่ในรูปแบบเดิม การเดินทางมา ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวก็อาจลดลงได้

“เพราะเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เพราะว่าถ้าเราไม่พัฒนา คนก็จะคิดว่ามาแล้วไม่น่าดูก็ไม่ อยากจะมาอีก แต่ถ้ามาแล้วน่าดูคนก็จะอยากกลับมาอีก เพราะแบบนี้ก็จะขึ้นอยู่กับพัฒนาว่าเรา จะมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นไหม ถ้าเราได้รับการพัฒนาอย่างที่เราคิดไว้ เมืองลพบุรีก็จะเจริญมีนักท่องเที่ยว เข้ามาเพิ่มขึ้น” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) จึงอยาก เสนอแนะให้หน่วยราชการและประชาชนร่วมมือกันรับผิดชอบต่อบ้านเมืองมากขึ้นเพื่อพัฒนาถิ่นที่อยู่ ให้เจริญ และชาวเมืองลพบุรีเองก็จะได้ผลประโยชน์จากส่วนนี้ไปด้วย

4.2.3.2 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2

ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2 มีรายละเอียดดังนี้

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว

ในด้านของสถานการณ์การท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรีนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ ความเห็นที่สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และเจ้าหน้าที่กรม ศิลปากรที่ 4 ว่า ลพบุรีนั้นเป็นเมืองที่ค่อนข้างปิด ในที่นี้หมายถึงในด้านของการเดินทางนั้นในอดีต หากไม่มีธุระจริงๆก็จะไม่ค่อยมีใครเดินทางเข้ามา การที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามานั้นส่วนมากจะ มีจุดมุ่งหมายอื่นเป็นหลัก หรือเป็นการเดินทางผ่านเข้ามาเพื่อไปยังจังหวัดอื่นซึ่งในสมัยก่อนจะมีมา น้อยมาก หากเทียบกับปัจจุบัน ปัจจุบันนั้นสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองลพบุรีเริ่มมีความพัฒนาขึ้น

“เพราะว่าเมืองลพบุรี เริ่มมีการพัฒนาเรื่องของระบบการท่องเที่ยวและระบบ สาธารณูปโภคโภคมามากขึ้น จากถนนหนทางที่สมัยก่อนจะเป็นถนนไม่ก็เลนส์ สมัยนี้ก็เริ่มมีการพัฒนา เพิ่มเพื่อเชื่อมโยงกับถนนสายเอเชีย ซึ่งทำให้การเดินทางมาลพบุรีง่ายขึ้น สะดวกขึ้นและเหมาะกับการท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่เน้นในการท่องเที่ยวลพบุรีก็เลยกลายเป็น

จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากขึ้น” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ความแตกต่างระหว่างในอดีตกับปัจจุบันนั้นก็คือ ในอดีตก็จะมีนักท่องเที่ยวส่วนมากจะเดินทางมาท่องเที่ยวกันเป็นหมู่คณะแบบกรุ๊ปทัวร์ หรืออาจจะเป็นคนที่มาเยี่ยมญาติทหารแล้วแวะพักเที่ยวชมโบราณสถานในตัวเมืองลพบุรี ด้วยความที่เมืองลพบุรีเป็นเมืองที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของไทยตั้งแต่ก่อนตั้งกรุงศรีอยุธยา ดังนั้นนักท่องเที่ยวก็เลยมีความสนใจที่จะมาเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างเช่นนักท่องเที่ยว Backpack จากต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวยุโรปก็จะนิยมใช้รถไฟในการเดินทางเนื่องจากมีความสะดวก อีกทั้งประเทศของเราเริ่มมีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทำให้ลพบุรีมีผลพลอยได้จากการท่องเที่ยวที่เจริญมากขึ้นแต่ก็ยังไม่แตกต่างไปจากอดีตมากเท่าไรนัก

คำถามเกี่ยวกับจุดเด่น และจุดด้อย ของเส้นทางท่องเที่ยว

จุดเด่นของเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี จากการให้สัมภาษณ์ของคนในพื้นที่ 2 ได้กล่าวว่า

“จากความคิดเห็นของผมนะครับ คิดว่าการท่องเที่ยวในเมืองลพบุรีเนี่ย จะเป็นการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างหลากหลายในเรื่องประวัติศาสตร์” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) เมื่อเทียบกับสถานที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย ลพบุรีถือว่ามีความหลากหลายและโดดเด่นในเรื่องของโบราณสถาน จากสมัยทวารวดี หรือสมัยขอมโบราณ ซึ่งยุคสมัยเหล่านี้มันล้วนมีความสำคัญมาก นอกจากนี้ก็ยังเป็นเมืองการท่องเที่ยวที่โดดเด่นเพราะว่า เป็นแหล่งรวมโบราณสถานจำนวนมากที่อยู่ใกล้เคียงกัน หากเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่หนึ่งก็สามารถเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันได้อย่างเช่น วัดเสาชิงช้า หรือบ้านวิชาเยนทร์

ส่วนในด้านของจุดอ่อนในเส้นทางท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นว่า “จุดอ่อนหรือครับ จุดอ่อนอย่างแรกคือภาษาครับ มีเจ้าหน้าที่น้อยคนมากที่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อได้ตอบกับชาวต่างชาติได้ สองคือ เส้นทางท่องเที่ยวเนี่ย มันดูไม่ค่อยเชื่อมโยงกัน คือ...จริง ๆ มันก็เชื่อมโยงกันจริง ๆ แหะแต่ว่าเส้นทางมันดูไม่ค่อยสะดวก ไหนจะมีร้านค้าเลย ความสกปรก หรือฟุตบอลที่มันไม่น่ามอง ไม่น่าเดิน หรือไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งที่เริ่มมีความทรุดโทรม เช่น ปรangk์แขกนะครับ ก็จะมีขยะจำนวนมาก ทำให้เป็นทัศนียภาพแล้วก็ไม่น่ามอง หรือไม่น่าท่องเที่ยว อีกประเด็นหนึ่งคือ เมืองลพบุรีเนี่ยเป็นเมืองปิดครับ มันไม่ใช่เส้นทางที่คนจะเดินทางผ่านไปมาเหมือนกับจังหวัดโคราชที่เป็นประตูสู่อีสาน หรือตัวเมืองอย่างเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์กลางของภาคเหนืออะไรแบบนี้ ลพบุรีไม่ใช่จุดศูนย์กลางอะไรแบบนี้ พวกนักท่องเที่ยวก็เลยมาน้อยและมีค่อนข้างจำกัด” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

คำถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อแนวโน้มการท่องเที่ยว และการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว

สำหรับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า มีความสมควรที่จะส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีให้ได้รับความนิยมมากขึ้น ดังนี้

“เห็นว่าสมควร เพราะว่าสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งเนี่ย ถ้ามันไม่สวยงาม มันสกปรก ก็ไม่มีใครอยากเที่ยว หรือระบบสาธารณูปโภคเนอะครับ หากมันยากลำบาก อย่างรถเนี่ยถ้าเกิดคนต่างถิ่นมาเนี่ย ค่าไม่สามารถรู้ได้เลยว่าโบราณสถานเหล่านี้มันอยู่ตรงไหน เพราะว่าป้ายบอกทางมีค่อนข้างจำกัดมาก ถ้าไม่ใช่คนในจังหวัดลพบุรีเองก็ไม่ว่าสถานที่เหล่านี้ไปทางไหน แล้วก็มีการประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย ดังนั้นควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์หรือแนะนำการท่องเที่ยวเนอะครับ หรือเพิ่มเติมอีกหน่อยก็คืออยากให้มีการส่งเสริมด้านการแต่งกายชุดไทยไม่ให้มีแค่เฉพาะในงานวังอย่างเดียวเนอะครับ อาจจะใช้ในเทศกาลอื่น ๆ อยุ่ทำให้ใส่มาเที่ยวในเมืองลพบุรีให้เหมือนปกติ ไม่ต้องอายหรือว่าอะไร อยุ่ให้เป็นธรรมเนียมของเรา อย่างเช่นญี่ปุ่นอะไรแบบนี้เขาก็แต่งกายด้วยชุดประจำชาติของเขาเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว ลพบุรีน่าจะเป็นจังหวัดที่น่าร่องจะได้โดดเด่นแตกต่างจากที่อื่นบ้าง” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

เส้นทางการท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรีนั้นมีความเป็นไปได้ที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามากขึ้นหากมีการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ และรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของส่วนนี้ก็จะทำให้การท่องเที่ยวของลพบุรีพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นได้ โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวจะส่งผลดีให้กับจังหวัดและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ สถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคตนั้น

“ส่วนหนึ่งมันก็จะอยู่ที่เศรษฐกิจด้วยเนอะครับ หรืออาจจะเป็นในเรื่องของการเมืองด้วย ถ้าเกิดเป็นในเรื่องของเศรษฐกิจเนี่ย ถ้าเกิดประชาชนไม่ค่อยมีรายได้ใครเขาอยากจะมา แต่ถ้าเกิดในอนาคตเรามีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ใคร ๆ ก็อยากมา หรือมีงานเทศกาลที่น่าสนใจมากขึ้น ใครก็อยากจะมาทั้งนั้นใช้ไหมครับ หรือถ้าเกิดวิกฤติการเมืองอย่างนี้ ถ้าเกิดกระแสด้านการเมืองดีขึ้น คนต่างประเทศก็อยากจะมากัน ไม่เฉพาะคนจีนหรือคนไทยอะไรแบบนี้ เขาก็อยากมาเที่ยวทั้งนั้น ก็มันเป็นไปได้หมดเนอะครับไม่ว่าจะดีขึ้นหรือว่าไม่ดี” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

สิ่งที่คนในพื้นที่จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของลพบุรีได้ก็คือ การเชิญชวนคนรู้จักหรือเป็นการประชาสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ไปสู่พื้นที่รอบนอกอย่างจังหวัดอื่น ๆ แบบนี้ให้มาท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรี ไม่ว่าจะมิงงานเทศกาลสำคัญ ๆ ต่าง ๆ อย่างเช่นงานแผ่นดินสมเด็จพระ

นารายณ์ หรืออาจจะเป็นงานขึ้นเขาวงพระจันทร์ เป็นต้น ตรงส่วนนี้ก็จะจะเป็นสิ่งที่ประชาชนทั่วไปสามารถทำได้

ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

เมื่อพูดถึงการเดินทางมาท่องเที่ยวในตัวเมืองลพบุรี สิ่งที่จะอยากแนะนำเสนอเป็นอย่างแรกเลยก็คือ ลิง ที่เป็นเสมือนสัตว์สัญลักษณ์ประจำจังหวัดลพบุรี หากนั่งรถไฟผ่านก็จะเป็นที่พบเห็นได้ทั่วไป แต่ว่าลิงเหล่านี้ก็ไม่ใช่ว่าจะปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเสมอไป ในเรื่องของความดุร้ายของลิงบางกลุ่มและเชื้อโรคต่าง ๆ ที่มีอยู่ จึงอยากให้นักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการในส่วนนี้ให้ถูกต้องแต่ก็อยากอยู่ในหลักของความเมตตาสัตว์ ไม่นำไปปล่อยทิ้ง หรือลดปริมาณโดยกำจัดลิงที่มีอยู่ แต่เป็นการทำหมันเพื่อควบคุมประชากรลิงแทน แล้วก็ดูแลด้านการจัดการความสกปรกและขยะที่เกิดจากลิง พร้อมทั้งดูแลนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้ให้อาหารลิงในจุดที่ไม่สมควรให้ เนื่องจากลิงเป็นสัตว์ที่ไม่เป็นระเบียบกินหรือเล่นอะไรแล้วก็จะทิ้งไว้ตามที่ต่าง ๆ ทำให้ถนนหนทางทำให้เกิดมลพิษทางกลิ่นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสุดท้ายที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีดังนี้

“อยากให้มีหน่วยงานมาดูแลในเรื่องของความสะอาด ความสวยงามด้วย อย่างเช่นโบราณสถานบางที่มันอาจเป็นโบราณสถานแบบโล่งๆก็อยากให้มีการตกแต่งให้สวยงาม ประดับดอกไม้หรือเขียนป้ายแนะนำการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้หรือประวัติ เพราะบางที่เนี่ยไม่มีเลย นักท่องเที่ยวไปก็ไม่รู้ แล้วก็ป้ายบางที่เนี่ย อย่างวัดปิ่นเนี่ย ป้ายเก่ามาก ไม่มีใครอ่านออกแน่นอนมันขีดหมดแล้ว ก็อยากให้พัฒนาตรงนี้สักหน่อย นักท่องเที่ยวจะได้รู้ว่าอะไรคืออะไร เพราะว่าถ้าเกิดไม่ใช่คนลพบุรีไม่มีใครรู้หรอกครับ” (คนในพื้นที่การท่องเที่ยว 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ข้อสรุปจากมุมมองที่เหมือนกันจากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

- สถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีนั้น ถือได้ว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้นเรื่อยๆหากเปรียบเทียบกับอดีต โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดคือกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะ นักท่องเที่ยวกลุ่ม Backpackers
- เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีได้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคให้ดีขึ้นจากแต่ก่อน ทำให้มีความสะดวกมากขึ้นในการเดินทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานต่าง ๆ

- เทศการที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในเส้นทางท่องเที่ยวมากที่สุดคือ งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์
- จุดอ่อนของเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีคือ ความสกปรกที่เกิดจากทั้งชาวชุมชน นักท่องเที่ยว ผู้ค้าขาย รวมไปถึงสิ่งที่ย้ายอยู่ตามสถานที่ต่างๆในเมือง
- สถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคตของเส้นทางท่องเที่ยวเวลานั้น นอกจากขึ้นอยู่กับแผนการท่องเที่ยวแล้ว ส่วนหนึ่งยังขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจในอนาคตด้วย
- ความต้องการในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว คือต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลด้านความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว พร้อมทั้งตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงามเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเดินทางเพิ่มขึ้น

4.3 ข้อเสนอจากแบบสำรวจด้านมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ข้อสรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 2) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีห้องน้ำอย่างเพียงพอ 4) มีถังขยะอย่างเพียงพอ 5) มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว 6) มีระบบไฟฟ้าแสงสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และ 7) มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำตามมาตรฐานสากล 2) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และ/หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว 3) มีจุดขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว 4) มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว 5) มีลานทำกิจกรรม 6) มีการปรับภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว และ 7) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษามิให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว 2) มีเครื่องมือสื่อสาร 3) มีรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย และ 4) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ 1) มีการจัดทำป้าย

ประกาศเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย 2) มียุวมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยวคอยให้บริการ
นักท่องเที่ยว เที่ยวชมในท้องถิ่น 3) มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ผ่านการฝึกอบรม คอยให้บริการนำ
นักท่องเที่ยวเที่ยวชมในท้องถิ่น 4) มีบริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และ อินเทอร์เน็ต
และ 5) มีพาหนะโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวัดกวีศราราม

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
วัดกวีศรารามจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว
2) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำตามมาตรฐานสากล 4) มี
ห้องน้ำอย่างเพียงพอ 5) มีถังขยะเพียงพอ 6) มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว 7) มีระบบไฟฟ้าส่อง
สว่างอย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และ 8) มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
วัดกวีศรารามจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่ง
ท่องเที่ยว 2) มีลานทำกิจกรรม และ 3) มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแล
รักษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
วัดกวีศรารามจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกัน
อันตราย 2) มีกิจกรรมบริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ บันเทิง สนุกงาน (กิจกรรม
ตามประเพณีจากทางวัด) 3) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว
และ มีพาหนะโดยสารเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
วัดกวีศรารามจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ มีบริการติดต่อสื่อสารทาง
โทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวัดเชิงท่า

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐาน
ของวัดเชิงท่าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว
2) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีห้องน้ำอย่างเพียงพอ 4) มีถังขยะเพียงพอ 5) มีที่
พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว 6) มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่
7) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว/ หรือ สนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว และ 8) มี
ผู้รับผิดชอบในการเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วัดเชิงท่าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีลานทำกิจกรรม 2) มีการปรับภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว 3) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และ 4) มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วัดเชิงท่าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว 2) มีการจัดทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย 3) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว และ 4) มีพาหนะโดยสารเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วัดเชิงท่าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มียูมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยวคอยให้บริการนักท่องเที่ยว เที่ยวชมในท้องถิ่น และ 2) มีบริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และ อินเทอร์เน็ต

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวังนารายณ์ราชนิเวศ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วังนารายณ์ราชนิเวศจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 2) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีห้องน้ำอย่างเพียงพอ 4) มีถังขยะอย่างเพียงพอ 5) มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว 6) มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และ 7) มีผู้รับผิดชอบในการจัดการเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของวังนารายณ์ราชนิเวศจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำตามมาตรฐานสากล 2) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และ/ หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว 3) มีจุดขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว 4) มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว 5) มีลานทำกิจกรรม 6) มีการปรับภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว 7) มีการจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงาม และ 8) มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วังนารายณ์ราชนิเวศจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย 2) มีสินค้าและของที่ระลึกบริการนักท่องเที่ยว 3) มีกิจกรรมบริการเพื่อการพักผ่อน

หย่อนใจ หรือนันทนาการ บันเทิง สนุกสนาน และ 4) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อ บริการแก่นักท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วังนารายณ์ราชนิเวศจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ 1) มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแล ความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว 2) จัดให้มีการเตรียมอุปกรณ์สัญญาณเตือนภัย 3) มีสินค้าและของที่ระลึกผลิตโดยชุมชนหรือ OTOP ของท้องถิ่นบริการนักท่องเที่ยว 4) มียุวมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยว เที่ยวชมในท้องถิ่น 5) จัด ให้มีมััคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ผ่านการฝึกอบรม คอยให้บริการนำนักท่องเที่ยวชมในท้องถิ่น 6) มีบริการ ติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และ อินเทอร์เน็ต 7) มีพาหนะโดยสารเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวัดเสาชิงช้า

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วัดเสาชิงช้าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 2) มีห้องน้ำอย่างเพียงพอ 3) มีถังขยะเพียงพอ 4) มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว 5) มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และ 6) มีผู้รับผิดชอบในการเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วัดเสาชิงช้าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและ/ หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว 2) มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว 3) จัดให้มีลานทำกิจกรรม 4) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยว เสื่อมโทรม และ 5) มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชน

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วัดเสาชิงช้าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว 2) มีการจัดทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย 3) มีร้านอาหารที่จัดจำหน่ายอาหารให้แก่ นักท่องเที่ยว อย่างเพียงพอ 4) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว และ 5) มีพาหนะโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ วัดเสาชิงช้าจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ 1) มีการเตรียมอุปกรณ์สัญญาณ

เดือนกัญ 2) จัดให้มียุวมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยวคอยให้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้าชมใน
ท้องถื่น และ 3) มีบริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศาลลูกศร

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
ศาลลูกศรจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 2) มี
ป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีห้องน้ำอย่างเพียงพอ 4) จัดให้มีถังขยะเพียงพอ 5) มีที่
พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว 6) มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่
และ 7) มีผู้รับผิดชอบในการเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
ศาลลูกศรจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่ง
ท่องเที่ยว 2) จัดให้มีลานทำกิจกรรม 3) มีการปรับภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว 4) มีซุ้มทางเข้าที่
สวยงาม 5) มีเจ้าหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลรักษาให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และ 6) มีการ
ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
ศาลลูกศรจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย
ให้แก่นักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว 2) มีอุปกรณ์
สื่อสาร 3) มีการจัดทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย 4) มีกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ หรือ
นันทนาการ บันเทิง สนุกสนาน และ 5) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่
นักท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของ
ศาลลูกศรจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ 1) มีการเตรียมอุปกรณ์สัญญาณ
เตือนภัย 2) มียุวมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยว คอยให้บริการนักท่องเที่ยว ที่เข้าชมในท้องถื่น 3)
มีบริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และ อินเทอร์เน็ต และ 4) มีบริการด้านการขนส่ง

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์)

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) จากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 2) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีห้องน้ำอย่างเพียงพอ และ 4) จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) จากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำตามมาตรฐานสากล 2) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และ/หรือสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว 3) จัดให้มีจุดขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว 4) มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว 5) มีการปรับภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว 6) มีการจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงาม และ 7) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเสมือนโทรม

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) จากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย และ 2) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของบ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) จากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ 1) มีมุมพักผ่อนหรืออาสาสมัครนำเที่ยว คอยให้บริการนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมในท้องถิ่น 2) มีมุมพักผ่อนท้องถิ่นที่ผ่านการฝึกอบรม คอยให้บริการนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมในท้องถิ่น 3) มีบริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์โทรสาร และอินเทอร์เน็ต และ 4) มีพาหนะโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของพระปรางค์สามยอด

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของพระปรางค์สามยอดจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 2) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีระบบไฟฟ้าแสงสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และ 4) มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของพระปรางค์สามยอดจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำตามมาตรฐานสากล 2) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว/ หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่ง

ห้องเที่ยว 3) จัดให้มีที่จุดขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว 4) มีลานทำกิจกรรม 5) มีการปรับภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว 6) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรม และ 7) มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของพระพรหมสังฆราชจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว 2) มีเครื่องมือสื่อสาร 3) มีป้ายประกาศเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย 4) มีรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย 5) มีกิจกรรมบริการเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ บันเทิง สวนกุหลาบ และ 6) มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของพระพรหมสังฆราชจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ 1) มียุวมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยว คอยให้บริการนักท่องเที่ยว เที่ยวชมในท้องถิ่น 2) มีบริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต และ 3) มีพาหนะโดยสารธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สรุปมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศาลพระกาฬ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของศาลพระกาฬจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 2) มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว 3) มีถังขยะเพียงพอ 4) มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว 5) จัดให้มีระบบไฟฟ้าแสงสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และ 6) มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพัฒนาด้านมาตรฐานแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของศาลพระกาฬจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และ/หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว 2) มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว 3) มีลานทำกิจกรรม 4) มีการปรับภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว 5) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงโทรม และ 6) มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวขั้นพื้นฐานของศาลพระกาฬจากการสังเกตและวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัยให้แก่ักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว 2) มีเครื่องมือสื่อสาร 3) มีการจัดทำป้ายประกาศเตือนจุดอันตราย 4) มีการจัดทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย และ 5) มีกิจกรรมบริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานใน
อำเภอเมืองลพบุรี มีสาธารณูปโภคและศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามา
ท่องเที่ยวแล้ว จะเหลือก็เพียงแต่การร่วมมือกันของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการส่งเสริมเส้นทาง
การท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรีให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นเท่านั้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี และ เพื่อศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย
- 5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.20) และเพศชาย (ร้อยละ 40.80) มีอายุระหว่าง 15-25 ปี (ร้อยละ 37.80) และอายุระหว่าง 26-35 (ร้อยละ 18.50) มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคกลาง (ร้อยละ 87.50) และมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 4.50) มีอาชีพ นักเรียน/ นิสิต/ นักศึกษา (ร้อยละ 31.80) และมีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 25.20) เดินทางมาท่องเที่ยวโดย รถส่วนตัว (ร้อยละ 71.00) และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทาง (ร้อยละ 21.00) มีจุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวคือเพื่อพักผ่อนในวันหยุด (ร้อยละ 62.80) และเพื่อการศึกษา (ร้อยละ 18.20)

สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยการท่องเที่ยว ในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

5.1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านการเดินทางในเส้นทางการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นด้วยว่าสภาพถนนในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรี มีสภาพดี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.54$) เนื่องจากในปัจจุบันทางเทศบาลเมืองลพบุรีได้ทำการพัฒนาเส้นทางถนนในตัวอำเภอเมืองทั้งหมด ให้มีสภาพที่สมบูรณ์และปลอดภัยต่อการคมนาคมของทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นด้วยว่าป้ายบอกทางอยู่ในตำแหน่งที่ชัดเจนเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.41$) และมีระดับความคิดเห็นด้วยว่าเส้นทางรถประจำทางสาธารณะเพื่อเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความสะดวกอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.35$)

5.1.3 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านความสะดวกและการกำจัดขยะ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความคิดเห็นด้วยว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.44$) มีระดับความคิดเห็นด้วยว่าบริเวณที่ทิ้งขยะมีความสะดวก ไม่ส่งกลิ่นเหม็น รบกวนการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.24$) และมีระดับความคิดเห็นด้วยว่ามีการจัดวางที่ทิ้งขยะอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.20$)

5.1.4 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านความปลอดภัยในเส้นทางการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นด้วยว่าการเดินทางมาท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.29$) อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.60$) มีระดับความคิดเห็นด้วยว่ามีการจัดพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.41$) และมีระดับความคิดเห็นด้วยว่าที่จอดรถของนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.20$)

5.1.5 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความคิดเห็นด้วยว่ามีสถานที่นั่งพักผ่อนให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.23$) มีระดับความคิดเห็นด้วยว่ามีสถานที่จอดรถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.14$) มีระดับความคิดเห็นด้วยว่า ห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.02$)

5.1.6 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านอาหารและเครื่องดื่มในเส้นทางการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความคิดเห็นด้วยว่าอาหารและเครื่องดื่มมีความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.36$) มีระดับความคิดเห็นด้วยว่าจำนวนร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่การท่องเที่ยวเพียงพอต่อการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.35$) และมีระดับความคิดเห็นด้วยว่าอาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพคุ้มค่ากับราคา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.35$)

5.1.7 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านการบริการการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความเห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่สามารถให้คำแนะนำ/ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.39$) มีระดับความเห็นด้วยว่าข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวมีความชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.39$) และมีระดับความเห็นด้วยว่าจำนวนข้อมูลสารสนเทศ เช่น แผ่นพับ, โบรชัวร์ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.26$)

5.1.8 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยว มีระดับความเห็นด้วยว่าสินค้าที่ระลึกมีความเป็นเอกลักษณ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.54$) โดยที่มาของระดับความคิดเห็นนี้ สันนิษฐานได้จากผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีสัญลักษณ์สื่อถึงถึงที่เป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดลพบุรี มีระดับความเห็นด้วยว่าราคาของสินค้าที่ระลึกมีความเหมาะสมกับคุณภาพ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.33$) และมีระดับความเห็นด้วยว่ารูปแบบของสินค้าที่ระลึกมีความแปลกใหม่น่าสนใจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.25$)

5.1.9 ผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว มีระดับความเห็นด้วยว่าการจัดเทศกาลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (เช่น การจัดงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์, การจัดเลี้ยงโต๊ะจีนลิง) มีความน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.13$) จากการที่เทศกาลประจำปีของอำเภอเมืองลพบุรี เป็นช่วงเวลาที่สามารถึงดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติให้เข้ามาได้มากที่สุด ถือได้ว่าเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัดลพบุรีก็ว่าได้ มีระดับความเห็นด้วยว่ามีจุดเด่นด้านวัฒนธรรมหรือความงามที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น สถาปัตยกรรม, ศิลปะหัตถกรรม, หรือประเพณีท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.06$) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่ว่า จุดเด่นหนึ่งของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวคือ ศิลปวัฒนธรรมเขมรโบราณที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และมีระดับความเห็นด้วยว่าการประชาสัมพันธ์สถานที่ที่มีความน่าสนใจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.46$)

5.1.10 ผู้ตอบแบบสอบถามด้านศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน ในเส้นทางท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นต่อด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.88$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการเดินทาง ($\bar{x} = 3.44$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.37$) 4) ด้านความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.36$) 5) ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ($\bar{x} = 3.35$) 6) ด้านบริการการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.34$) 7) ด้านความสะอาดและการกำจัดขยะ ($\bar{x} = 3.29$) และ 8) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.13$)

5.1.11 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยว ข้อสรุปด้านสถานการณ์การท่องเที่ยว

ด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวของเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีนั้น จากสถิติแล้วพบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้นจากอดีต แต่การเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวค่อนข้างเป็นไปอย่างช้า ๆ และไม่ก้าวกระโดด สิ่งที่สังเกตเห็นว่าเพิ่มขึ้นจากอดีตได้อย่างชัดเจนคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติ ทั้งรูปแบบกลุ่มทัวร์และรูปแบบของนักท่องเที่ยว Backpacker โดยจุดที่ทำให้ได้รับความสนใจคือโบราณสถานที่ยังคงสภาพความสมบูรณ์ ส่วนความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้น จะเป็นในรูปแบบของความเชื่อทางด้านศาสนาและไม่ได้ให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เท่าไรนัก อีกทั้งการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดอยุธยาที่มีส่วนทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมายังอำเภอเมืองลพบุรีเพิ่มขึ้น เนื่องจากขณะนี้จำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดอยุธยาค่อนข้างแออัด และการเดินทางเข้ามายังตัวเมืองลพบุรี พร้อมทั้งระบบสาธารณูปโภคยังมีความสะดวกมากขึ้นในการรองรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย แต่ทั้งนี้อัตราการพักค้างคืนภายในพื้นที่ยังคงมีจำนวนที่น้อยเนื่องจากเมืองลพบุรี มีลักษณะเป็นเมืองผ่านที่จะเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ ทำให้การท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรียังไม่คึกคักเท่าที่ควร

ข้อสรุปด้านสถานที่ท่องเที่ยว

จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี คือศิลปวัฒนธรรม และ สถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์และยังคงความสมบูรณ์พร้อมนำเสนอสู่สายตา นักท่องเที่ยว อีกทั้งการจัดกิจกรรมประจำปีที่ได้ใช้โบราณสถานมาเป็นส่วนร่วม ยังมีส่วนที่ทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก ซึ่งกิจกรรมนั้นคือ งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ที่ได้รับ ความนิยมอย่างมากในทุก ๆ ปี เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถแต่งชุดไทยย้อนยุคเดินชมโบราณสถาน อีกทั้งยังมีการประดับโบราณสถานด้วยไฟสวยงาม และดอกไม้บานาชนิด ทำให้เหมือนได้ย้อนอดีต กลับไปในสมัยก่อน

แต่ทั้งนี้เหตุที่การท่องเที่ยวในเส้นทางการชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรียังไม่คึกคักเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับช่วงเทศกาล จากการให้สัมภาษณ์พบว่าลักษณะของตัวเมืองลพบุรีนั้น มีลักษณะเป็นเมืองซ้อนเมือง มีการเข้ามาอยู่อาศัยของประชาชนโดยรอบโบราณสถานต่าง ๆ มีการสร้างตึกอาคาร มีตลาด หรือรวมไปถึงการเข้ามาสร้างที่อยู่อาศัยของชุมชน ทำให้ความโดดเด่นของโบราณสถานลดลงไป อีกทั้งยังเกิดปัญหาในเรื่องของความสะอาดตามมา ทั้งที่เกิดจากประชาชน และสิ่งที่ยังคงอยู่ในพื้นที่ นอกจากนี้อีกปัญหาหนึ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้นคือเรื่องของสถานที่จอดรถซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และรถที่มีสำหรับบริการนักท่องเที่ยวก็ยังไม่พร้อม

ที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การเดินทางระหว่างสถานที่ค่อนข้างลำบากสำหรับผู้ที่ไม่มียานพาหนะส่วนตัว

ข้อสรุปด้านความคิดเห็นต่อแนวโน้มการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

แนวโน้มของสถานการณ์การท่องเที่ยวของเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านต่างๆ ประกอบเข้าด้วยกัน เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวและความร่วมมือกับของทุกภาคส่วนที่จะร่วมกันส่งเสริม อนุรักษ์ และพัฒนาสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

ข้อสรุปด้านข้อเสนอแนะที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี จากการสัมภาษณ์สามารถแบ่งได้เป็น 3 หัวข้อหลักได้ดังนี้ 1) ด้านของความสะอาดทั้งภายในและโดยรอบสถานที่ท่องเที่ยว การจัดระเบียบเส้นทางท่องเที่ยว รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ควรเพิ่มพื้นที่จอดรถ ควรจัดให้มีรถรับส่งระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวบริการแก่นักท่องเที่ยว 2) ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ควรทำอย่างสม่ำเสมอ และหาจัดกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยให้หันมาสนใจการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กันเพิ่มมากขึ้น 3) พัฒนาปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดทำป้ายบอกเส้นทาง และให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ผลการศึกษาพฤติกรรม และ ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการท่องเที่ยวของของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของชาวไทย คือ ผู้เดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางด้วยพาหนะส่วนตัว/รถยนต์ เพราะสามารถเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่นได้สะดวก เนื่องจากเมืองลพบุรีนั้นจัดได้ว่าเป็นเมืองผ่านที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาแวะพักเพื่อเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่นๆ และส่วนใหญ่มีจุดมุ่งประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนในวันหยุด ซึ่งสอดคล้องกับ การท่องเที่ยว

แห่งประเทศไทย (2558) ที่ว่า จุดประสงค์นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนมาก คือการเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

ในด้านระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในลพบุรีนั้น พบว่ามีเพียงด้านเดียวที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก นั่นก็คือด้านด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วย จุดเด่นด้านวัฒนธรรม การจัดเทศกาลเพื่อการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ประชาท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เหลือนี้ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการเดินทาง ซึ่งยังคงไม่ได้รับการปรับปรุงให้ดีเท่าที่ควร, ด้านผลิตภัณฑ์ที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่ได้มีรูปลักษณะแปลกใหม่มากนัก, ด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะความปลอดภัยของสถานที่จอดรถและความปลอดภัยจากสิ่งที่ไม่ดีที่อยู่ในพื้นที่การท่องเที่ยว, ด้านอาหารและเครื่องดื่ม จากการที่บางร้านค้ายังดูแลความสะอาดของอาหารและภาพลักษณ์ของร้านได้ยังไม่ดีเท่าที่ควร, ด้านบริการการท่องเที่ยว โดยบางสถานที่ยังไม่มีการจัดเตรียมแผนผังข้อมูลเพื่อบริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ, ด้านความสะอาดและการกำจัดขยะ เป็นด้านที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด เนื่องจากบริเวณรอบสถานที่ท่องเที่ยวมีความสกปรกที่เกิดจากทั้งนักท่องเที่ยว และในพื้นที่ หรือจะเป็นคนในพื้นที่เอง ที่ไม่ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด และสุดท้าย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวพบว่า บางสถานที่ท่องเที่ยวมีปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ เป็นทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว จึงทำให้เห็นได้ว่า ปัจจัยต่างๆ ในเส้นทางท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสมควรอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาในอนาคต

5.2.2 ผลจากการศึกษาการแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีข้อสรุปในด้านอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว ดังนี้ 1) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ ซึ่งการที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้นั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะทำได้ยากเนื่องจากพฤติกรรมเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ดังที่ ดังที่ สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ (2551) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันการท่องเที่ยวในเขตเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานอย่างลพบุรีนั้น เป็นที่ได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติ รวมถึงคนไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองเก่าลพบุรีเป็นอย่างมาก มีการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วแต่ขาดการวางแผนจัดการเมืองทำให้เป้าหมายของการขยายตัวเน้นไปที่เม็ดเงินที่จะลงมาสู่จังหวัดมากกว่าจิตสานึกในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ปัญหาด้านความสะอาดโดยรอบสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องการความร่วมมือกันจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวด้วย สอดคล้องกับ สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ

(2551) ที่ว่า ควรควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณที่ผังเมืองประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ไม่ให้มีแหล่งเริงรมย์ หรือทัศนอุจาดในบริเวณนั้น ๆ ซึ่งบริเวณที่กล่าวถึงก็คือ พื้นที่อนุรักษ์ในอำเภอเมืองลพบุรี 3) ลักษณะของอำเภอเมืองลพบุรี มีลักษณะที่เป็นเมืองซ้อนเมืองอยู่หลายสมัย ทำให้การจัดวางแผนเมืองค่อนข้างลำบาก อีกทั้งยังมีสิ่งก่อสร้างขึ้นใหม่ตามยุคสมัยทำให้จุดเด่นของโบราณสถานหายไป ดังที่ สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ (2551) ได้กล่าวว่า “ตั้งแต่ในสมัยละโว้จนถึงสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเมืองลพบุรีมีความเจริญรุ่งเรือง ดังหลักฐานที่ปรากฏให้เห็นในการสร้างคูเมือง กำแพงเมือง การสร้างเมืองซ้อนเมือง (ประสงค์ เอี่ยมอนันต์, 2537) รวมถึงโบราณสถานต่าง ๆ จนกระทั่งยุคสมัยของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีการวางผังเมืองและตั้งหน่วยทหารขึ้นมาในเมืองลพบุรี จึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองทหาร ลพบุรีในปัจจุบันจึงเป็น “เมืองเศรษฐกิจ เมืองท่องเที่ยว และเมืองการทหาร” แต่เนื่องจากลพบุรีขาดการวางแผนพัฒนาที่ต่อเนื่อง จึงเป็นสาเหตุของปัญหาในการจัดระเบียบพื้นที่ในเขตตัวเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งการเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่โบราณสถานของชุมชนยังทำให้เสน่ห์ของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ได้หายไปจนเกือบหมด สอดคล้องกับ สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ (2551) ที่ว่า ภาพลักษณ์ของเมืองท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ทางด้านของศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ที่ไม่มีความสอดคล้องกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และ

4) จากการศึกษาพบว่าพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีนั้นมีความพร้อมทั้งด้านสถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ (2551) ที่ว่า จากการสำรวจพื้นที่เมืองลพบุรีพบว่า มีโบราณสถานเป็นจำนวนมากกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ บริเวณพื้นที่ศึกษาจึงมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก อีกทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (Facilities Utilities) ซึ่งประกอบด้วย สถานที่พัก ระบบการเดินทางที่สมบูรณ์ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอกับความต้องการและสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง มีนักท่องเที่ยว (Tourism) ทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource) และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Local Community Participation) ในธุรกิจการท่องเที่ยว สิ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะดีขึ้นได้ในอนาคต สำคัญอยู่ที่การพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ควบคู่กันอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ของเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว ดังนี้

5.3.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ และทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกรู้สึกต้องการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้รู้สึกภูมิใจกับประวัติศาสตร์ของไทย และควรจัดสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงามเตรียมพร้อมรับการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ รวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกในความรับผิดชอบด้านการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวและบริเวณพื้นที่การท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่เสมอ

5.3.2 ด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภค ควรมีการจัดให้บริการรถรางรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางอย่างสม่ำเสมอ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยรถสาธารณะ รวมไปถึงปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอในบางสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว ควรจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจนเนื่องจากผังเมืองลพบุรีค่อนข้างซับซ้อนและมีตรอกซอยอยู่เป็นจำนวนมากหากไม่ใช่คนในพื้นที่แล้วก็จะเกิดการสับสนได้ง่าย และควรมีป้ายแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในเส้นทางท่องเที่ยวให้ชัดเจน เข้าใจง่าย ทางที่ดีคือจัดทำแผนผังการเดินทางจัดไว้ในทุกสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรี รวมไปถึงตามทางเดินในตัวเมืองเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว

5.3.3 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีการจัดกิจกรรมเพิ่มจากเดิมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและควรจะเป็นกิจกรรมราย 1-2 สัปดาห์ครั้ง ไม่ใช่ประจำปี เพราะจะได้ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลอดปี เพราะในทุกปีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเส้นทางท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วงของกิจกรรมประจำปี งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ แต่พอหลังจากงานกิจกรรมจบลงจำนวนนักท่องเที่ยวก็กลับไปไม่คึกคักดังเดิม โดยจุดเด่นที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาร่วมกิจกรรมงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์เป็นจำนวนมากนั่นก็คือ การได้ใส่ชุดไทยย้อนยุคเดินทางท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ซึ่งมีความเข้ากับบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยวว่ากลับว่าได้ย้อนเวลากลับไปในอดีต ดังนั้นจึงอยากแนะนำให้กรมรงค์ให้ชาวลพบุรี หรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมืองลพบุรีสามารถแต่งชุดไทยเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ไม่จำเป็นว่าจะต้องใส่มาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์เท่านั้น

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ปัญหาจากการทำแบบสอบถามด้านระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยววันนั้น เกือบทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นได้ว่า ปัจจัยต่างๆในการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีนั้นควรหาแนวทางในการพัฒนาต่อไปในอนาคต โดยการศึกษาปัจจัยในการท่องเที่ยวโดยละเอียด วิเคราะห์แบ่งตามหัวข้อ โดยเฉพาะเรื่องของความสะดวก และสถานที่จอดรถ เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

5.4.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ยังไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่าไรนัก จึงควรทำการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยรวม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำแผนการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้ได้รับความนิยมมากขึ้น

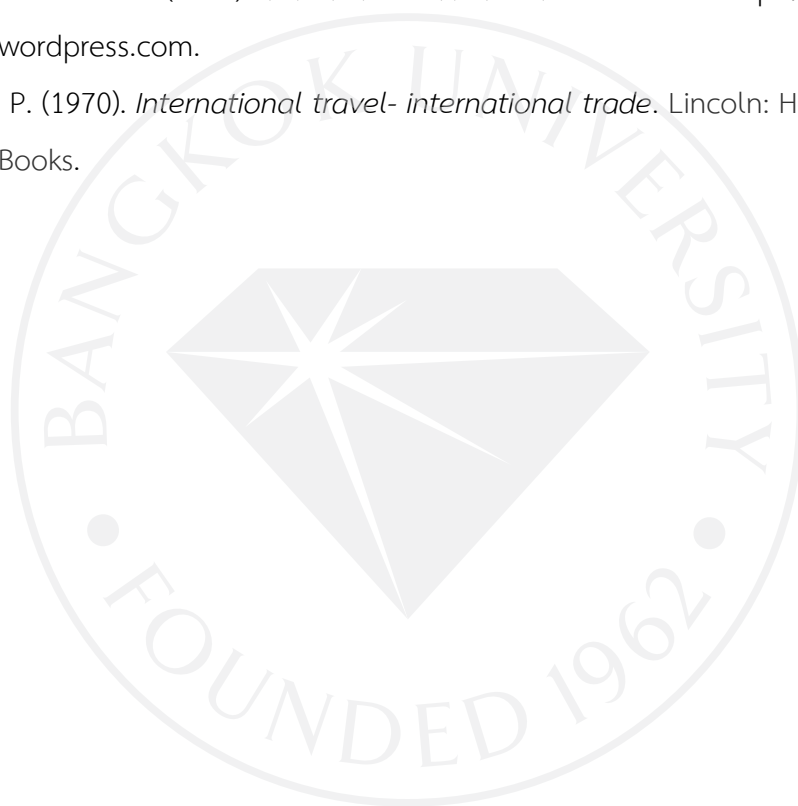
5.4.3 ควรศึกษาวิเคราะห์ SWOT ของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการพัฒนาเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองต่อไปในอนาคต

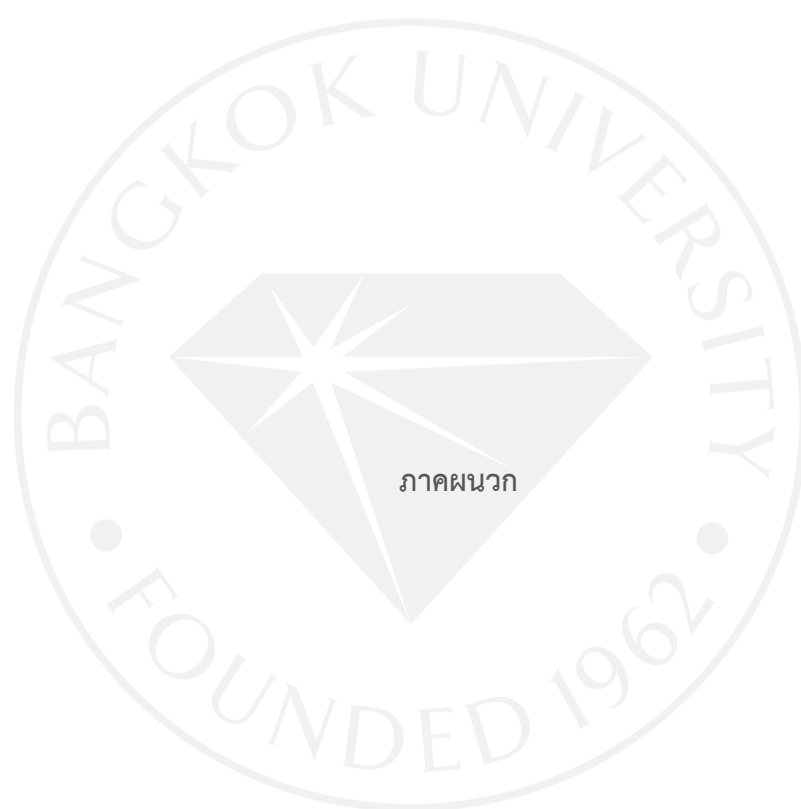
บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี. (2560). ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวใน
เส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี. สืบค้นจาก
http://www.lobburi.go.th/history_lobburi.htm.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). ภาพพระอุโบสถวัดกวีศรารามราชวรวิหาร. สืบค้นจาก
<https://thai.tourismthailand.org>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). การสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของ
ชาวไทย 2559. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-3-5.html>.
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). รายงานสภาวะเศรษฐกิจ
ท่องเที่ยว. สืบค้นจาก http://www.mots.go.th/more_news.php?cid=397.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2549). มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก <http://www.dla.go.th>.
- Google Map. (2560). แผนที่จังหวัดลพบุรี. สืบค้นจาก <https://www.google.co.th/maps/place/Lopburi>.
- ความหมายของการท่องเที่ยว. (2555). สืบค้นจาก <http://53011010401g12.blogspot.com/2012/11/tourist.html>.
- ชมพูนุช หุ่นนาค. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสมุทรสงคราม.
วารสารวิทยบริการ, 27(1), 39-46.
- ชายชาญ ปฐมกาญจนา และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดบางหลวงอำเภอบางเลนจังหวัดนครปฐม.
นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิพาพร ไตรบรรณ. (2557). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
กรณีศึกษาหมู่บ้านอรัญญิกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทาลัยกรุงเทพ.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี:
มหาวิทาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นุชนารถ จันท์แรม. (2559). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติ
และท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไปก่อนแล้วตำบลท่ามะปรางอำเภอแก่งคอยจังหวัด
สระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารมหาวิทาลัยกรุงเทพ.

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ปัทมทิญา สิงห์คราม, สุปราณีวี ขวัญบุญจันทร์ และอรรณ อุดมไพจิตรกุล. (2557). ปัจจัยพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ในเขตพื้นที่ประวัติศาสตร์พันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 33(1), 140-152.
- ประสงค์ เอี่ยมอนันต์. (2531). *โครงการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าลพบุรี*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- Pach_toungporn. (2555). *ภาพศาลลูกศร*. สืบค้นจาก <https://www.flickr.com/photos/90280438@N04/820601590>.
- มูลนิธิเพื่อลพบุรี. (2560). *ภาพวัดเสาชิงช้า*. สืบค้นจาก <http://www.lmf-lopburi.com>.
- MasterCard. (2559). *กรุงเทพฯ คว่ำแชมป์เมืองจุดหมายปลายทางของโลก*. สืบค้นจาก <https://www.marketingoops.com/news/brand-move/mastercard-global-destination-cities-index-2016>.
- UNWTO. (2540). *รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://www.tourismatbuu.wordpress.com>.
- วาริษฐ์ มัธยมบุรุษ. (2554). *รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural base tourism)*. สืบค้นจาก <https://tourismatbuu.wordpress.com/>.
- ศศิกานต์ กุลวานิช. (2551). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเมืองเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาวิตรี ชัยณรงค์ และสุวัฒนา ธาดานิติ. (2554). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเขตเมืองเก่าลพบุรี*. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49: สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์* (หน้า 326-368). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนิสา เจริญพงษ์. (2555). *สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองลพบุรี*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/53011010720inetg8/lphburi/s>.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. (2560). *แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอ จังหวัดลพบุรี*. สืบค้นจาก http://osm.idd.go.th/web_forest/J_Lopburi/index_Lopburi.html.
- สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานลพบุรี. (2560). *แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในเมืองลพบุรี* [เอกสารแผ่นพับ]. ลพบุรี: ผู้แต่ง.

- อิรววัฒน์ ชมระกา. (2554). แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบล
ฝายหลวงอำเภอลับแลจังหวัดอุตรดิตถ์. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 3(4), 65-80.
- อุษณีย์ ศรีภูมิ. (2544). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาในเขตอุทยาน
ทัพเรือลำตี่บ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2553).
การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ หนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่น่าสนใจ. สืบค้น
จาก <http://www.dasta.or.th/th/>.
- องค์การสหประชาชาติ. (2506). *ความหมายของการท่องเที่ยว*. สืบค้นจาก <https://tourismatbuu.wordpress.com>.
- Gray, H. P. (1970). *International travel- international trade*. Lincoln: Heath Lexicon Books.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

กรณีศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ในอำเภอเมืองลพบุรี

แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) ของการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยข้อมูลการตอบแบบสอบถามของท่านจะเป็นไปเพื่อการศึกษาเท่านั้น โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมและจะไม่เปิดเผยข้อมูลที่ระบุตัวตนของท่านต่อสาธารณะแต่อย่างใด

คำอธิบายข้อมูลแบบสอบถาม แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

- 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2 แบบสอบถามระดับความเห็นด้วยต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถาน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

รายชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ในเส้นทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถาน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้

- 1) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
- 2) วัดกวีศรารามราชวรวิหาร
- 3) วัดเชิงท่า
- 4) พระนารายณ์ราชนิเวศ
- 5) วัดเสาธงทอง
- 6) ศาลลูกศร
- 7) บ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์)
- 8) พระปรางค์สามยอด
- 9) ศาลพระกาฬ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 15 - 25 ปี 26 - 35 ปี 36 - 45 ปี
 46 - 55 ปี 56 ปี ขึ้นไป
3. ภูมิลำเนา
 ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
4. อาชีพ
 ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
 พนักงานเอกชน/ ลูกจ้างเอกชน รับจ้างทั่วไป
 เกษตรกร นักเรียน/ นักศึกษา
 อื่นๆระบุ.....

5. ยานพาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว

- () รถส่วนตัว () รถโดยสารประจำทาง
 () รถของบริษัทนำเที่ยว () อื่นๆ ระบุ.....

6. จุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว (เลือก1ข้อ)

- () เพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday-Mass Popular Individual)
 () เพื่อการศึกษา (Educational)
 () เพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and Special Interests)
 () เพื่อประชุมสัมมนา (Conference Congress)
 () อื่นๆ

ตอนที่ 2 ระดับความความคิดเห็น เห็นด้วย ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านการเดินทาง					
1) สภาพถนนในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรี มีสภาพดี					
2) ป้ายบอกทางอยู่ในตำแหน่งที่ชัดเจนเหมาะสม					
3) เส้นทางรถประจำทางสาธารณะเพื่อเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความสะดวก					

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านความสะอาดและการกำจัดขยะ					
1) สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด					
2) มีการจัดวางที่ทิ้งขยะอย่างเหมาะสม					
3) บริเวณที่ทิ้งขยะมีความสะอาด ไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนนักท่องเที่ยว					
ด้านความปลอดภัย					
1) การเดินทางมาท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
2) มีการจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว					
3) ที่จอดรถของนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว					
1) มีสถานที่จอดรถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว					
2) ห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งาน					
3) มีสถานที่นั่งพักผ่อนให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ					
ด้านอาหารและเครื่องดื่ม					
1) จำนวนร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่การท่องเที่ยวเพียงพอต่อการให้บริการ					
2) อาหารและเครื่องดื่มมีความสะอาด					
3) อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพคุ้มค่า					

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านการบริการการท่องเที่ยว					
1) เจ้าหน้าที่สามารถให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง					
2) จำนวนข้อมูลสารสนเทศ เช่น แผ่นพับ, โบรชัวร์ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว					
3) ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวมีความชัดเจน และเนื้อหาครบถ้วน					
ด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของสถานที่ท่องเที่ยว					
1) สินค้าที่ระลึกมีความเป็นเอกลักษณ์					
2) รูปแบบของสินค้าที่ระลึกมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ					
3) ราคาของสินค้าที่ระลึกมีความเหมาะสมกับคุณภาพ					
ด้านศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว					
1) มีจุดเด่นด้านวัฒนธรรมหรือความงามที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น สถาปัตยกรรม, ศิลปะหัตถกรรม, หรือประเพณีท้องถิ่น					
2) การจัดการเทศกาลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อย่างเช่น การจัดงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์, การจัดเลี้ยงโต๊ะจีน (ลิง) มีความน่าสนใจ					
3) การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ					
กับราคา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีหรือไม่.....

**แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ในเส้นทางชมโบราณสถาน ในอำเภอเมืองลพบุรี**

แบบสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว

- 1) สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรี และ เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ในอดีตเป็นอย่างไร
- 2) ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของจังหวัดลพบุรี และ เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไร
- 3) ให้ท่านเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานการณ์การท่องเที่ยวใน เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีในอดีตและปัจจุบัน ว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

คำถามเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

- 4) จุดเด่นที่ทำให้เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความน่าสนใจต่อการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คืออะไร

**คำถามเกี่ยวกับนโยบายและบทบาทขององค์กรภาครัฐที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทาง
การท่องเที่ยว**

- 5) หน่วยงานของท่านมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีอย่างไร
- 6) หน่วยงานของท่านมีนโยบายเพื่อส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีอย่างไร
- 7) ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ และมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร
- 8) ท่านคิดว่าเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 9) ในหน่วยงานของท่านมีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพียงพอหรือไม่ และมีการแบ่งหน้าที่หรือจัดโครงสร้างในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

- 10) ผลงานที่ผ่านมาในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีของหน่วยงานท่าน มีอะไรบ้าง
- 11) หน่วยงานของท่านมีงบประมาณในการจัดการเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีอย่างไรบ้าง (จำนวนงบประมาณหลัก ๆ)
- 12) หน่วยงานของท่านมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีอย่างไร
- 13) ท่านมองสถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลพบุรี และเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีในอนาคตเป็นอย่างไร
- 14) ท่านมีข้อเสนอแนะ หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่อยากจะเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว

- 1) สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรี และ เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ในอดีตเป็นอย่างไร
- 2) ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของจังหวัดลพบุรี และ เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไร
- 3) ให้ท่านเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานการณ์การท่องเที่ยวใน เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีในอดีตและปัจจุบัน ว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

คำถามเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

- 4) จุดเด่นที่ทำให้เส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความน่าสนใจต่อการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คืออะไร
- 6) ท่านคิดว่าสิ่งใดที่เป็นจุดอ่อนของเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรี
- 7) ท่านคิดว่าเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำถามเพื่อการแสดงความคิดเห็นต่อแนวโน้มการท่องเที่ยว และการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว

- 8) หากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ท่านคิดว่าส่งผลต่อความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ และเศรษฐกิจหรือไม่ อย่างไรบ้าง

- 9) ในฐานะของคนในพื้นที่ ท่านคิดว่าคนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีได้อย่างไรบ้าง
- 10) ท่านมีความต้องการที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการส่งเสริมแนวทางการท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีเป็นไปในแนวทางใด หรือมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมประเภทไหนเป็นพิเศษหรือไม่
- 11) ท่านมองสถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลพบุรี และเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีในอนาคตเป็นอย่างไร
- 12) ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่อยากจะเพิ่มเติมหรือไม่

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว

- 1) สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรี และ เส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ในอดีตเป็นอย่างไร
- 2) ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของจังหวัดลพบุรี และ เส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไร
- 3) ให้ท่านเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานการณ์การท่องเที่ยวใน เส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในจังหวัดลพบุรีในอดีตและปัจจุบัน ว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

คำถามเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

- 4) จุดเด่นที่ทำให้เส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีความน่าสนใจต่อการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คืออะไร
- 6) ท่านคิดว่าสิ่งใดที่เป็นจุดอ่อนของเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อเส้นทาง การท่องเที่ยว และ แนวทางการส่งเสริมเส้นทาง การท่องเที่ยว

- 7) ท่านคิดว่าเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีมีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 8) หากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี ท่านคิดว่า จะส่งผลต่อความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ และเศรษฐกิจหรือไม่ อย่างไรบ้าง
- 9) ในฐานะของผู้ประกอบการในพื้นที่ ท่านคิดว่าท่านสามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเส้นทาง การท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีได้อย่างไรบ้าง

- 10) ท่านคิดว่า ถ้ามีการส่งเสริมการตลาดหรือการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรี จะมีผลต่อการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร
- 11) ท่านมองสถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลพบุรี และเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถานในอำเภอเมืองลพบุรีในอนาคตเป็นอย่างไร
- 12) ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆที่อยากจะเพิ่มเติมหรือไม่

บันทึกการถอดเทปการให้สัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ททท. สำนักงาน ลพบุรี

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยว

- ในอดีตกับปัจจุบันเดี๋ยวนี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยอะมาก ส่วนใหญ่เนี่ยนักท่องเที่ยวจะเข้ามาเพื่อดูลิง ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาตินะ บริษัททัวร์เขาจะเป็นคนพามา แล้วก็ส่วนใหญ่ไปเข้าเย็นกลับ แล้วก็ไม่ค่อยพักค้างคืนเนื่องจากว่ามันเป็นเส้นทางที่ใกล้กรุงเทพ แล้วก็มันเป็นทางผ่านที่จะขึ้นไปทางเหนือ

- เนื่องจากว่าถ้าเป็นคนไทยเขาจะไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับเรื่องโบราณสถานสักเท่าไร ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพวกชาวต่างชาติซะมากกว่า ที่เขาชอบเกี่ยวกับเรื่องประวัติศาสตร์ โบราณคดีอะไรพวกนี้นะคะ

- จากอดีตมาปัจจุบัน ก็ไม่ค่อยมีความแตกต่าง โบราณสถานมันอยู่ยังไงก็อย่างนั้น แต่นักท่องเที่ยวเนี่ย เรามีมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพราะว่าเดี๋ยวนี้บริษัททัวร์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องที่เขาจะพานักท่องเที่ยวมาดูลิงที่ศาลพระกาฬ มาพระพรางค์สามยอด ก็เป็นในลักษณะทั้งสามหัวข้อที่พูดถึงไป แล้วก็นักท่องเที่ยวตอนนี้เค้ามาเพิ่มขึ้นมากกว่าเมื่อก่อน

คำถามเกี่ยวกับจุดเด่น และ จุดด้อย ของเส้นทางท่องเที่ยว

- สำหรับหนูคิดว่าจุดเด่นคืออะไร (ผู้ถาม: สำหรับหนูคิดว่าเป็นเรื่องของลิงคะ) ลพบุรีในเมืองมันมีอยู่สี่ที่ พระพรางค์สามยอด ศาลพระกาฬ พระนารายณ์ราชนิเวศ และวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (ใช้คะ เพราะสำหรับหนูก็คิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวพวกนี้ยังมีความสมบูรณ์และไม่แออัด) เขาจะมาเยอะมาก ช่วงมางานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ งานแผ่นดินนี้ก็ส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คนไทยก็จะมาแต่ต่างต่าง ช่วงนั้นจะเยอะมาก แต่ต่างชาติมาบริษัททัวร์ก็จะตามปกติ แล้วยังช่วงปีก่อนที่เป็นปีนักษัตรปีวอก คนเขาก็จะมากันเยอะ มาไหว้เจ้าพ่อพระกาฬที่ลพบุรีเนี่ย ปีนั้นจะเยอะ มีนักท่องเที่ยวเยอะมาก ไม่ค่อยได้คิดตรงนี้ใช่ไหม?

- เขาจะบอกกันว่าถ้าใครเกิดปีวอก ช่วงนั้นมันจะมีพิธีปลุกเสกของลพบุรี ปลุกเสกมีหนุมาขึ้นเขาวงพระจันทร์ มาเที่ยวโบราณสถานลพบุรีเนี่ย คนที่เกิดปีวอกก็จะมาลพบุรีเยอะมากในช่วงนั้นนะ มามากเป็นพิเศษ ตามปีนักษัตรนะค่ะ

คำถามด้านนโยบายและบทบาทขององค์กรที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว

- ททท. มีหน้าที่ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว มีหน้าที่เอาเส้นทางในพื้นที่เอาไปขาย เพื่อขายให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ของเรา เราก็จะทำเป็นเอกสารแผ่นพับ เหมือนกับเส้นทางไหว้พระแก้ววัดของลพบุรี เหมือนกับแผ่นพับที่น้องได้ไป คือ ททท.เราก็ส่งเสริมที่ท่องเที่ยวทุกแหล่งที่เป็นที่ท่องเที่ยวของจังหวัดลพบุรีเพราะว่าเราเป็นตัวกลางในการส่งเสริม ในการเอาสินค้าในพื้นที่เพื่อนำออกไปขายให้แก่นักท่องเที่ยว ให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำ แล้วเราก็จะหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเป็น

อีกทางเลือกหนึ่งให้สำหรับนักท่องเที่ยว ว่าเราเข้าชมโบราณสถานแล้ว เราสามารถไปไหนต่อได้บ้าง ซึ่งตอนนี้ก็มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ก็จะมีวิสาหกิจฟาร์ม มีบ้านดินมดแดงที่โคกตูมไปปั้นดิน ส่วนวิสาหกิจฟาร์มก็มีกิจกรรมขี่ม้า นั่งรถม้าชมวัด ที่ทางไปเขาสามยอด แล้วก็กิจกรรม D.I.Y. นั่นก็คือการปั้นดินที่มีเพียงชิ้นเดียว เพราะมาจากฝีมือของเราเอง

- การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ตอนนี้เรากำลังพยายามทำเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ มีค้นหาแหล่งท่องเที่ยวที่ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น หรืออย่างเช่นกลุ่มของลพบุรีก้าวไกล ก็จะมีวิสาหกิจฟาร์ม บ้านดินมดแดง การทำดินสอพอง การทำไข่เค็ม ผ้าทอบ้านหมี่ประมานนี้

- ถ้าเป็นเราเองจะชอบมาเที่ยวลพบุรีใหม่ (ถ้าเป็นหนูหากให้มาเที่ยวเฉยๆโดยที่ไม่มีกิจกรรมอะไรเลยก็ไม่ชอบค่ะ) อ่า นี่แหละที่เป็นนิสิตคนไทย เด็กรุ่นใหม่เขาจะค้นคว้าด้วยตัวเอง แล้วถ้าเกิดเรามาเที่ยวก็ต้องเข้าไปในวัง ก็ต้องมีเจ้าหน้าที่นำชม ถ้าหากไม่มีเราก็จะไม่รู้ถึงประวัติศาสตร์ เราก็จะค้นคว้าเองมันก็ไม่จูงใจเท่ากับเจ้าหน้าที่นำชมใช่ไหม เพราะนั่นเวลานักท่องเที่ยวมาก็ควรมีวิทยานาคอยบรรยายตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ตอนนี้มีวิทยากรก็คือพระนารายณ์ราชนิเวศสำหรับผู้ที่มาเป็นหมู่คณะ เขาจะนำเราชมทุกจุดเลย แต่ถ้ารอบนอกก็จะมี ศาลพระกาฬ ปรากฏสามยอด วัดพระศรีฯ ตรงนี้ต้องทำเรื่องของกรมศิลปากรที่ 4 เพราะเขาจะแยกหน่วยงาน รวมทั้งในวังนารายณ์ด้วย แต่ในวังนารายณ์ก็จะมีหน่วยงานแยกไปเฉพาะอีกหน่วยหนึ่ง ส่วนกรมศิลปากรก็จะดูทุกส่วนที่เป็นโบราณสถานของจังหวัด

- เจ้าหน้าที่ของ ททท.เราตอนนี้ดูแลอยู่ สี่จังหวัด เรามีเจ้าหน้าที่อยู่สิบคน เป็นลูกจ้างและพนักงาน ซึ่งทุกที่เราต้องแบ่งหน้าที่กันไป แต่เนื่องจากเราต้องดูแลสี่จังหวัด บุคลากรเราจึงไม่ค่อยเพียงพอ สี่จังหวัดนี้คือ ลพบุรี สิงบุรี อ่างทอง ชัยนาท แต่ผลงานนี่คงคิดว่า แต่จังหวัดงานมันมีมากแค่นี้ เพราะทุกที่เราที่ต้องการให้เราเข้าไปส่งเสริม เพราะนั้นในองค์กรของเรามันมีแค่สิบคน (คือยังไม่เพียงพอต่อการทำงานใช่ไหมคะ) เราต้องหมุนเวียนกันไป คือเราทำด้านการตลาดโดยเฉพาะ แต่ถ้าเป็นการพัฒนาต้องเป็นส่วนของการท่องเที่ยวและกีฬา เราจะแบ่งหน้าที่กันดูแล

- กิจกรรมคืองานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ อันนี้จะได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากในจังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดเดียวที่สามารถรวบรวมคนแต่งไทยได้ทั้งเมืองซึ่งไม่มีจังหวัดอื่น จังหวัดอื่นจะทำไม่ได้ ซึ่งจังหวัดลพบุรีเนี่ย ถ้าใครมาแล้วไม่ได้แต่งไทยก็เหมือนมาไม่ถึง แล้วมันเหมือนคล้ายๆ เป็นตัวประหลาด เพราะทุกคนจัดเตรียมชุดไทยเข้าร่วมงาน อาจทำให้รู้สึกที่เราแต่งตัวไม่เหมือนใครเลยนะ เดินแล้วอาจจะเคอะเขิน แล้วอีกอย่างคนที่แต่งไทยมาเดินเที่ยวเนี่ย ถ้าไปเดินจังหวัดอื่นจะเขิน แต่ถ้ามาลพบุรีจะถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของจังหวัดเรา

- เราจะมีส่วนประมานในส่วนของเรา ส่วนของจังหวัดเขาก็มีของเขา มอบให้แก่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้ดำเนินการ แต่ถ้างบประมาณทางด้านการตลาด งบประมาณทางด้าน ททท. จะเป็นของหน่วยงานเราที่เดียวเลย เราจะได้ใช้งบประมาณจากที่อื่น

- เราไม่มีรายได้ แต่นี่คืองบประมาณรายปีที่กำหนดและได้จัดหามา และอีกอย่างหนึ่งคือ เดียวนี้ งบประมาณตรงนี้มีมันก็จะอยู่กับค่าใช้จ่ายการเดินทางเป็นส่วนมาก ส่วนงบประมาณทางด้านประชาสัมพันธ์จะเป็นทางสื่อออนไลน์มากกว่า เดียวนี้สื่อออนไลน์มีมากขึ้น จะมีพาพวกสื่อหรือเพจ เดินทางเข้ามาในพื้นที่และนำข่าวไปเขียน เดียวนี้เราจะทำเป็นลักษณะแบบนี้

- ททท.ไม่ใช้สปอนเซอร์ ททท.ทำด้วยตัวของ ททท.เอง เราไม่ได้ใช้สปอนเซอร์จากหน่วยงาน อื่นเลย เราจะใช้ก็ต่อเมื่อเรามีพันธมิตรร่วมกันในการทำกิจกรรมโครงการต่างๆตรงนั้นเท่านั้น

- การประชาสัมพันธ์พวกตามป้าย หรือสื่อวิทยุจะไม่ค่อยมีแล้ว แต่ทีวีและสื่อออนไลน์ยังมีอยู่ ซึ่ง ตรงนี้เป็นสิ่งสำคัญมากเลย การใช้คิวอาร์โค้ด ตรงนี้ก็คือโอเค เดียวนี้เราใช้สื่อออนไลน์ทำให้เราไม่ต้อง ใช้เงินมาก และกระจายเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย

มุมมองด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานในอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี ในอนาคต

- ลพบุรีเป็นลักษณะที่เป็นเมืองผ่าน ถ้าเขาไม่ได้ตั้งใจที่จะมาจริงๆ เขาก็จะไม่เข้ามา เนื่องจากเป็น จังหวัดเล็กๆ ไม่มีหาดทราย ชายทะเล เหมือนอย่างอื่น ๆ อย่างของเรานี้คนต้องตั้งใจอยากมาจริงๆ ถึงจะมา แต่ถ้าไม่ตั้งใจมาก็จะรู้สึกว้า โอ้ย ลพบุรีไม่เห็นมีอะไรน่าเที่ยว มีแต่โบราณสถาน คนก็ไม่ค่อย อยากมา โอกาสเติบโตจะไม่ค่อยเท่าไร ไม่ก้าวกระโดด มันจะค่อยๆไปทีละนิด เดินหน้าแล้วก็อยู่ตัว เดินหน้าแล้วก็อยู่ตัว นอกเสียจากว่ามันจะมีกิจกรรมไฮไลท์ อย่างเช่นในช่วงของทุ่งทานตะวันอย่างนี้ ได้ ทุ่งทานตะวันนี่จะมีช่วงต้นปี ช่วงใกล้กับงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ ตั้งแต่ ตค. พย. ธค. ช่วงนี้เราจะขายดอกทานตะวัน และหลังจากนั้นก็จะเป็นเขาวงพระจันทร์

- จะเพิ่มกลุ่มเป้าหมายอย่างไร เพราะถ้าให้พูดจริงๆคือ ส่วนใหญ่คนไทยจะไม่ค่อยสนใจเรื่อง ประวัติศาสตร์ ก็อยากให้เห็นมาสนใจประวัติศาสตร์กัน เพราะว่าลพบุรีเป็นเมืองสำคัญที่สอง รองจาก อโยธยา ที่พระนารายณ์มาพำนักอยู่ ถือได้ว่าเป็นเมืองรอง แต่โบราณสถานต่างๆที่เรามาก็ถือได้ว่ายัง สมบูรณ์ที่สุด ที่คนไปอยุธยาเยอะเพราะว่าสมัยก่อนอยุธยาเป็นเมืองหลวง และได้เป็นมรดกของโลก นี่แหละคนถึงไปเที่ยวอยุธยากันมาก แต่สำหรับลพบุรีคือเป็นเมืองที่มาพักชั่วคราว และมีโบราณสถาน น้อยกว่าอยุธยา และของเราไม่ได้จัดเป็นเมืองมรดกโลก

บันทึกการถอดเทปการให้สัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรที่ 4 จังหวัดลพบุรี

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี

- แต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาแบ่งเป็น 2 ประเภท อย่างแรกคือทัวร์ ก็คือมาเป็นกรุ๊ปทัวร์ แต่อีกพวกหนึ่งก็คือพวกแบ็คแพคที่มาจากตัวเอง ส่วนนักท่องเที่ยวอื่นๆเนี่ย ถ้านับพวกนักเรียนนักศึกษาด้วยเนี่ย เขาจะมากันเป็นกรุ๊ป อย่างเช่นโรงเรียนพามาอะไรแบบนี้ เป็นการทัศนศึกษา เพราะว่าที่นี่ เมืองลพบุรีเนี่ย ก็จะมีประมาณนี้ แล้วก็จะมีอีกประเภทก็คือนักท่องเที่ยวที่มาทัวร์เชิงศาสนา จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มานมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเภทนี้จะเยอะหน่อย โดยเฉพาะคนไทย

- ถ้าให้เทียบสถิติก็ยังทรงตัวอยู่นะครับ ก็ไม่เพิ่มขึ้นมากนักนะครับ แต่ก็ปริมาณเพิ่มขึ้นจากในอดีต ถ้าสถานที่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ถ้าเป็นชาวต่างชาติเนี่ย ก็คือปราสาทสามยอด มีสถิติการเข้าชมที่มากที่สุด แต่ถ้าเป็นชาวไทยก็จะเป็นศาลพระกาฬ ส่วนใหญ่จะมาไหว้พระกาฬ แล้วก็อย่างมีประเพณีบวชพระหรืออะไรก็ตาม แล้วก็รองลงมาถ้าเป็นพวกนักเรียนนักศึกษาจะมาที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ กับวังนารายณ์กันเยอะ

- เรื่องของความนิยมก็จะอยู่ที่กรุ๊ปนักท่องเที่ยวด้วยนะ อย่างเช่นชาวต่างชาติก็จะมาดูสิงห์ ทำให้ปราสาทสามยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของทัวร์ที่มามาก ส่วนใหญ่เป็นรถบัส มาดูสิงห์ที่ปราสาทสามยอด ก่อนจะไปเที่ยวต่อที่อื่น เพราะปราสาทสามยอดมีที่จอดรถสะดวก จอดข้างโรงเรียนพิบูลฯแล้วสามารถเดินไปได้ ถ้าเป็นชาวไทยเนี่ยส่วนใหญ่ก็จะเดินทางมาศาลพระกาฬ เดินทางมาไหว้พระกาฬ เพื่อขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์อะไรอย่างนี้ ถ้าทั่ว ๆ ไปก็จะเป็นสิ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ส่วนมากนักท่องเที่ยวชาวไทยก็ไม่น่าค่อยชอบสิงห์ จะสังเกตได้พวกที่จะไปชมปราสาทสามยอดก็อาจจะไม่กล้าขึ้น เพราะวากลัวสิงห์อะไรแบบนี้ ส่วนท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ก็จะเป็นพวกที่มาเป็นกรุ๊ปโรงเรียน ที่มาศึกษากันเฉพาะทาง ที่โรงเรียนจัดมาก็จะพามาดู วังนารายณ์ ปราสาทสามยอด ศาลพระกาฬ วัดพระศรี ส่วนพวกด้านอื่น ๆ ก็ยังไม่ค่อยเป็นความนิยมเท่าไร ถ้ามีสตอรี่อื่นอย่างเช่น ตามรอยฝรั่งเศส อาจจะมีมาเข้าชมบ้านวิชาเยนทร์ ส่วนที่เป็นพวกนักเรียนนักศึกษาที่มาเฉพาะทางจริง ๆ ก็จะมาที่วัดมหาธาตุ ก็จะมาศึกษาด้านศิลปะ เพราะมีครบทุกอย่าง

คำถามด้านนโยบายและบทบาทขององค์กรที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว

- ก็ถ้าพูดถึงบทบาทของสำนักศิลปากรที่ 4 ลพบุรีเนี่ย คือหน้าที่หลักก็จะดูแลเรื่องโบราณสถานอยู่แล้ว ก็จะดูแลทั้งโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับค่าเข้าชม ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก แล้วก็โบราณสถานย่อย ๆ ที่อยู่ภายในเมืองด้วย ก็จะมีกรุ๊ปเซตที่คอยทำความสะอาดโบราณสถานอยู่ ก็จะวนเวียนกันไปตาม

โบราณสถานต่างๆ ถ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักเราก็จะมีพนักงานประจำ อย่างที่ปราสาทสามยอดก็จะมีพนักงานทำความสะอาดโดยเฉพาะ รวมถึง มีพนักงานจำหน่ายบัตรแล้วก็ยาม วัดพระศรีฯ ก็เหมือนกัน ส่วนการตัดหญ้าทำความสะอาดก็จะมีกรู๊ปใหญ่ไล่ตัดไปโดยทั่ว ซึ่งในการพัฒนาโบราณสถานเนี่ย ก็จะคล้ายกับเป็นงาน routine ของสำนักงานเราอยู่แล้ว ที่จะทำให้มันคงสภาพอยู่ แล้วก็อาจมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก แล้วก็มีการสร้างสิ่งดึงดูดความสนใจเพิ่มขึ้น อย่างเช่น ในช่วง2-3ปีเนี่ย ก็จะมีการเพิ่มไฟในการประดับโบราณสถาน เช่นวัดพระศรีฯ ที่ปราสาทสามยอด ที่วัดปิ่น ที่ปราสาทแขก ตอนนีที่วังนารายณ์ก็มีการสร้าง การออกแบบไฟส่องสว่าง อาจจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมในเวลาากลางคืนด้วย แต่ว่ามันก็ไม่ได้ผลเท่าไร เพราะว่าลพบุรีไม่ใช่เมืองท่องเที่ยวที่จะมีการนอนค้างคืน

- แล้วก็สิ่งอำนวยความสะดวกก็เป็นสิ่งพื้นฐานอยู่แล้ว พวกภูมิทัศน์อะไรต่าง ๆ อย่างนี้ ในการจัดภูมิทัศน์รวมถึงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเช่นห้องน้ำ เช่นที่วัดมหาธาตุ แต่ก็ไม่มีคนค่อยเข้าไปใช้ เพราะว่าเขาก็มาประมาณเดี๋ยวนั้น แล้วก็ไม่มีคนส่งเหตุหรือว่ามีห้องน้ำ วังนารายณ์ก็มีห้องน้ำสามหลัง ส่วนมากนักท่องเที่ยวก็จะคล้ายกับเป็นนักท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเป็นเวลานานเป็นวัน ๆ อะไรแบบนี้ อย่างเช่นตามกรู๊ปทัวร์ก็จะมีเวลาขึ้น เวลาลง อาจจะอยู่ซักชั่วโมงหนึ่งแล้วก็กลับไป

คำถามด้านอุปสรรคในการดูแลและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว

- ก็มีครับ มีทั้งเรื่องของชุมชน แล้วก็ส่วนราชการด้วยกันเอง ก็จะมีอุปสรรคบ้าง เนื่องจากไม่มีการประสานงาน เนื่องจากแบบว่าหัวคนละหัวอะไรแบบนี้ ก็จะสั่งการกันไม่ได้ก็มีเยอะเหมือนกัน แล้วก็ประเด็นที่สำคัญของลพบุรีที่น่าห่วงก็คือ เรื่องของความสะอาด คือลพบุรีนี่สกปรกมาก เพราะฉะนั้นการจัดการเรื่องความสะอาดนี้ ในการดูมันต้องดูในทุกภาคไป อย่างทางเราอาจจะทำ ความสะอาดได้เฉพาะในบริเวณโบราณสถาน แต่ภายนอกก็ต้อง ทั้งประชาชน ทั้งหน่วยงานรัฐที่ จะต้องเข้ามาดูและด้วยแบบนี้ อีกอย่างหนึ่งคือเรื่องลิง ก็คือมีการขยายตัวของประชากรลิงเยอะ แล้วก็สร้างความเดือดร้อนให้กับนักท่องเที่ยวแล้วก็ชาวบ้าน ช้างเคียงด้วย จะสังเกตได้ว่าตอนเย็นๆ ช่วงตั้งแต่โรงแรมเมืองทอง รอบพระปราสาท สังเกตได้ว่า ร้านค้าจะไม่ค่อยมีแล้วเพราะโดนรบกวนเยอะ อันนี้ก็ปัญหาเหมือนกัน แล้วก็สถิตินักท่องเที่ยวโดนลิงกัดนี่ก็เยอะ เพราะว่ามันจัดการยาก เคยมีช่วงหนึ่งอยากจะทำหมันแต่ก็มีพวกรักลิงไม่ชอบเหมือนกัน

- ถ้ามีการจัดการสิ่งที่จะดึงดูดได้คือ Events ถ้ามี Events เข้ามาช่วยเนี่ย ก็จะสามารถดึงนักท่องเที่ยวเข้ามาได้เป็นช่วงๆแหละ อย่างถ้าเอาประมาณว่า มีงานหลักสักสองเดือนครั้งแบบนี้มันก็จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามา อย่างงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ก็ทำให้

นักท่องเที่ยวเข้ามาอย่างมหาศาล แต่พอหลังจากช่วงนั้นเขาก็หายไป ถ้ามีพวก Events อะไรเพิ่มขึ้นมามันก็อาจช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มบ้าง

- แต่ทางด้านกายภาพเนี่ย มันค่อนข้างจำกัดในการพัฒนาของเมืองลพบุรี เพราะว่ามันเป็นเมืองที่มีชีวิต มีคนอาศัยอยู่ การจะเข้าไปจัดการอะไรเนี่ยมันมีผลกระทบต่อชุมชนเยอะ ก็ไม่สามารถที่จะทำได้ในระยะเวลาอันสั้น อาจจะต้องวางโครงการระยะยาวเป็นสิบปี

คำถามด้านบทบาทและนโยบายขององค์กร

- ส่วนใหญ่ของสำนักเราจะไม่ค่อยได้จัดการด้านการพีริเซนท์เท่าไร ส่วนใหญ่จะจัดการเรื่องวัตถุเป็นวัตถุของการท่องเที่ยว อย่างเช่นพวกโบราณสถานอะไรแบบนี้ การสร้างแหล่งท่องเที่ยว การจัดการแหล่งท่องเที่ยวซะมากกว่า ส่วนทางด้านการขายไม่ค่อยจะมีบทบาทในการทำงานด้านนี้ ถ้าจะมีบ้างก็จะเป็นการร่วมมือกับ ททท. บางงาน ถ้า ททท. เป็นฝ่ายขายก็จะมี Events เข้ามา

คำถามด้านงบประมาณในการพัฒนาและส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว

- งบประมาณถ้าของเฉพาะลพบุรีเนี่ย ได้มาทุกปีก็จะเป็นการพัฒนา คือเงินอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานลพบุรี อันนี้เป็นงบที่แต่ละปีจะได้มา ส่วนใหญ่จะหมดไปกับค่าจ้างของพนักงานทำความสะอาดและพนักงานขายบัตรอะไรพวกนี้ แล้วก็จะมีพวกเงินจร คือต้องมีโครงการเข้ามา อย่างโครงการบูรณะวัดต่างๆอะไรแบบนี้ครับ เป็นการปรับภูมิทัศน์วัดต่าง ๆ ซึ่งแต่ละปีก็ไม่แน่นอนแล้วแต่ว่าจะมีการจัดสรรมาเท่าไร หรือวัดไหนทำอะไรบ้าง ส่วนใหญ่ลพบุรีนี่ก็ทำการบูรณะจัดการเกือบหมดแล้ว อาจจะมีบ้างที่เป็นโบราณสถานร้าง ซึ่งเป็นโบราณสถานเล็กๆอยู่ตามซอกซอย ส่วนโบราณสถานหลักส่วนใหญ่เราจัดการจะหมดแล้ว อย่างปีนี้ก็มีการจัดภูมิทัศน์ครั้งใหญ่เหมือนกัน ของศาลพระกาฬ ปรากฏสามยอด โดยการนำสายไฟฟ้าลงใต้ดิน แล้วก็วัดนครโกษา ก็จะเป็นเงินที่มันเข้ามา อาจจะมีเงินก้อนของกรมศิลป์โดยตรง, หนึ่งนะ เงินของจังหวัดและเงินกลุ่มจังหวัด การที่จะได้เงินของจังหวัดกับกลุ่มจังหวัดนี้ก็ต้องไปนำเสนอโครงการต่อจังหวัด ซึ่งเขาจะมีคณะกรรมการอยู่ ถ้าเป็นของกลุ่มจังหวัดก็จะมีคณะกรรมการของกลุ่มจังหวัดซึ่งมีหลายจังหวัดร่วมกัน แล้วก็มีการประชุม คือเป็นผู้ว่าลพบุรีอะไรแบบนี้ ก็จะมีทั้งชยันตา สิ่งบุรีอะไรพวกนี้อยู่ในกลุ่ม ก็ต้องมาแบ่งปันส่วนกัน ไม่ใช่จังหวัดเดียว เงินเยอะๆส่วนใหญ่จะอยู่กับกลุ่มจังหวัดแต่ว่ามันก็ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแต่ละจังหวัดด้วย ในการนำเสนอโครงการไป ส่วนใหญ่ก็มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเนี่ยอยู่ในเซกชั่นหนึ่งของกลุ่มจังหวัดอยู่แล้ว เพราะมันเป็นนโยบายหลักเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีทุกปีแหละ

ข้อเสนอแนะและความต้องการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- ถ้าความต้องการใช้ใหม่ จริงๆคืออยากได้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ มีมาแบบพักค้างคืน และมีความสนใจเฉพาะด้านจริง ๆ คือการเข้ามาในการท่องเที่ยวชมโบราณสถานเนี่ย อย่างแรกก็ต้องมีพื้นฐานความรู้ และความต้องการที่จะรู้ มีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับทางด้านประวัติศาสตร์ ทางด้านโบราณสถาน มีการชื่นชมความงามเป็นพื้นฐานอะไรแบบนี้ ควรจะได้ประโยชน์มากกว่าการที่จะมาดูของแปลก อาจจะมาเข้าเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ แต่มากันเยอะ ๆ แบบนี้ แล้วก็ถ้ามาแบบกรุ๊ปทัวร์เนี่ย ผมว่ามันไม่ค่อยได้ประโยชน์กับท้องถิ่นเท่าไร เพราะว่าเขามาแค่แป๊บเดียว แล้วก็ไปที่อื่นต่อ การจับจ่ายใช้สอยอาจจะไม่เยอะ มาชั่วโมงเดียวแวะประทศสามยอดถ่ายรูปกับลิงแล้วก็ขึ้นรถทัวร์กลับไปนอนที่อื่นอะไรแบบนี้ เมืองลพบุรีก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร

- แล้วถ้าเป็นพวกกรุ๊ปเซทเนี่ยมีเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่กระจายตัวออกมาจากอยุธยามากขึ้น เพราะอยุธยาตอนนี้ก็แน่นแล้ว นักท่องเที่ยวก็อยากมาตามทางรถไฟบ้างแบบนี้ backpack มาสังเกตได้ว่าช่วง2-3ปีมานี้ กลุ่ม back pack จะขยายตัวเข้ามาพักอาศัยในลพบุรี สังเกตได้ว่าจะเห็นฝรั่งเดินอยู่เยอะที่ลพบุรี ก็มีการพักค้างคืน บางคนก็อยู่เป็นอาทิตย์อะไรแบบนี้ ก่อนที่จะไปต่อทางที่เขาแพลนไว้ ส่วนใหญ่ก็จะไปทางเชียงใหม่ สายเหนือ เพราะว่ารถไฟมันผ่าน เขาก็เลยอาจจะมาแวะลพบุรีก่อน เพราะว่าต่อรถไฟสะดวก แล้วก็ส่วนกรุ๊ปที่เป็นกรุ๊ปพวกเด็กนักเรียนนักศึกษาเนี่ยก็มีอยู่แล้ว ทั้งในพื้นที่และต่างจังหวัด เขาจะมาประจำอยู่แล้วซึ่งเข้ามาเป็นกรุ๊ปใหญ่ แต่ว่าการเข้ามาของกลุ่มนี้บางทีก็เยอะเกิน บางทีก็รับไม่ไหว ดูแลไม่ทั่วถึง โดยวังนารายณ์เนี่ยบางวันรถบัสจอดกันเต็มไปหมด แต่บางวันก็ไม่มีเลยซักคันนะ มาพร้อมกัน

- และที่อยากได้อย่างหนึ่งแต่ว่ามันคงจะยาก อย่างเช่นการจัดการเรื่องชุมชนอะไรแบบนี้ เพราะว่าโบราณสถานหลายจุดเนี่ยโดนชุมชนล้อมแล้วก็ทำให้ภูมิทัศน์ไม่ค่อยดีเท่าไร แต่เนี่ยต้องใช้เวลาที่เรารจัดการไปได้ที่เด่น ๆ ก็คือวัดปิ่น วัดปิ่นเนี่ยแต่ก่อนคือชุมชนล้อม เต็มไปด้วยบ้านคน แต่ก็ประมาณปี 2547 เราก็ทำงานเจรจาให้เขารื้อย้ายออกไปได้ แล้วก็เริ่มพัฒนา แล้วก็กลายเป็นสวนสาธารณะย่อยๆแล้ว แล้วปีนี้ ตอนนั้นก็กำลังจัดไฟอยู่ เดี่ยวตอนกลางคืนก็จะมีไฟส่องสว่างแล้ว แต่ที่ใช้เวลาหลายปี พอลองนับดูก็สิบลกว่าปีได้ คือค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเรื่อยๆมันค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป อย่างวัดปิ่นเนี่ยเราใช้เวลาเขา ก่อนที่เขาจะรื้อย้าย วัดสันเปาโลก็เหมือนกัน แต่ก่อนเนี่ยจะมีบ้านเรือนอยู่เต็มเลย แล้วเราก็เจรจากับเขาก่อนให้เวลาเขาสามปี ให้เขารื้อย้าย โดยเรามีค่าใช้จ่ายในการชดเชยบ้านเรือนให้เขา อย่างที่ดินข้างหน้าเราก็มีค่าชดเชยให้ มีการจัดซื้อที่ดิน เมื่อก่อนเนี่ยเป็นตึกแถวบังหมดเลย เราก็เจรจาจัดซื้อจากเขา เพื่อจะเปิดภูมิทัศน์ให้มันเห็นโล่ง ๆ ซึ่งตอนนี้เราก็จัดภูมิทัศน์ไปเรียบร้อยแล้ว ช่วงนี้ก็คือเป็นการดูแลรักษาแล้ว คือทำวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้ว เหลือขั้นตอนต่อไปคือการประชาสัมพันธ์ ถ้าใครอยากมาเที่ยวก็มา และที่สำคัญคือการบำรุงรักษา เพราะว่าเราทำไปแล้วเนี่ย ถ้าไม่มีการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องมันก็โทรม อย่างหลาย ๆ วัดที่เราไปทำมาแล้ว ถ้าทางวัดไม่

ดูแลก็จะกลายเป็นวัดขึ้น สกปรกรกรุงรัง ที่เราจัดไว้สวย ๆ ก็โทรมไป วัดกวิศน์ก็อยู่ในความดูแลด้วยครับ เราก็ไปบูรณะวัดกวิศมาเหมือนกันเมื่อ4-5ปีที่แล้ว นี่บูรณะแล้วก็มีการจัดบ้างแล้ว พวกจิตรกรรมฝาผนัง หลังคาพวกนี้ ก็ทำการบูรณะแล้ว แต่ว่าการจัดการอื่น ๆ ภายในวัดก็ยังคงเป็นของวัด เพราะว่าวัดเป็นนิติบุคคล การดูแลข้างในจึงเป็นเอกสิทธิ์ของเจ้าอาวาส วัด หรือกรรมการวัด

บันทึกการถอดเทปการให้สัมภาษณ์จากเจ้าของกิจการโรงแรมปณารา

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี

- คือลพบุรีนะครับเป็นเมืองที่มีประวัติความเป็นมายาวนานนะครับ มีทั้งศิลปวัฒนธรรมแล้วก็ปติมากรรม สถาปัตยกรรมเก่าแก่มากมายครับ แล้วก็ส่วนใหญ่ในอดีตเนี่ย คนที่เข้ามาเที่ยวลพบุรีก็จะมาชมพวกโบราณสถานที่มีอยู่รอบเมือง แต่ในปัจจุบันลพบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากมาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ อย่างเช่น น้ำตกวังก้านเหลือง สวนสัตว์ลพบุรี เขาวงพระจันทร์ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆจะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวลพบุรีเพิ่มขึ้นจากแต่ก่อนครับ

คำถามด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว

- ถ้าจุดเด่นจุดแรกเลยก็คงจะเป็นเรื่องของโบราณสถานนะครับ ที่ว่าเป็นศิลปะของเขมรโบราณที่เป็นเอกลักษณ์ถ้าเทียบกับจังหวัดอื่น แล้วก็การอนุรักษ์ที่ดีของทางจังหวัดที่ทำให้แหล่งโบราณสถานมีสภาพที่ดูสมบูรณ์ แล้วก็มีการจัดระเบียบการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น คิดว่าแนวโน้มต่อไปก็จะดีขึ้นเรื่อย ๆ ครับ

- จุดด้อยนี้อาจเป็นจุดที่ว่า คือถ้าเทียบระหว่างลพบุรีกับอยุธยาเนี่ย อยุธยาจะมีคนมาเที่ยวมากกว่าเนื่องจากอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าลพบุรีนะครับ แล้วก็น่าจะเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่อยุธยาจะมีกระแสการท่องเที่ยวพวกเมืองโบราณมาตลอด แต่ลพบุรีช่วงหลังมาก็มีการกระตุ้นการท่องเที่ยวเชิงเมืองโบราณเหมือนกันครับ คิดว่าต่อไปน่าจะดีขึ้น

คำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ

- ด้วยการส่งเสริมที่มากขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น คือแน่นอนว่าเศรษฐกิจต้องดีขึ้นครับ ลพบุรีก็จะกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวเต็มตัว ประชาชนก็จะเริ่มประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการต้อนรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น เช่นการขายสินค้าพื้นเมือง สินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- อย่างในธุรกิจโรงแรมนะครับ ก็อย่างแรกก็คือว่าคนที่มาพักที่โรงแรมในลพบุรีเนี่ยครับ จะโรงแรมปณารา หรือโรงแรมอื่น ๆ ก็อยากให้ร่วมมือกันในการให้ข้อมูลในการท่องเที่ยวแก่

นักท่องเที่ยวจะครบ แล้วก็อาจมีบริการจัดรถรับ-ส่งให้ ในกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สะดวกที่จะเดินทางไปชมโบราณสถานหรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ก็อยากให้ร่วมมือกันในการสนับสนุน และให้ข้อมูลครับ

มุมมองสถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคต

- สังเกตได้ว่าหลายปีหลัง ธุรกิจการท่องเที่ยวในลพบุรีเนี่ยเติบโตขึ้น เช่น มีร้านอาหารที่ลักษณะดูดีขึ้นกว่าแต่ก่อน แล้วก็ธุรกิจที่พัก โรงแรม รีสอร์ทต่างๆก็เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งก็เป็นสัญญาณว่าแนวโน้มในการท่องเที่ยวจะดีขึ้นเรื่อย ๆ ที่คาดการณ์ต่อไปก็คือ ในการร่วมมือระหว่างจังหวัดและเทศบาลที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น ธุรกิจต่างๆก็จะเติบโตตามไปด้วยครับ

- คือตอนนี้ลพบุรีตอนนี้มีแหล่งท่องเที่ยวหลัก ๆ ก็คือโบราณสถานน่ะครับ แล้วก็แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แล้วก็ยังมีวัดอีกหลาย ๆ แห่งที่ดูร่มรื่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้ คือแหล่งท่องเที่ยวเราก็มีพร้อมแล้ว ขาดแต่เรื่องการสนับสนุนประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ก็น่าจะช่วยให้ประชาชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลังไหลเข้ามาลพบุรีมากขึ้น

บันทึกการถอดบทเรียนให้สัมภาษณ์จากเจ้าของกิจการ Acup Aday

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี

- น่าจะแตกต่างกันนะครับ จริงๆแล้วลพบุรีในอดีตก็จะเป็นเมืองที่มีคนรู้จักอยู่แล้ว คนที่จะมาเที่ยวลพบุรีส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนที่ชอบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หรือโบราณสถาน เพราะจุดเด่นๆของจังหวัดลพบุรีในเมื่อก่อนก็น่าจะเป็นพวกนั้นน่ะครับ หรือว่าอีกเรื่องก็คือลพบุรีที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลพบุรีเลย ก็ปัจจุบันที่สังเกตดูมันต่างจากอดีตก็คือว่า สังเกตเห็นได้ว่ามีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเนี่ย เข้ามามากขึ้น แต่ก็ดูแล้วยังไม่ค่อยคึกคักเท่าที่ควรจากการที่สังเกตดู ส่วนใหญ่ก็จะ เป็นนักท่องเที่ยวที่มากันส่วนตัวซะมากกว่า เป็นพวกBackpack มากันเป็นคู่หรือมากันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ อย่างที่เห็นเค้ามาเดินท่องเที่ยวดู แต่ในอดีตไม่ค่อยเห็นมีมามากนัก

- ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทย ดูแล้วไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าไรนะ จะสนใจในจุดใหญ่ๆของจังหวัดลพบุรีก็คือ เช่นมาสักการะเจ้าพ่อพระกาณ์นั่นนี่ เพราะว่ามีชื่อเสียงมากน่ะครับ ก็เป็นที่นับถือของชาวไทย แล้วก็มาตรงนี้เป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าไปชมตามสถานที่โบราณสถานดูแล้วก็ไม่ค่อยมี จากที่สังเกตเข้าไปในพิพิธภัณฑ์อะไรต่าง ๆ มีคนให้ความสนใจไม่มากนัก

คำถามด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว

- จริง ๆ จุดเด่นกับด้อยเนี่ยมันอยู่ก้ำกึ่งกันมากเลยนะ ถ้าพูดถึงว่าจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวในลพบุรี เรื่องของโบราณสถานคือ หนึ่ง จริง ๆ แล้วมันเป็นของที่ที่มาย่อยอยู่ใจกลางเมืองเลย อยู่ใกล้สถานีรถไฟ ใกล้การคมนาคมอะไรต่าง ๆ อยู่ในเมืองนะ เพราะว่าปกติคนเราเวลาไป

จังหวัดไหนเขาก็ต้องมุ่งไปที่ตัวเมืองก่อนเลยใช้ไหม ที่นี้สถานที่ท่องเที่ยวของลพบุรีเนี่ย มันเป็นเมืองซ้อนเมืองอยู่ เป็นเมืองใหม่ซ้อนเมืองเก่าอยู่ที่เป็นเมืองโบราณ ที่จริงมันคือจุดเด่นนะ แต่มันก็แฝงด้วยจุดด้อยอีกอย่างหนึ่งว่า มันก็..พอมันอยู่ในเมืองเนี่ยมันก็มีการจัดการดูแลค่อนข้างจะลำบาก เพราะว่าชีวิตคนในปัจจุบันที่ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ตรงนั้นมันก็ทับกันอยู่ อย่างเช่นมีตลาดมีแหล่งชุมชน มันก็ทำให้โบราณสถานอะไรต่าง ๆ เนี่ยมันดูไม่ค่อยเด่นขึ้นมา เพราะว่ามีคนอยู่อาศัย อยู่รอบ ๆ อะไรต่าง ๆ นะ มีการค้าขายอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียง แบบว่า.. ซึ่งจัดระเบียบยังไม่ค่อยดีนะ อย่างมีตลาดสดอะไรอย่างนี้ ความสะอาดมันก็ทำให้ดูแล้วรกรกดูไม่ค่อยน่าดู นั่นคือจุดด้อยของลพบุรีเรา

- ตรงนี้มันก็คืออยู่ที่คนที่เข้ามาดูแลหรือชาวลพบุรีต้องช่วยกันนะ อนาคตคิดว่าน่าจะขึ้นอยู่กับตรงนั้นมากกว่า ถ้าเกิดเรามีการปรับปรุงพื้นที่อย่างจริง ๆ จัง ๆ นะ แล้วก็สร้างหรือทำอะไรให้มัน... เรื่องความสะอาด ความสะอาดให้มากขึ้น ก็น่าจะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นครับ

คำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ

- ก็แน่นอนนะครับ ถ้าเกิดมีนักท่องเที่ยวมาเพิ่ม เศรษฐกิจก็ย่อมจะดีขึ้นเพราะว่าเดี๋ยวนี้ ตอนนี้เศรษฐกิจในลพบุรี เอ่อ..ในเมือง ในพื้นที่เมืองเก่าเนี่ย ค่อนข้างจะลดลง เพราะว่ามี การขยายเมืองออกไปด้านนอก พวกศูนย์การค้าอะไรก็ไปอยู่ข้างนอก คนก็จะไปจ่ายใช้สอยข้างนอกมากขึ้น ตอนนี้ก็ได้ยินเสียงจากผู้ประกอบการด้วยกันนะ ก็บ่นว่า ธุรกิจมันแย่งลงกว่าเก่า แต่ถ้าหากการท่องเที่ยวมาเสริมเข้าก็คิดว่าน่าจะช่วยให้ดีขึ้น

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

อ้อ.. ก็น่าจะมีผลเออะนะครับ อย่างเช่นให้ความร่วมมือกันนะครับ ในการจัดระเบียบต่างๆเนอะ เรื่องความสะอาด ความเรียบร้อยของถนนหนทาง ให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินได้สะดวกอะไรพวกนี้ก็มีผล แล้วก็อีกอย่างก็คือช่วยกันโปรโมทตัวจังหวัดลพบุรีต่าง ๆ สถานที่ท่องเที่ยวก็ เวลาใครมา การต้อนรับของผู้ประกอบการนะ นักท่องเที่ยวมาก็ต้องใช้บริการอยู่แล้ว ถ้ามีการต้อนรับเอาใจใส่ที่ดีก็เป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยส่งเสริม

ข้อเสนอแนะและความต้องการในการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวในอนาคต

คือถ้าพูดถึงพัฒนาในส่วนของลพบุรีใช้ไหม คือ..มันก็มีโอกาสแหละ แต่ว่าเราต้องดูก่อนว่าเราจะมุ่งไปทางไหนใช้ไหม เราต้องการขายอะไรใช้ไหม ถ้าเราขาย เราจะขายสถานที่โบราณ ขายแหล่งท่องเที่ยวโบราณ ถ้ามันเป็นจุดขายมันก็ต้องพัฒนาตรงนี้ หนึ่งเรื่องความปลอดภัย เรื่องการดูแลรักษาสถานที่โบราณต่าง ๆ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี แล้วก็การปรับเมืองก็น่าจะมีผลนะ ถ้าเราจะคิดแบบนั้นไปเลยนะ ก็คือเช่นปรับให้มันเป็นเมืองเก่าไปเลย แล้วก็มีการตกแต่งร้านต่างๆให้ความร่วมมือ

กัน อย่างเช่นยกตัวอย่าง อย่างเราไปเชียงคานหรืออะไรนะ มันต้องมีจุดที่อนุรักษ์ให้มันเข้ากับสภาพเมือง ต้องสร้างบรรยากาศ เช่นเชียงคานเนี่ยก็จะเป็นบ้านเมืองเก่า ๆ ป้ายอะไรต่างๆเขาก็จะมีข้อกำหนดซึ่งทุกคนต้องยอมรับด้วย มันขึ้นอยู่กับว่าชาวลพบุรีเนี่ยจะร่วมใจกันมากแค่ไหน พร้อมทั้งจะทำหรือเปล่า ถ้าพร้อมที่จะทำก็อาจจะปรับให้เป็นเมืองเก่าเลยในโซนนี้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเก่า ๆ ส่วนใครจะไปซื้อปิ้งหรือศูนย์การค้าอะไรก็ไปในที่โซนใหม่อีกที่หนึ่งที่แบ่งแยกกันไปนะ ตรงนี้น่าจะทำให้ดึงดูดได้

บันทึกการถอดเทปการให้สัมภาษณ์จากคนในพื้นที่ 1

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี

ในปัจจุบันนี้นะคะข้าว่าการท่องเที่ยวดีขึ้นกว่าเดิมมาก เพราะว่า เมื่อสมัยก่อนนี้ยังไม่ได้พัฒนา อย่างตอนป่าเป็นเด็ก ๆ เค้ายังไม่ได้พัฒนา อย่างเช่นวังนารายณ์ราชินีเนี่ยก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ คือกรมศิลปากรเข้ามาพัฒนา ก็ทำให้เป็นที่รู้จัก ในปัจจุบันนี้ได้พัฒนาขึ้นมาอย่างมากเลย ทำให้สวยงามแล้วก็มีการจัดงานประจำปีทุก ๆ ปีมีการประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จัก จากที่ป่าได้พบเห็นก็จะเห็นว่าในปัจจุบันนี้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยอะ โดยเฉพาะชาวต่างประเทศแล้วก็ชาวไทย ทำให้มีคนรู้จักมากขึ้นเยอะ

คำถามด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยว

- จุดเด่นก็คือ การประชาสัมพันธ์เมื่อมีงานประจำปี คนก็สนใจในเรื่องประวัติศาสตร์ อยากรู้ว่าเมืองลพบุรีมีความสำคัญยังไงก็จะได้มาดูว่า ในสภาพปัจจุบันเนี่ยมันเป็นอย่างไถ้าเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์เมื่อสมัยก่อน มันจริงไหม มาดูร่องรอย มาดูหลักฐานต่าง ๆ

- จุดอ่อนคือ ลพบุรีเนี่ยเป็นเมืองเล็ก การคมนาคมเนี่ย ถึงแม้ว่าจะไม่ไกลจากกรุงเทพฯมากแต่ด้วยความที่โบราณสถานเนี่ยที่อยู่อย่างวังนารายณ์ราชินีเวศ ปรากฏสามยอด ศาลพระกาฬเนี่ยอยู่ใกล้กัน เป็นกลุ่มที่ใกล้กัน ถ้าได้วางผังเมืองตั้งแต่สมัยก่อน ก็จะทำให้มีถนนหนทาง ที่มีที่จอดรถ ปรับปรุงให้สวยงามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรงได้เลย แต่เนื่องจากมาสร้างอาคาร ตึกรามบ้านช่องเสียก็ทำให้สถานที่เนี่ยแคบลง แล้วความสวยงามจุดเด่นก็เลยลดลงไป หรือความมาสร้างเสารัษฎัญญาณ์โทรศัพท์แบบนี้ขึ้นมา มันก็ลดความสำคัญลงไป ความสวยงามก็น้อยลง อันนี้น่าจะมีการปรับปรุงและแก้ไขเป็นอย่างมากเลย

คำถามเกี่ยวกับมุมมองการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวในอนาคต

- ก็น่าจะเป็นไปได้เนาะถ้าได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการ เพราะว่าอย่างทราบข่าวว่า ทางรถไฟที่วิ่งผ่านเนี่ย อาจจะย้ายออกไปนอกเมืองแล้วก็จัดสถานที่นี้ให้ไม่ต้องมีรถไผมาบอย หรือ อาจจะเป็นการทำถนนให้ดีจากที่เคยดูจากแผนผัง จะพัฒนาเมืองลพบุรีใหม่เนี่ยป้าก็เคยไปดูแผนผังที่เขาเขียนไว้ ถ้าทำได้อย่างที่ตั้งไว้เนี่ย เมืองลพบุรีก็จะดีมากเลยในเรื่องของการท่องเที่ยว

คำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจจะดีขึ้นนะ เพราะว่าเมื่อเป็นเช่นนั้นนะ คนก็จะมา อย่างที่เคยได้ทำไป จัดให้มีตลาดน้ำที่ต้องล้มเลิกไปเพราะว่าไม่มีที่จอดรถ อ้อ แล้วก็ทางหน่วยราชการคือมาเริ่มแล้วก็ไม่จริงจัง ไม่ดูแลตลอดไป มันก็จะทำให้ซบเซา เมื่อคนมาครั้งหนึ่งแล้วก็จะมีการพูดปากต่อปากว่า ไม่มีที่จอดรถ ไม่สะดวก ประชาชนความร่วมมือในการจัดเอาของมาขายหรือว่าการต้อนรับนี้ก็เลยลดลง ถดถอยไป แต่ถ้าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน อย่างเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง หน่วยงานอื่นๆเนี่ยถ้าร่วมมือด้วยแล้วก็ทำอย่างจริงจัง มีการประชาสัมพันธ์หรือว่าจัดหาสิ่งเพิ่มเติมที่จะดึงดูดความสนใจเนี่ย คนในพื้นที่ก็จะได้รับสิ่งเหล่านี้ เรื่องอะไรหละ... เรื่องการค้าขาย หรือว่าคนที่เดินมาท่องเที่ยว คนในพื้นที่ก็จะได้รับสิ่งเหล่านี้ที่เต็ม ๆ เลย ก็จะทำให้มีงานเพิ่มขึ้นหลายด้าน การต้อนรับการค้าขาย อะไร ๆ ที่พิกก็ด้วย ก็จะดีไปหมด

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- ช่วยได้เลยนะ ในเรื่องความสะอาดแล้วก็ความรับผิดชอบในบ้านเมืองเรา ช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองเราก็จะมีความเจริญ เราก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องความเป็นอยู่ เรื่องอะไรหละ.. เราได้อวดชาวต่างประเทศได้ ว่าบ้านเมืองเราเนี่ย สะอาด น่าอยู่ เรียบร้อย จริง ๆ เรามีสิ่งเหล่านี้ที่จะอวดเขาอยู่แล้วแต่เราไม่ได้ทำให้เต็มที่

ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

-อ้อ..ส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือ ที่เห็นอยู่ก็มีรถหนะ รถนำการท่องเที่ยวหรือว่าส่งเสริมกิจกรรมอื่นก็เช่นส่งเสริมให้มีการจัดการแสดงเป็นครั้งคราว ที่มีอยู่แล้วก็เช่นโต๊ะจีนอะไรแบบนี้ งานประจำปี หรือว่างานฤดูหนาว แต่ถ้ามีส่วนเข้ามาร่วมด้วยอีก มีการจัด อ้อ..แนะนำนักเรียนที่มาจากจังหวัดลพบุรี มีมักคุเทศแนะนำตลอดแบบนี้ มีรถพาเที่ยว มีคนนำเสนอ คืออยากให้มีตลอดไปให้เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติสม่ำเสมอ

ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวของเส้นทางท่องเที่ยวในอนาคต

-ถ้าเป็นเหมือนเดิมเนี่ย อาจจะมีลดลงนะ เพราะเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เพราะว่าถ้าเราไม่พัฒนา คนก็จะคิดว่ามาแล้วไม่น่าดูก็ไม่อยากจะมาอีก แต่ถ้ามาแล้วน่าดูคนก็จะอยากกลับมาอีก เพราะแบบนี้ก็จะขึ้นอยู่กับการพัฒนาว่าเราจะมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นไหม ถ้าเราได้รับการพัฒนาอย่างที่เราคิดไว้ เมืองลพบุรีก็จะเจริญมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว

-ข้อเสนอแนะก็หนึ่ง หน่วยราชการต้องมาดูแลให้มากขึ้น แล้วก็ประชาชนในท้องถิ่นก็ต้องมีความร่วมมือกันมากขึ้น รับผิดชอบว่านี่คือบ้านเมืองของเรา ถ้าเราได้ช่วยเหลือจังหวัดของเรา ชุมชนของเรา รักษาความสะอาด ช่วยกันดูแลเพื่อพัฒนาถิ่นที่อยู่ของเราให้เจริญขึ้น เราก็จะได้รับประโยชน์จากตรงนี้มากขึ้น

บันทึกการถอดเทปการให้สัมภาษณ์จากคนในพื้นที่ 1

คำถามด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางชมโบราณสถานอำเภอเมืองลพบุรี

- ในอดีตหรือครับ เส้นทางก็.. ลพบุรีเนี่ยครับต้องบอกก่อนว่าเมืองค่อนข้างปิด การเดินทางเนี่ยถ้าหากไม่มีธุระจริงๆก็ไม่มีใครเดินทางเข้ามา เพราะฉะนั้นเนี่ย การที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาก็ต้องมีจุดมุ่งหมายหรืออาจจะเป็นเส้นทางผ่านซึ่งจะมีมาน้อยมากในอดีต เมื่อเทียบกับปัจจุบัน

- สถานที่ท่องเที่ยวในลพบุรีเนี่ยครับเริ่มมีความพัฒนาขึ้นนะครับ เพราะว่าเมืองลพบุรีเนี่ยเริ่มมีการพัฒนาเรื่องของระบบการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปโภคโภคมากขึ้น จากถนนหนทางที่สมัยก่อนจะเป็นถนนไม่กี่เลนส์ สมัยนี้ก็เริ่มมีการพัฒนาเพิ่มเพื่อเชื่อมโยงกับถนนสายเอเชีย ซึ่งทำให้การเดินทางมาลพบุรีง่ายขึ้น สะดวกขึ้นและเหมาะกับการท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่เน้นในการท่องเที่ยวลพบุรีก็เลยกลายเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากขึ้น

- อ้อ ระหว่างในอดีตกับปัจจุบันหรือครับ ในอดีตก็จะมีนักท่องเที่ยวส่วนมากมาแบบกรุ๊ปทัวร์ หรืออาจจะเป็นคนที่มาเยี่ยมญาติทหาร ก็เลยเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองลพบุรีเนี่ยครับ แล้วเมืองลพบุรีเป็นเมืองที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของไทยตั้งแต่ก่อตั้งกรุงศรีอยุธยาแล้ว เพราะฉะนั้นแล้ว นักท่องเที่ยวก็เลยมีความสนใจที่จะมาเที่ยวที่นี้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างเช่นนักท่องเที่ยว Backpack จากต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวยุโรปก็จะนิยมนั่งรถไปมา ซึ่งมันสะดวกนะครับ แล้วก็จากการที่ประเทศของเราเริ่มมีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทำให้ลพบุรีเนี่ย มีการท่องเที่ยวที่เจริญมากขึ้นแต่ก็ยังไม่แตกต่างจากเดิมมากเท่าไร

คำถามด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว

- จากความคิดเห็นของผมนะครับ คิดว่าการท่องเที่ยวในเมืองลพบุรีเนี่ย จะเป็นการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างหลากหลายในเรื่องประวัติศาสตร์ อย่างสถานที่ต่างๆในประเทศไทยเนี่ย ลพบุรีนี่ถือว่ามี ความหลากหลายและโดดเด่นในเรื่องของโบราณสถาน อย่างเช่น สมัยทวารวดี หรือสมัยขอมโบราณ นะครับ ซึ่งยุคสมัยเหล่านี้มันล้วนมีความสำคัญมากนะครับ แล้วก็ลพบุรีเป็นเมืองการท่องเที่ยวที่โดดเด่นเพราะว่ามี การ อ่า..เค้าเรียกว่าอะไร เป็นแหล่งรวมโบราณสถานจำนวนมากและอยู่ใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้นเนี่ย หากเราไปเที่ยววังนารายณ์ฯ เราสามารถเชื่อมต่อ ไปยังสถานที่อื่นๆที่ใกล้เคียงกัน อย่างเช่น วัดเสาธงทอง หรือบ้านวิชาเยนทร์ ซึ่งมันจะอยู่ใกล้กันและมีความเชื่อมโยงกัน

- จุดอ่อนหรือครับ จุดอ่อนอย่างแรกคือภาษาครับ มีเจ้าหน้าที่น้อยคนมากที่สามารถใช้ ภาษาต่างประเทศเพื่อโต้ตอบกับชาวต่างชาติได้ สองคือ เส้นทางท่องเที่ยวเนี่ยมันดูไม่ค่อย เชื่อมโยงกัน คือ...จริง ๆ มันก็เชื่อมโยงกันจริงๆแหละแต่ว่าเส้นทางมันดูไม่ค่อยสะดวก ไหนจะมี ร้านค้าเอเย ความสกปรก หรือฟุตบอลที่มันไม่น่ามอง ไม่น่าเดิน หรือไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งที่ เริ่มมีความทรุดโทรม เช่น ปราสาทแขกนะครับ ก็จะมีขยะจำนวนมาก ทำให้เป็นทัศนอุจาดแล้วก็ไม่น่า มอง หรือไม่น่าท่องเที่ยว อีกประเด็นหนึ่งคือ เมืองลพบุรีเนี่ยเป็นเมืองปิดนะครับ มันไม่ใช่เส้นทางที่ คนจะเดินทางผ่านไปมาเหมือนกับจังหวัดโคราชที่เป็นประตูสู่อีสาน หรือตัวเมืองอย่างเชียงใหม่ซึ่งเป็น ศูนย์กลางของภาคเหนืออะไรแบบนี้ ลพบุรีไม่ใช่จุดศูนย์กลางอะไรแบบนี้ พวกนักท่องเที่ยวก็เลยมา น้อยและมีค่อนข้างจำกัด

คำถามเกี่ยวกับโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอนาคต

- เอ่อ...มันก็เป็นไปได้เนครับการที่นักท่องเที่ยวจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น อาจจะเกี่ยวกับการพัฒนา ระบบต่างๆ อย่างเช่นการติดป้ายโฆษณา มีการประชาสัมพันธ์นะครับ ถ้าเกิดรัฐบาลมีความใส่ใจและ เล็งเห็นในปัญหาดังกล่าวก็น่าจะสามารถทำให้เมืองลพบุรีเนี่ยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจำนวน นักท่องเที่ยวเข้ามาเพิ่มมากขึ้นได้

คำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ

- มันก็ต้องเป็นผลดีอยู่แล้วแหละเนาะการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเนครับ ก็เป็นการสร้าง ชื่อเสียงให้กับจังหวัดด้วย ก็เป็นการส่งเสริมทำให้ประชาชนมีอาชีพ

การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- ถ้าเกิดเอาอย่างง่าย ๆ นะครับก็จะเป็นการเชิญชวนคนรู้จักหรือเป็นการประชาสัมพันธ์ของคนใน พื้นที่ไปสู่พื้นที่รอบนอกอย่างจังหวัดอื่น ๆ แบบนี้ให้มาท่องเที่ยวในจังหวัดลพบุรี ไม่ว่าจะมึงงาน

เทศกาลสำคัญๆต่างๆ อย่างเช่นงานวันงวนรายณ์อะไรแบบนี้ หรืองานขึ้นเขาวงพระจันทร์ต่างๆนะ ครับ ก็อาจจะเชิญชวนกันมาได้ อันนี้ก็จะเป็นส่วนที่ประชาชนทั่วไปสามารถทำได้ครับ

- ถ้าเกิดจะให้พัฒนาในเรื่องของสถานที่นะครับ ก็เห็นว่าสมควร เพราะว่าสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งเนี่ย ถ้ามันไม่สวยงาม มันสกปรก ก็ไม่มีใครอยากเที่ยว หรือระบบสาธารณสุขปกโคนะครับ หากมันอยากลำบาก อย่างรถเนี่ยถ้าเกิดคนต่างถิ่นมาเนี่ยเค้าไม่สามารถรู้ได้เลยว่าโบราณสถานเหล่านั้นมันอยู่ตรงไหน เพราะว่าป้ายบอกทางมีค่อนข้างจำกัดมาก ถ้าไม่ใช่คนในจังหวัดลพบุรีเองก็ไม่ว่าสถานที่เหล่านั้นไปทางไหน แล้วก็มีการประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย ดังนั้นควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำการท่องเที่ยวนะครับ หรือเพิ่มเติมอีกหน่อยก็คืออยากให้มีการส่งเสริมด้านการแต่งกายชุดไทยให้มีแค่เฉพาะในงานงวนอย่างเดียวเนาะครับ อาจจะใช้ในเทศกาลอื่น ๆ อยากรู้ให้ใส่มาเที่ยวในเมืองลพบุรีให้เหมือนปกติ ไม่ต้องอายหรือว่าอะไร อยากรู้ให้เป็นธรรมเนียมของเรา อย่างเช่นญี่ปุ่นอะไรแบบนี้เขาก็แต่งกายด้วยชุดประจำชาติของเขาเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว ลพบุรีน่าจะเป็นจังหวัดที่น่าร่องจะได้โดดเด่นแตกต่างจากที่อื่นบ้าง

คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวในอนาคต

- มันก็เป็นไปได้ทั้งหมดนะครับ ส่วนหนึ่งมันก็จะอยู่ที่เศรษฐกิจด้วยนะครับ หรืออาจจะเป็นเรื่องของการเมืองด้วย ถ้าเกิดเป็นในเรื่องของเศรษฐกิจเนี่ย ถ้าเกิดประชาชนไม่ค่อยมีรายได้ใครเขาอยากจะมา แต่ถ้าเกิดในอนาคตเรามีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ใคร ๆ ก็อยากมา หรือมีงานเทศกาลที่น่าสนใจมากขึ้น ใครก็อยากจะมาทั้งนั้นใช่ไหมครับ หรือถ้าเกิดวิกฤติการเมืองอย่างนี้ ถ้าเกิดกระแสด้านการเมืองดีขึ้น คนต่างประเทศก็อยากจะมาอีก ไม่เฉพาะคนจีนหรือคนไทยอะไรแบบนี้ เขาก็อยากมาเที่ยวทั้งนั้น ก็มันเป็นไปได้ทั้งหมดนะครับไม่ว่าจะดีขึ้นหรือไม่ดี แต่จริง ๆ ก็อยากให้มันดีขึ้นนั่นแหละ

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว

- ถ้าเกิดในตัวเมืองลพบุรีก็ต้องนึกถึงนี้เลยครับ “ลิง” ลิงนี้เป็นสัตว์ที่เหมือนเป็นมาสคอตของลพบุรีเลย ใครๆบอกก็ต้องเป็นเมืองลิงทั้งนั้น นั่งรถไฟผ่านใครก็ต้องเห็นทั้งนั้น แต่ว่าลิงเหล่านี้เนี่ย ถ้าเกิดเป็นลิงศาลก็ไม่มีอะไรหรอกแต่ถ้าเป็นลิงมุดตาก็จะอันตรายนิดนึง ไหนจะเชื้อโรคไหนจะไร เพราะลิงบางตัวก็ไม่ได้จิตใจดี กัดบ้าง ก็อยากให้ระวังเนาะ ก็อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเทศบาลหรือว่าอะไรก็แล้วแต่ จัดการกับลิงนะครับ โดยเฉพาะอาณเป็นการควบคุมประชากร การทำหมันอะไรแบบนี้ ไม่ใช่ทำแล้วเป็นการทรมานสัตว์หรือเอาไปทิ้งแถวบ้านหมึแบบที่เคยเกิดปัญหามา แต่อาจจะเป็นการจัดการอย่างเช่น การทำหมันเพื่อควบคุมประชากร ไม่ให้มันไปแพร่พันธ์ที่อื่น แล้วก็ด้านความสะอาดด้วย เพราะว่าลิงเนี่ย ค่อนข้างสกปรกอะไรก็ทิ้งไว้ตรงนั้น แล้วบางคนเนี่ย นิยมให้อาหารลิงในจุดที่ไม่สมควรให้อาจจะเกิดปัญหาในเรื่องของมลพิษ ไม่มีนักท่องเที่ยวคนไหนอยากจะเจออะไรสกปรก ๆ หรือกเองง่าย ๆ ก็อยากให้มีหน่วยงานมาดูแลในเรื่องของความสะอาด ความสวยงาม

ด้วย อย่างเช่นโบราณสถานบางที่มันอาจเป็นโบราณสถานแบบโล่ง ๆ ก็อยากให้มีการตกแต่งให้สวยงาม ประดับดอกไม้หรือเขียนป้ายแนะนำการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้หรือประวัติ เพราะบางที่เนี่ยไม่มีเลย นักท่องเที่ยวไปก็ไม่รู้ แล้วก็ป้ายบางที่นะ อย่างวัดปิ่นเนี่ย ป้ายเก่ามาก ไม่มีใครอ่านออกแน่นอน มันซีดหมดแล้ว ก็อยากให้พัฒนาตรงนี้สักหน่อยนึง นักท่องเที่ยวจะได้รู้ว่าอะไรคืออะไร เพราะว่าถ้าเกิดไม่ใช่คนลพบุรีไม่มีใครรู้หรอกครับ

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
2.3.3.1 มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว			
1) สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	X		มีเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้เดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น ทางเดินเท้า ทางจักรยาน ถนน ทางเรือ ทางซี้ข้าง ทางซี้ม้า เป็นต้น
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกทางหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	X		มีป้ายที่ติดตั้งในตำแหน่งเห็นเด่นชัด และนักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นได้ง่าย และป้ายดังกล่าวต้องมีเนื้อหาถูกต้อง ชัดเจน และมีจำนวนเพียงพอ
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายบอกทางหรือแนะนำตามมาตรฐานสากล		X	มีป้ายที่ติดตั้งในลักษณะเดียวกับข้อ 2) โดยมีขนาด รูปแบบและการติดตั้งตามมาตรฐานสากล ซึ่งสามารถขอรายละเอียดได้จากสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในพื้นที่ หรือกรมททท

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
2) สนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำอย่างเพียงพอ	X		มีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีถังขยะเพียงพอ	X		มีถังใส่ขยะเพื่อรองรับขยะจากนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นถังขยะที่ออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ มีคุณภาพดี ไม่แตกร้าว หรือเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว และมีปริมาณเพียงพอ
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว	X		มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ศาลา หรือซุ้มพักคอย และจัดให้มี ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ด้วย
(4) สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบไฟฟ้าแสงสว่างในจุดต่างๆอย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่	X		มีไฟฟ้าสว่างในจุดต่างๆอย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ เพื่อส่องสว่างในเวลากลางคืน โดยเน้นให้มีจุดที่สำคัญเป็นจุดเด่นของแหล่งและจุดเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
(5) สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะที่ถูกสุขลักษณะอย่างเพียงพอ		X	มีห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับข้อ 1) และมีการให้บริการเพิ่มเติมเพื่อสุขลักษณะด้านอื่นๆ เช่น มีกระดาษชำระสบู่ ล้างมือ ผ้าเช็ดเท้า มีการระบายอากาศในบริเวณห้องน้ำ ฯลฯ
(6) สนับสนุนหรือจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และ/ หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว		X	มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นสถานที่ให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งนั้นๆ และ/ หรือ สนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว และเป็นสถานที่สำหรับทำกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น
(7) สนับสนุนหรือจัดให้มีที่จุดขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว		X	มีที่ขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นช่องทางสำหรับสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งที่ขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวอาจจะสร้างขึ้นต่างหากเพื่อให้สะดวก คล่องตัว หรืออาจจะรวมอยู่ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก็ได้
(8) สนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว		X	มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวก่อนที่จะเดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว โดยรายละเอียดของป้ายแสดงถึงความ เป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว รายละเอียดภายในแหล่ง

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
			ท่องเที่ยว แผนที่แสดงจุดต่างๆ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เป็นต้น
(9) สนับสนุนหรือจัดให้มีลานทำกิจกรรม		X	มีลานทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อชมการแสดงหรือสาธิตกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามสภาพของแหล่งท่องเที่ยว
(10) สนับสนุนหรือจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว		X	มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงามเหมาะสมโดยยังคงสภาพเดิมของแหล่งไว้มากที่สุด เหมาะแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่นโดยอาจขอคำแนะนำจากศูนย์การท่องเที่ยวกีฬา และนันทนาการประจำจังหวัด
(11) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงาม		X	มีการจัดตกแต่งทางเข้าให้มีความสวยงาม สอดคล้องกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยอาจขอคำแนะนำได้จากศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการประจำจังหวัด

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3) สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ	X		มีผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความสะอาดอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งการจัดหาภาชนะรองรับขยะที่เหมาะสมเพียงพอ
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษาไม้ให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม		X	มีเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพความงามตามธรรมชาติ หรือมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมเช่นเดิม
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน		X	มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

(ตารางมีต่อ)

มาตรฐานอ้างอิงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง : ในกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ
จำเป็นต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้หรือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2507

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
2.3.3.2 มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยว			
1) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว	X		มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลความปลอดภัยรวมทั้งปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยวเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวควรมีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลและการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มี	X		มีเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์วิทยุสื่อสาร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดูแลแหล่งสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ภายนอกที่เกี่ยวข้องในกรณีที่เกิดเหตุร้ายต่อนักท่องเที่ยว เมื่อมีข้อซักถามหรือเกิดเหตุร้าย
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดทำป้ายประกาศเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย	X		มีป้ายเตือนจุดอันตรายให้เห็นชัดเจนโดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ เช่น ระวังทางลื่น ระวังรถ ระวังกลุ่มมิจฉาชีพ เป็นต้น

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
(4) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดทำรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย	X		มีราวกันตกจากที่สูง กำแพงป้องกันดินถล่ม รั้วกันสัตว์ร้าย ห่วงชูชีพ เสื้อชูชีพ น้ำยาดับเพลิง เป็นต้น โดยจัดทำให้เหมาะสมตามสภาพแหล่งท่องเที่ยว
(5) สนับสนุนหรือจัดให้มีการเตรียมอุปกรณ์สัญญาณเตือนภัย		X	มีระบบสัญญาณเตือนภัยติดตั้งในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเตือนนักท่องเที่ยวถึงภัยอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่น สัญญาณเตือนภัยแผ่นดินไหว คลื่นสึนามิ สัญญาณเตือนเหตุไฟไหม้ สัญญาณเตือนน้ำป่าไหลหลาก เป็นต้น
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีร้านอาหารที่จัดจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	X		มีร้านจำหน่ายอาหารที่สะอาดปลอดภัย ถูกสุขลักษณะให้นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีภัตตาคารหรือร้านอาหารที่สะอาดและปลอดภัยจำหน่ายอาหารให้นักท่องเที่ยว หรือได้รับการรองรับมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		X	มีร้านจำหน่ายอาหารที่สะอาดปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ซึ่งร้านจำหน่ายอาหารดังกล่าวได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้นักท่องเที่ยว (สำหรับโครงการสุขาภิบาล

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
			อาหาร ส่งเสริมการท่องเที่ยว สนับสนุนเศรษฐกิจไทย (Clean Food Good Taste) สามารถขอรับรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว)
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มีสินค้าและของที่ระลึกบริการนักท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีสินค้าและของที่ระลึกบริการนักท่องเที่ยว	X		มีสินค้าของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาคลับไปเป็นของที่ระลึกได้และเป็นการสร้างรายได้ในแหล่งท่องเที่ยวด้วย
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีสินค้าและของที่ระลึกผลิตโดยชุมชนหรือOTOPของท้องถิ่นบริการนักท่องเที่ยว โดยสินค้าดังกล่าวต้องมีเอกลักษณ์ มีคุณภาพและราคายุติธรรม และได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ของกระทรวงอุตสาหกรรม		X	มีสินค้าของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว โดยสินค้านั้นเป็นผลิตภัณฑ์จากชุมชนหรือผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น และสินค้าดังกล่าวต้องมีเอกลักษณ์ คุณภาพ และราคายุติธรรม

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
(4) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักรีสอร์ทสำหรับนักท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดบริการที่พักที่สะอาดปลอดภัย เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ วัด เป็นต้น	X		มีการจัดบริการที่พักที่สะอาดปลอดภัย เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ วัด เป็นต้น
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดบริการที่พักเช่น โรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ เป็นต้น โดยที่พักรต้องมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้ เช่น มาตรฐานโรงแรมของสมาคมโรงแรมไทย มาตรฐานโฮมสเตย์ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น หรือมีการให้ข้อมูล/ ประสานงานที่พักรบริเวณใกล้เคียง		X	มีการจัดบริเวณที่พักที่สะอาดปลอดภัย โดยที่พักรดังกล่าวได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น มาตรฐานโรงแรม มาตรฐานโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้นักท่องเที่ยว หรือกรณีที่พักรในแหล่งท่องเที่ยวเดิม สามารถให้ข้อมูลที่พักรที่ใกล้เคียงได้
5) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยว คอยให้บริการนักท่องเที่ยว เข้าร่วมในท้องถิ่น		X	มีนักเรียน นักศึกษาที่มีความรู้ในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว นั้น หรือเจ้าอาวาส หรือพระสงฆ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือเจ้าหน้าที่ป่าไม้หรืออุทยานแห่งชาติ เป็นผู้แนะนำเยี่ยมชม

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ผ่านการฝึกอบรม คอยให้บริการนำนักท่องเที่ยวเที่ยวชมในท้องถิ่น		X	มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ผ่านการฝึกอบรมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและขึ้นทะเบียนเป็นมัคคุเทศก์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวในแหล่งนั้นๆ
6) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมบริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ บันเทิง สนุกสนาน	X		มีการแสดง การละเล่นตามประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นด้วย
7) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว	X		มีระบบการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เช่น เอกสาร แผ่นพับ เพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยการจัดทำเน้นการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต		X	มีระบบการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต บริการนักท่องเที่ยวในกรณีที่นักท่องเที่ยวต้องการ

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
(8) สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านการขนส่ง			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีพาหนะโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว		X	มีพาหนะไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น รถโดยสาร รถรับจ้าง รถไฟ เรือโดยสาร เป็นต้น
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีพาหนะโดยสารสาธารณะที่มีระบบความปลอดภัย และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเข้าถึงแหล่ง		X	มีพาหนะให้บริการนักท่องเที่ยว โดยมีความปลอดภัยและมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกตามที่จำเป็น เช่น เสื้อชูชีพ อุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ เป็นต้น
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มี บุคลากรประจำพาหนะ มีความรู้ ทักษะที่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ดี		X	มีเจ้าหน้าที่ประจำพาหนะที่มีความรู้ทักษะ สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ดี

(ตารางมีต่อ)

มาตรฐานอ้างอิงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง :

- 1) มาตรฐานที่พิกสัมพันธ์วัฒนธรรมชนบท กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- 2) มาตรฐานโรงแรม สมาคมโรงแรมไทย
- 3) พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์
- 4) มาตรฐานโครงการ Clean Food Good Taste กระทรวงสาธารณสุข
- 5) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน กระทรวงอุตสาหกรรม
- 6) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
2.3.3.3 มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดการท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยวระยะสั้น 1 ปี	X		ระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ช่องทางการขาย การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ ไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดแผนระยะสั้น 1 ปี
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยวระยะยาว 3-5 ปี		X	ระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ช่องทางการขาย การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดเป็นแผนระยะยาว 3-5 ปี
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเข้าด้วยกัน	X		มีการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยว โดยการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในพื้นที่เข้าด้วยกัน หรืออาจกำหนดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีการเชื่อมโยงทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นๆ		X	มีการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยว โดยการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น นอกพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งในและนอกพื้นที่

(ตารางมีต่อ)

ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ต่อ)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว			
(1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่างๆเพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	X		มีการจัดทำระบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ นิตยสาร จุลสาร จดหมายตรงเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวรับรู้รับทราบ
(2) สนับสนุนหรือจัดให้มีการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางวิทยุกระจายเสียงและ/หรือวิทยุโทรทัศน์		X	มีการจัดทำระบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านสื่อเสียงตามสาย วิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน รายการโทรทัศน์ เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวรับรู้รับทราบ
(3) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น		X	มีเว็บไซต์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้รูปภาพประกอบคำอธิบายแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมทั้งข้อมูลที่สำคัญ น่าสนใจ และการติดต่อสื่อสารที่นักท่องเที่ยวสามารถทำได้หากสนใจที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว
(4) สนับสนุนหรือจัดให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการขายกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน		X	มีการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการขายกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น งานไทยเที่ยวไทย เป็นต้น

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

ณัฐวดี มีทองดี

อีเมล

m.nuttavadee@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ

พ.ศ. 2555 - 2559

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ

พ.ศ. 2552 - 2555

โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย สาขาภาษาอังกฤษ - ญี่ปุ่น
จังหวัดลพบุรี

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ณัฐวิภา มีทอง อยู่บ้านเลขที่ 1611 หมู่ 6

ซอย - ถนน - ตำบล/แขวง พนมมารัตน์

อำเภอ/เขต เมืองสมุทร จังหวัด สมุทร รหัสไปรษณีย์ 15000

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 75805 00 705

ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

คณะ มนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย

กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์หัวข้อ แนวทฤษฎีการตั้งวงเวียนจราจรในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ในอำเภอเมืองสมุทร

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้เรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(ธีระ วัฒ น์พอด)

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อภิญญา จุลพิสิฐ)

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลีมลาลัย)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน
(ดร.ดวงธิดา นันทาภีรัตน์)

ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร